خسوف القمرين

مرثیات علی الحق محبت ماثر شہدا

حسب فرمایش مولوی محمد خیر الدین صابر و محمد فخر الدین تاجران کتب و مہتمم مرتبہ نو تصنیف
شہر ملتان و مالک کتب خانہ صابر ملتانی کتاب جامع مصائب جناب امین شریفین یعنی

تحفۃ القرین

مجموعۂ مرثیہ و تقریرات تصنیف

تحفہ علی حسین نذیر

از تصنیفات افضل الشعرا پنجاب جناب مولوی نذر حسین صاحب و اکمل الشعرا پنجاب جناب علی
شاہ صاحب ذاکر مشہور ساکنہ بہکھر معہ مجموعہ منشی گل محمد صاحب عاشق ملتانی تلمیذ جناب مصطفے

در مطبع الٰہی واقع آگرہ طبع گردید

فہرست خسوف القمرین مجموعہ سید علی و مولوی نذیر

قسم	مضمون	صفحہ
مناقب	ہی مومن دی صدا حیدر	۳
بحر	جان پیمبر عاشق پیمبر	۴
〃	جمدی لاتوں سر سر ودے سایہ ب اکبر دا	۵
تقریر	وفات حضرت رسول مقبول صلعم	۷
بحر	عمر ساری انسان عبادت کرے	۱۵
〃	پہلے ہو بہو محمد دا آکھیا کنوں ڈکھلایا	〃
〃	محمد ہے شمع علی ہے پتنگ	〃
بحر	ڈس غیر کنوں شان تھوڑے علی	۱۶
تقریر	جنگ خندق	〃
بحر	ڈکھ سکھ دیوچ رہنان الفت کان نشان	۱۷
〃	جان ہاتھی مستانہ آیا ہے کر نیت بیدادی	〃
〃	مرد ہو کے میدان آوے عمر ڈتا طعنہ	۱۸
〃	آیا نیزہ کے سے تشن دی قدرت داید	〃
〃	دا عمر بچیا ہے نام و نسب	۱۹
〃	مک گئی یاری دنیا دی حسن دین کفر دا	〃
〃	ڈتی نال دعا دی داد نبی	۲۰
〃	ہمت و برکت جناب غفار	〃
تقریر	بیان رموزات سورۃ فاتحہ	۲۱
〃	بیان فضائل حضرت علی	۲۲
بحر	غلام تے کرن انعام کیتے سردار	〃
نوحہ	کھڑے بچڑا اک جہاران کول بھرا دے	۲۳
تقریر	طیاری امام و حالات فاطمہ صغرا	۲۴
نوحہ	مسافر دا کوئی وطن اپنے نہ ہوندا سفر بیمار	۲۷
تقریر	بیان شہادت حضرت عباس	〃
نوحہ	سڈا اکبر پاسکینہ چاچا بائیں	۳۵
بحر	جان غازی صف وچ آیا ہے	۳۶
〃	دعا بر دی نہ ہلے زبان	۳۸
تقریر	جان لٹ گئی گلزار محمد کون قضا نے	۴۱
〃	اے مومنو دیلاہے رو دیندا رکھو خیال	۴۶
مسدس	جان خسرو دین زمان قتل ہو گیا	۴۹
بحر	کیا کیا اگے صدمہ ہویا فاطمہ درد رنجانی کہن	۵۰
〃	آکھیا نوفل بن شمر کر بند زبان کنوں	۵۱
〃	ہی فرس زبان این آس اولے	۵۳
مسدس	جگر کہتان دگر کہتان عقدا یوچ ضرب مار	۵۴
بحر	مخالف جو دنیا دے موذی نے سب	〃
تقریر	ترماح کا معاویہ کی کچہری میں جانا	۵۵
بحر	مین کامل مزاجان نے اشرف سرا خان	۵۶
〃	سنو خار خاری مین گل اڈ بھاران	

قسم	مضمون	صفحہ
بحر	تون شری سٹر رہو بہتران دیوچ	[illegible]
〃	ہو وو سارے سردار صاحب خبر	〃
〃	تسان کنند زبان ہوتے بد بو دہن	۵۸
〃	ہوون خوش تے خرم او صاحب اعجاز	〃
〃	جے ڈیکھیں تن حالت حقانی دیوچ	〃
〃	نین ہیا ہے دشمن تے ہاسہ ثواب	〃
مرثیہ	کیا صابر صبر او ٹھایا ٹریا	۵۹
〃	ہو وقت اپنے دا شاہ ہیا اوندا اپنا ہیا زمانہ	۶۰
〃	واہ شاہ دا صبر اظہار ہیا	۶۲
تقریر	فضائل حضرت علی و سخاوت و قصہ شمشاد	۶۳
〃	لطیفہ شب عاشورہ	۷۱
نوحہ	خیر دی ہو وی دہمی دسے ویرن	〃
تقریر	فضائل امام رضا علیہ السلام	۷۲
〃	بیان شہادت امام رضا علیہ السلام	۷۷
بحر	میرا مجرا سلطان جہاندا وطنون	۹۰
تقریر	طیاری سید الشہداء و حالات فاطمہ	〃
بحر	عجب ستم کھیڈیاں کھڈ سیدان و دیار و	۹۷
〃	توڑ ہی کنڈیاں بہر یار اہ سیڈا	۹۸
〃	جے وچ بن مے اکبر شہادت نہ پیندا	〃
قصیدہ	خداوند عالم ہے لایق ثنا	۹۹
بحر	ہے رب اکبر دی ذات عجیب	〃
قصیدہ	سن نام میڈا صلوٰۃ پڑھو ہن احکام محمد	۱۰۰
〃	بیشک ہے کل نبیاں دا سردار مصطفیٰ	〃
〃	نبی بعد ڈیکھا ہے عالم دو عالم	۱۰۱
〃	فرمان ایہ احمد دے امت دا ہے سردار علی	〃
〃	خدا نبی کون ڈیکھا دے علی	〃
〃	ہے نائب نبی دا علی مرتضیٰ	۱۰۲
〃	دختر ہے خیر البشر فاطمہ	۱۰۳
〃	ہے دربار خالق دی مختار بی بی	〃
〃	ہے سرتاج عالم شہ اوصیا	۱۰۴
〃	علی بعد صاحب کرامات کون	〃
〃	ہے محبوب اکبر دا دلبر حسین	〃
مرثیہ	جان نماز بر ٹہن شبیر لگا	۱۰۵
〃	لاریب عجب جرار عباس	〃
〃	اکھے عابد شان عیان میڈا	۱۰۶
〃	ٹر ہے خیمون ذیشان اکبر	〃
〃	بہہ ادب نال تعظیم دے جیکر مجلس دیوچ بہندا ہن	۱۰۷

تقریرات	مرثیے	قصیدے	[illegible]	مسدس	مناقب	میزان
۱۸	۱۲	۱۴	[illegible]	۲	۱	۷۵

بسم اللہ الرحمن الرحیم

مناقب مثل نجم الثاقب بیان فضائل شاہ مظہر العجائب علیہ السلام

ہے مومن دی صدا حیدر
قبول کبریا حیدر
بیمارا نداد وا حیدر
ہے عرش اُتے لکھیا حیدر

بکوثر ہے سقا حیدر
کلید در سما حیدر
زیور مجلس ثنا حیدر
ہے مومن دی صدا حیدر

نبی وانگوں علیؑ اعلیٰ
درود اندر ہی بھایا
ہے انکاری وا او نہ کالا
علی رحمت دا ہر نالا
ہو مومن دی مدد شالا
عجب سید ہی لجپالا
شینہاں وانگون کری بالا
جی ڈیکھے کئی خطا حیدر
ہے مومن دی صدا حیدر
قبول کبریا حیدر

فضیلت ہے جو فاضل کون
کھین منزل منازل کون
عمل ایسا نہ عامل کون
کمال ایسا نہ کامل کون
عقل ایسا نہ عاقل کون
ڈیکھے شاہ دلائل کون
کٹورہ کھیر قاتل کون
ڈتا فور آیلا حیدر

ملک رتبہ جو پایا ہا
تاں شاہ صیغہ ڈسایا ہا
زبان تے نام آیا ہا
تاں یونس کوں بچایا ہا
نبی نوح نے بلایا ہا
تاں کشتی کوں بچایا ہا
تے سلمان کوں چھڑوایا ہا
ڈتا شینہہ کوں ہٹا حیدر

نبیاں نداء اثر ڈیکھو
محمدؐ دی خبر ڈیکھو
علم اللہ دا گھر ڈیکھو
علی کو او ندا در ڈیکھو
علی مولا جدھر ڈیکھو
خدا صاحب اودہر ڈیکھو
سائیں زہرا دا ور ڈیکھو
دامادِ مصطفیٰ حیدر

کرم کیتا غفاری ہے
نبیدی مختیاری ہے
لقب ملیا کراری ہے
ناہیں جنڈری پیاری ہے
خدا دے راہ تے واری ہے
آئی شاہ دی سواری ہے
کفاراں تے قہاری ہے
بہادر لافتا حیدر

آیا جنگ پیش خیبر دا
تے لشکر کل ونجے ہر دا
تہیار ننگ زرد سرور دا
آواز آیا پیغمبر دا
خداوندا توں کر پردا
حکم تہیا رب اکبر دا
گھنو سبہ نام حیدر دا
کرو نعرہ جو آ حیدر

جو جاوے سو گھٹ آوے
علم احمد کوں سٹ آوے
علی جاوے تاں کھٹ آوے
قلعہ خیبر کوں پٹ آوے

زمانہ گر اولٹ اوے	قدم والیس ہٹ اوے	صفت گاون کوں بھٹ اوے	کرے تمغہ عطا حیدر
جڈاں ہاتھوں کل پووے جا نسیدی ہکل پووے	جڈاں تلوار چل پووے سارا میدان ہل پووے	جے ڈل پووے تاں ہل پووے قلعہ دی کندہ ڈل پووے	ونجی ماریا جے ول پووے سمجھ قہر خدا حیدر
علی تلوار کوں چھکیا نہ ملکان توں گیا ڈکیا	فرشتیاں کوں خدا پچھیا عدو کوں کر فنا سٹیا	جے ہتھ تساں نہ ونج پہیا پر جبریل کوں پھٹیا	زمیناں کوں جا نپو کپیا تڈاں سنبھلی ولا حیدر
خدا صاحب دا اسرارے جتے آئے سبھے ہارے	جو ماریا مار گھوکے کیا ہا خوب سردارے	ہئی دشمن بھوں سارے عجب گذرے پہر چارے	صغیرے ہتھ دیو چہ مارے ختم کیتا وفا حیدر
کرے عارف قدردانی نہ ہوا ایدا تع حیرانی	جن و انسان ثنا خوانی میڈا مرشد ہے لا ثانی	بلا احمد کوئی ثانی الھیں ماہ تارے کوں تابانی	کھنیں ہے قسم ربانی ہئی سورج کوں ضیا حیدر
خدا جمن کوں گھر ڈیوے تے ڈاجا وچہ ہجر ڈیوے	تے اپنا نام دہر ڈیوے خلافت دی خبر ڈیوے	نبی صاحب جگر ڈیوے نہ امت کیوں منبر ڈیوے	یعنی اپنی دختر ڈیوے کیتی حجت ادا حیدر
پلیندا ہیو ادائی کوں سٹو مفتی لڑائی کوں	سو ہیندا ہی خدائی کوں یعنی دل دی برائی کوں	علی جہدی ادائی کوں ڈیکھو گردن کیا ہی کوں	اوے نت پیشوائی کوں نہ کیتی بد دعا حیدر
نذر ادنیٰ زمانہ ہے جو ہا سٹیا کم زمانہ ہے	جو اپنا وی بیگانہ ہے توں اڈ شاہد بہانہ ہے	توں ہنیو کیوں نشانہ ہے جبند کھلیا خزانہ ہے	حسن عشق اپنا یگانہ ہے ہووے مشکلکشا حیدر
	ہے مومن دی صدا حیدر	قبول کبریا حیدر	

بحر طویل در مدح وصی رسول جلیل علیہ الصلوٰۃ والسلام

جان پیمبر - عاشق داور - خواجہ قنبر - صاحب منبر - ساقی کوثر - شافع محشر - حیدر حیدر حیدر
ہادی رہبر - طاہر و اطہر - قادر و اقدر - اشجع اکثر - غازی و صفدر - خوب زبر آور - حیدر حیدر حیدر

ناصر احمد - تابع سرمد - عابد زاہد - اکرم وارشد - عالم و فاضل - عادل و کامل - فاضل و باذل
خیر و خوش دل - لائق و فائق - عاشق صادق - حجت خالق - مصحف ناطق - بدر منیر و مہر منور حیدر

ساطع و لامع - جامع مانع - دافع و رافع - شافع و نافع - خاضع و خاشع - ساجد و راکع -
آمر و ناہی - فخر الٰہی - مالک ملک علم لدنی - زیب عرش خالق داور - حیدر حیدر حیدر

حامی ملت - ماحی بدعت - منبع حکمت - مظہر قدرت - مالک جنت - آیت رحمت - بازوئے حضرت باخلقت
معدن ایمان مخزن عرفان معنئ قرآن مقبل یزدان سرور میدان - شبیر دا والد شوہر زہرا بابِ دو شبر حیدر

صاحب دلدل تیغ دو پیکر - قاتل حارث مرحب ابتر - قالع الکفر - فاتح خیبر حیدر
قاسم نار و خلد منور - نور احمل - احمد مرسل - جاہ و جلال خالق اکبر - حیدر حیدر حیدر

مدح علی مین شعر حسن ہین لکھنا احسن احسن احسن - فضل خدا دے حامی ہی تیر الفن ہمیبر
کل سے بہتر گل سی خوشتر - سب کا سرور سب کا رہبر - سب سے بہتر - حیدر حیدر حیدر

بحر مثل سلک گوہر بیان ولادت حضرت امام حسین علیہ السلام مصنفہ نذر

حمدی لاتون سر سرور دسایہ رب اکبر دا ھا
تعبہ جو رہوئی منظور اتھے فیض شبیر دے در دا ھا
بدھنا شاھد ملکان کیتیے باعث عزت فخر دا ھا
آسماندوچہ خوشیان دے در رب پاک منادی گر دا ھا
جبرائیل بھی نال فرشتیان جوڑ مبارک ٹردا ھا
قمر حسن ھا جگر علی ہا نور خاتون اطہر دا ھا
غرضا طالب مرادان آن بٹیندا ابر دا ھا
صفتان گاوصفی جاوے جو غوص بحر دا ھا
لکھدین راوی جسدم سجنی شبیر دا ایگھا گھر دا ھا
جان حامل وحی دا چاران تے دنج آسمانے دردا ھا
جسدم نبی محمد دے شاہ آمونڈ ھیا چڑھدا ھا
بحرین وچ جاناز ان نا ملیا نور نظر دا ھا

رسالتمآب دھوایا آن جناب کون آب کوثر دا ھا
کری وڈائی روندی دائی جو بال بنید دے گھر دا ھا
فطرس کہن اقبال ملے محتاج جبیر ہا ھک پر دا ھا
اوتھ ملکان غلمان حوران دلوچہ سامان خوشی دا جرد ا ھا
رب خوش ہا جو باعث خوشی احمد تے حیدر دا ھا
دلبند دے دھائی پسند خوشی فرزند جو پیغمبر دا ھا
لایق فایق جمع ہوئے سب شایق رخ انور دا ھا
نال این توقیر امیر شبیر دا جمنان دیر شبر دا ھا
جبرائیل جھلاوی جھولا سو ہنیان لوریان پڑھدا ھا
زیارت کرکے ملکاندوول تھیندا شور شکر دا ھا
کوئل دے شاہ دا ناز حسین توں دنج کلیجہ ٹھر دا ھا
کنیان تہنہ دیان ناھا سہ سکدا پادہن چادر دا ھا

رسول گولینہ ادتے ہا جے یارنہ آن نظردا ھا
رسول درودکوں پڑھدا ہا تعظیم کون اوٹھی کھڑدا ھا
ویر غریب تعن وی سدی ناھی ھمیشن قانون خوہ کا ھا
بیا شاہ غریب کھن امت ٹوریاہو سیم کوہی نغر دا ھا
مارو مارو سید کون اٹھو نعرہ کل افسر دا ھا
لعل نبی سرور دا ہا تے وسدا مینہ پتھر دا ھا
نون دے وانگون جھکیا کھڑا کلہا ہو گیردا ھا
گھل ہی جھولے تی وادے موسم خاص ثمر دا ھا
انہوں داغ جواناں دا اونون داغ جون اکبر دا ھا
جیہڑا ھا ولول شاہ کون آن اوجڑ بینداوی غریبنداپر ھا
خیمیاں دوچہ بی بیاں کیتے نقشہ تہیا محشر دا ھا
بعد شبیر دے پتر شبیر دا والی جن لشکر دا ھا
خیال ہا پر دیدار اندا تے آزار مہار شتر دا ھا
نا ہا بھین دے نال کلام کرینداظالماں تولون ڈردا ھا
بھل ہو وانگوں دریا صبر شہبازدی وانگوں تردا ھا
شاہ کون راہ تون لاہ ٹورن تاکنڈ ناں تاین اندا ھا
لوگ ظعام کون صدقہ کرکے قیدیاں اگے دہر دا ھا
پھول رسول دے باغ دے آھن لوہا شام نگردا ھا
زنجیر آھن آھن دے یار دنو پتر شاہ صفدردا ھا
نازک بدن بیماردا ہی ہے چابک سخت شمر دا ھا

نپ رکاب کھیندا ہا گرسیر دے آن اوتر دا ھا
بعد نبی امر ہم تے علی ول صدقہ تھیاں بھر دا ھا
کھیندا ناہیں نرہاں کیتا اھیہ تاں کنجیدا قبر دا ھا
بعد بتول دے گرد اگر دون گھاٹ تہیا لشکر دا ھا
نیزے تی تلوارین برچھیاں تھیا سامان خطر دا ھا
انہوں ضعف بصر دا ھا تی اوتون درد کمر دا ھا
کھا ڈھدا نا ناصحا جو بیا گلزار اوجڑدا ھا
موت بھرادی یاد آوے اتی یاد بیانی اصغر دا ھا
اونون وی ہی صغرا دا وعدہ ہا اوتون صدمہ سخت ہجر دا ھا
بیمارت تی ہا ہی سید نازک ہیک نرم بستر دا ھا
نوک نیزے تی تھی راکب عازم شام شہر دا ھا
طوقان لوہن دم رک رک ونجے بسید دم بھر دا ھا
بجگیا کا تھا ڈوکھاں کارن عالم علم امر دا ھا
گرراہ دے وچہ چا آہ بھرتے فناہ کری تاں بھر دا ھا
کئی فہر بیمار کون ہار وڈیسی کوہی ایساق شواپڑ دا ھا
وار و واری آجھر کیندا جو جو طالب زر دا ھا
نام آھن سادات دنے دھی ہے بخش صفحہ دفتر دا ھا
رنگ گی رنگ دے ڈوکھاں وچہ ھک دل ڈوہ کھیا آزردا ھا
نیر وھن پر دیسا ند تطہیر دا برقعہ سر دا ھا
برباد نہ کرو ہا عرض ہیڈا جو شوق کھیند ابر کردا ھا

[illegible]

ولی دے ملے ہا جلدی گر مقبول سوال نذر دا ھا

تقریر وفات حضرت رسول کریم صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

جدّاں حضرت حجۃ الوداع کرکے واپس ہوئے۔ راہ وچ علیؑ کوں جانشین اپنا کیتونے۔ امّت دی سفارش فرمیونے۔ جیں وقت مدینے وچ پہونتے۔ روز روز طبیعت حضرت دی گھٹدی ویندی۔ ہکروز حکم فرمایا۔ آتے بلال ہوکاڈے وچ مدینے دے جو اج محمدؐ دا آخری وعظ ہے۔ جیں سننا ہووے سن گھنے۔ تیں لوگ جمع تھئے۔ حضرت دی ہک پاسے کنوں عباسؓ نبیٔ کنوں موڈھے نال لاکے شاہ کوں مسجد وچ گھن آئے حضرت منبر تے رونق افروز ہوئے۔ فرمیونے ای لوگو میں ایہناں کنوں عنقریب کوچ کرنوالا ہاں۔ تیں عاقبت اپنی دا خیال کرنا۔ دامن علیؑ دا نہ چھوڑنا۔ جو ایہ ملحق ہے نال حق دے تے حق آمیز ہے نال ایندے۔ قرآن تے آل کوں مومناندی حوالے کیتا ہم۔ رب صاحب گواہ ہوسی جیکر تابعداری کریسو۔ پس معلوم ہویا۔ جیہڑھا شخص آل کوں چھوڑے۔ اوں دین لوڑہے۔ القصہ حضرت فرمایا۔ میں سب لوکاں کوں اطلاع ڈیندا ہاں۔ جو قصاص آخرت دا مشکل ہے۔ قصاص دنیا توں۔ اگر کہیں شخص میکوں کجھ قرضہ لہنا ہے وے تاں منگ گھنے۔ اتے اگر قصاص گھنناں ہووے تاں گھنے۔ جو محمدؐ دین دار کہیں دا نہ رہے۔ حضرت دا وعظ سن کے ہک شخص جو ناں اوندا سواد بن قیس لکھیا ہے۔ ای گائی اکاسہ بھی تحریر کریندے ہن۔ اوٹھی کے عرض کیتس۔ یا رسول اللہ جس روز آپ طائف کنوں واپس ہوئے ہاوے تے لوگ واسطے زیارت آندے گئے ہان۔ میں بھی استقبال دے گان گیا ہم۔ اوں روز آپ اتے ناقہ عضبا ڈاچی دے سوار ہاوے۔ تازیانہ ممشوق وچ ہتھ دے ہم وے۔ آپ نے ڈاچی کوں چابک ماریا ہم۔ او تازیانہ میڈے بدن تے لگا ہم۔ آج میں قصاص چاہندا ہاں۔ حضرت فرمایا الحمد للہ میں بھی راضی ہاں۔ جو نزدیک اللہ صاحب دے فارغ ہو کے ونجاں۔ تیں بلال کوں فرمیونے

جلدی کر دروازے سیدہ توان، چابک سیڈا اھن آ - جو اکھو شخص قصاص گھنے ہا - لگھدن - بلال طرف جانے پاک دے ڈریا مسجد وچہ زلزلہ عظیم واقع ہویا - سبہ لوک مدینے دے حیران ہوئے - زن و مرد وچہ تعجب دے کہ حضرت حالت بیماری وچہ قصاص ڈیندے ھن - بلال پہونچا اوتے دروازے جناب خاتون علیہا السلام دے عرض کیتس - یا سیدۃ النسا حضرت چابک طلب فرمیندے ھن - جناب فرمایا بلال میں جاندی ہاں - پیو میڈا اج ہرج سواری دے نہ اوٹھاسگسی - کیڑھے پاسے سفر دا ارادہ ہنے - بلال عرض کیتا یا جناب اج پیو تیڈے وعظ کیتا ھے - قصاص ڈیون دا ہک شخص جیندا نان اونداسوادہ بن قیس ھے - اوں حضرت کنون قصاص گھنناں کیتا ہے - ایں واسطے حضرت تازیانہ طلب فرمیندے ھن - بی بی رو کے عرض کیتا - بار الٰہا امان ڈیویں - میڈے بابل کوں نال اچھی صورت دے ادا ہووے - قصاص نہ ڈیندا - بلال کوں تازیانہ ڈیونے لئے فرمیونے - آہی بلال این کنون دل میڈا ابتاہے - مگر چارہ کوئی کھئین پر دیدار ماں کیا کراں - ❁ -

درتے ہر ہے دے ہی نہیدی ڈیندی اکھ روی ہا / طبع شریف سردار ساڈڑی دی ڈاڈھی الغر ہوئی

ھل ولیسا عرش خدا دا اج قصاص گھندو ہئی / تیکوں بخشیسی جنت عالی جی قصاص بخشیو ہی

ضرور ضرور الصبا شتو ھک ایسا تے منت لائین / اگے بیمار کے شاہدی ہے پر روندی ھن تو دل رواین

نہ کریں بے ادبی بد نہیدے کہ نہ زمین آسمان ھلائین / ھمان ہے ساڈا لحظے پل دا نہ ٹر دیو ل بخابئین

حسین علیہما السلام جو بال ہا اون روکے پچھیا امان سین -

دل پریشان جیراں تیاڈا باعث جلد ڈساؤ چا / نانے صاحب دا کیا احوالے امان سین فرماؤ چا

ہیں فرمایا اے نور کہیں احسان اٹری لاؤ چا / وچہ مسجد بیٹھا ھے پیو میڈا قصاص کنون بچاؤ چا

وچہ خانہ رب دے جا رب دی آ گجہ ہر عالی / آن اکھیو نے اون بندکوں اے مومن شخص ہوالے

دلبند زہرا دے تیڈی کولوں اکھی سوالی / قصاص گھنندا پردہ کر کھڑی آ ڈھی ہے پر دیوالی

خائف ہاں من خوف خداتوں نہ خالی یار ویسون
بدلے نانے صاحب دے قصاص ادا کریسون
سڈ کے ڈوہاں بچڑیاں کوں ول حضرت کول بلایا
بئے وار ہیا نہیں چیندا ہے عادل یار خدایا

توڑے با ہووے سودا رہووے سر اپنے تے جلیون
اسان ڈوہاں بھایاں توں گھندو بدلہ سید سب گناہ بخشیسون
چوٹیاں چم کے نال پیار دے ہولے ہولے فرمایا
وچہ راہ رضا ادا کریسون جو بار آیا سو آیا

حضرت فرمایا۔ اے سوادہ سیّد حاضر ہے۔ سوادہ عرض کیتا اوں ڈیہاڑے بدن میڈا عریان ہا۔ اج آپ دے گل پیراہن ہے۔ حضرت نے بلال صاحب بکمال نیک خصال دو اشارہ کیتا۔ جو صلے نال ہیڈی گلوں کرتہ اتار۔ القصہ کرتہ لہایا۔ زمین تے جھک کے حضرت فرمایا اے عبد خدا قصاص گھن۔ پس سوادہ نے جلدی نال حضرت دے سارے بدن کوں ننگا کیتا۔ مہر نبوت کوں بوسہ ڈیکرتے آکھیس بس یا حضرت میڈا قصاص ہو گیا ہے۔ ہک ڈیہاڑے آپ فرمایا ہاوے۔ جیڑھا شخص نال نیک نیت دے مہر نبوت کوں مس کرے۔ رب اوں کوں جنت ڈیسی۔ پس وچہ مسجد دے آواز محمد دے آون لگے۔ صحاب خوش ہو گئے۔ حضرت نے ہتھ دعا دے اٹھائے یا الٰہی جیں طرح تے سوادہ نے قصاص توں دست برداری کیتی ہے۔ توں بھی ایندے اوتے رحم کر۔ پس حضرت گھر تشریف آور ہوئے بی بی صاحب کوں خبر ہئی۔ تیں شکرانہ ادا کیتا۔ پس ہر ڈیہاڑے طبیعت کوں ضعف تھیندا ونجے۔ ہک روز نزول جبرائیل دا ہویا۔ عرض کیتس۔ یا حضرت لے کافور جنت رب صاحب نے آپ کوں عطا کیتا ہے۔ تمہ اہلبیت این کافور وچہ فیض یاب ہووو۔ حضرت نے چار حصے کافور دے کیتے۔ ہک حصہ اپنے واسطے۔ بیا حصہ علیاً المرتضےٰ کوں۔ تیا حصہ خاتون علیہا السلام کوں۔ بیا حصہ حسن کوں عطا ہو چکا۔ حصے ختم ہو گئے۔ حسین ڈیدا رہا۔ حصہ نہ ملیا۔ شکل مغموم کر کے چپ تھیکے نانے دو ڈیدا رہیا۔ حضرت ول ڈٹھا حسین دیاں ہنجوں دہ پیاں۔ حضرت چوٹیاں

چُمھ کے فرماون لگے۔ حسینؑ عرض کیتا۔ جس نانا مین اگے پیار آپ دا ڈیدے ہاں
حسن دا منہہ چمدے ہو آتے میڈا گل چمدے ہو۔ حضرت فرمایا۔ ـــ

جا من غمگین نہ شو روز شہادت دور نیست	کشتۂ راہ خدا را حاجت کافور نیست
کافور کی تجھے نہیں حاجت ہے جان من بے غسل تیری لاش ہو اور کربلا کا بن تابوت چوب نیزہ کی منظور ہے حسینؑ	بے گو ہوئیگا ترا چالیس روز تن صحرا کی دہوپ بھی تیری میت کا ہے کفن اور خاک کربلا ترا کافور ہے حسینؑ

حضرت دیان ہنجون وہ پیان حسینؑ کو فرمیو نے۔ ـــ

روو فرماوے سو لخدا نہ روا کھیان دا لوے تیڈی رت نال ہوسی غسل تیڈا ریت تھی کافورے	تیکون بل احیاد کافور ڈیسی ذات جناب غفورے آکھیا حسین مین راضی نانا جو ہووے منظورے

پس حضرت علی علیہ السلام کون سڈیا۔ علم راز دا سپرد کیتو نے۔ جو جنگ یا حالات مین بعد گذر لنے ہانسے سارے ڈسیو نے۔ صبر دی تعلیم فرمیو نے۔ ثواب عظیم دی بشارت فرمیو نے۔ اہلبیت کون تابعداری علیدا حکم ڈتو نے۔ آپنے ازواج دے روبرو علی کون اپنا مالک متروکہ بنیو نے۔ وارث کیتو نے۔ وعدہ غدیر دا یاد ڈیوانے کو ول علیہ

ہاں کیتو نے۔ ـــ پھر دست ید اللہ مین زہرا کا دیا ہاتھ زہرا سے کہا خدمت حیدر ہی عبادات محتاج میر بھائی کو سرتاج سمجھنا	فرمایا سلوک اس سے جو ہوگا مرے ساتھ ورنہ مین قیامت کو کرونگا نہ ملاقات حیدر کی کنیزی کو تو معراج سمجھنا

خاتون علیہ السلام کون سڈیو نے۔ کائی گالہہ فرمیو نے۔ بی بی رو پئی ول حضرت سڈیا۔ ہولے گالہہ کیتو نے۔ بی بی خوش تھی گئی۔ عورتاں پوچھیا جناب کیا باعث ہے۔ جین فرمایا۔ مین روئی ہاں۔ جو حضرت نے اپنی وفات دی خبر ڈتی ہے۔ ول فرمایا۔ کہ روو کھیں۔ پہلے پہلے اہلبیت دے وچوں توں میڈی

نال ملاقات کریسین۔ آپ دا واسطے خوش ہوئی ہاں۔ ب

دل فرمیندے شہر دیاں کوں آؤ گالہیں کر گہنو
آج بجر راز دا مخفی تھیندا آؤ ماہی تر گہنو

ٹر دسے ویلے نہ ہم ارمان آ ڈھونڈھیاں جرہ ٹر گہنو
مٹھیاں مٹھیاں گالہیں کر کے نال ملن دا خوش کر گہنو

ایں نہی گالہیں ہائن حضرت کوں غش تون غش آون لگے۔ اہلبیت ڈہاڑیں مار کے کرلاون لگے۔ دوست دشمن غم کہاون لگے۔ اتنے تائیں در اقدس توں آواز آیا۔ السلام علیکم یا اہل بیت نبوت۔ میکوں اجازت ڈیوو اندر آون دی آواز سن کے جناب خاتون علیہ السلام فرمایا۔ ایہ شخص اعرابی ھن سردار دو جہان تے غش دی حالت ہے۔ ایہہ وقت حضرت دی ملاقات دا نہیں۔ کہیں ہئے ویلے ول آوین۔ ول بعد لحظے دے اوں شخص آواز ڈتا۔ اے صاحب گھر دے اجازت ڈیوو۔ میں فرمایا۔ بندہ رب دا میں اگہے چکی ہاں۔ حضرت ڈٹھا چا رہے تجھی واری ایہو جیہاں آواز غضبناک ہو لمند آیا جو جناب روپئی۔ اہلبیت سب رون لگ گئے۔ بی بی صاحب دیاں ہنجوں وہ پیاں۔ حضرت دے رخ انور تے ہنجوں آپیاں حضرت اکھیں کھول لئیاں۔ فرمیوسے بچڑا کیوں روندی ہیں۔ میں عرض کیتا۔ بابا سائیں آپ اجاں گھر موجود ہو۔ اجھی اجہ لوک سخت آواز نال الیندے ہن۔ حضرت احوال سن کے فرمایا۔ بچڑا مبارک ہووے۔ اللہ تیڈا ایہو جیہاں پردہ مقرر کیتا ہی۔ جو ایہ فرشتہ ملک الموت نال لکھ فرشتے دی میڈے روح قبض کرن کوں آیا ہے۔ لحاظ تیڈے کنوں باہر کھڑا ہے۔ حالانکہ ایہو جیہاں سخت مزاج ہے۔ عورتاں کوں بیوہ کریندا ہے بالاں کوں یتیم کریندا ہے۔ مری دے وارثاں کوں رویندا ہے۔ اللہ پاک تیکوں عزت عصمت کیتی ہے۔ تھن اجازت ڈے جو اندر آوے۔ بی بی نے اجازت بخشی۔ فرشتہ اندر آیا۔ سلام عرض کیتس۔ اللہ صاحب بعد تحفے درود سلام دے فرمایا ہے اے حبیب میڈا تیکوں اختیار ہے۔ اگر دنیا چاہیں۔ یا کہ عقبیٰ چاہیں حضرت

فرمایا۔ آے فرشتہ ہیکون فانی حیاتی درکار نھین دُنیا دے نال کوئی سروکار نھین۔ ہین ملاقات ایزدی چاہندان۔ مگر جبرائیل دے آون تائین دیر کر۔ القصہ جبرائیل حاضر ہو گیا۔ عرض کیتیئن۔ مبارک ہووے سید انبیا دا۔ اج اللہ صاحب نے تیڈی خاطر بہشت کون سرسبز کیتا ہے۔ آتش جہنم دی اُہنی سرد کیتی ھن۔ جمیع ملائکہ تے انبیا استقبال روح پاک تیڈے دے اُتے دروازہ افلاک دے منتظر ھن۔ جناب فرمایا۔ آے اخی کائی ایہو جیہین گالہہ کر۔ جو روح میڈا خوش ہووے۔ جبرائیل خوشخبری ڈتی ولسوف یعطیک ربک فترضیٰ۔ حضرت خوش ہو کے ملک الموت کون اشارہ کیتو نے۔ جو امر اللہ دا بعد اکرچا۔ فرشتہ روح قبض کرن لگا۔ بروایت کتاب مخالفین حضرت دا رنگ سرخ ہو گیا۔ فرمیونے بہون بار چاڈتا ھے۔ ملک الموت عرض کیتا۔ یا حضرت لوکان تے ہزار حصہ زیادہ بار ڈیندا ہان۔ آپ دا پاک روح نال بھون آسانی دے قبض پیا کریندا ہان۔ حضرت فرمایا۔ اہی محکوم فرشتہ سارے زور بار امت دے میڈے اوتے ڈے چا۔ امت میڈی تے آسانی ہووے۔ راوی آہدا ہے۔ بی بیان حک پاسے رونون۔ اصحاب حک پاسے رون۔ وارث حضرت دے حسنین علیہ السلام نالے دینال کھڑے ھائن۔ تیں لکھدن۔

حضرت نے پاؤن قبلہ کون پھیلائے ایکبار	آثار مرگ ہو گئے عارض پہ آشکار
بولے ملک نہ جاتے ہین اب جد نامدار	ہو جاؤ اب کنار نبیؐ سے تم اک کنار

بس اس طرف نبیؐ کے نواسے جدا ہوئے ٭ اور اس طرف تمام رسولِ خدا ہوئے

گریہ کردن و فرمودن حضرت علی علیہ السلام بحالت غمناک

اج نور محمد دا گم ہو گیا گرداب فلک دا آیا	ہن یار گذارھن مشکل ھے چا مار روبار خدایا
چنگیان بھلیان دسدیان کون ہوتے آر دتایا	اج آ گیا روز مصیبت دا ہی وارین مار مکایا

مالک تاج نبوت دا گیڑھے ڈلیں لڈا ہا جھوکان
پہلے ڈینہ بے زور چا کیتا عثمان دا لیاں لوز کان
اجاں ہیت سنڑدا ہے بی دفن کیتا ہیت پہلے ہتی
ہین سکاں جھلان کہ لٹن وسنجان ہیڈا تھی تیما
وحی دا آون نان بند ہویا ساڈا الڈ گیا سید صاحب
اُہی رات اندھاری بے یاری اُولٹ پئے مصائب
حسنین رون کھڑی نال سر اندھاب پئے گل لائے
حسین آکھڑا نانے دی گوں لون گلو چاہاں رو کے
جیوین ہڈ ٹھیان جیندے ہووے لوئیں ڈھکواری چاوُ ہا
کڈاں ولسو سفر کنوں کوئی وعدہ چا فرماؤ ہا
اگے جیں ویلے دو ترڈے ہووے ونجو ہا ڈس میعاد
در مدینہ دا ونج ملوں چوڑ رہی ہا وعدہ یاد
آکھیا حسن لسکر بھائی گئے گذرا اوڑ ہا نڑے
نہیں بحر موت دا وسن ڈیندا مانہ لڈ گیا ہار
تہلے پہلے جنازہ شاہدا پڑھیا ذات خدا
ول حضرت کیتی نازل ہوئی ساری صنف دی اینیا
کل احوال جنازیدا کتا بالوچہ تحریر ہے
وچہ اپنے گھر دے حضرت دی دفن ہوئی تدبیر
جو دیگر آہن دلگیر تہئے سب کھڑ گیا لوک ہکا نہ
حسنین بھیجے بے چین سڈیندے آل سائیں نانہ

وسنجان گنج تھیسے سے جینے لگیکوں کیکوں رو کان
تیڈا ماتم ڈیکھ کیتا نعضیاں لعجیاں لو کان
گواہ رہین سردار ہیڈا اجیر ہی اجی اج کان لیتی
آواز آیا لے ہا رون ہیڈا ہتن اج دی نانہی جتی
اچنچیتی سر ساڈ گتون ہو گیا ورج غائب
آواز آیا مین رب کوں سونپیا ہیڈا امو نس نائب
حسن آکھیا بھلا ویرن ساکوں ٹھ یا نثار دلائے
روندا ناز دا لیا سبط محمد سارا جگ رواگے
گھڑا حسین سڈیندا نانا کوہی نہ ہوکھ جواب الائو ہا
مین رج رج سک لھالوان ہا ہیندے ناز اٹھاؤ ہا
اسان ڈو ہین بھراکر نیندے رہون ہمیشے ہر دم تعداد
ہن ڈسے ونجوں این سفر کنوں ولسو کتنی مدت بعد
اون سفر دو ویندی نانہ جتھوں بھین وآئے جیار
سفر عقبے دا لڈ یا ویندا ہیں وچہ ہے کوچ نقارے
خاطر شاہ دہ سب ملک سماں آ پڑھی نماز خدا دی
لیئے وارہ وار دی آ پڑھیا جنازہ ارض سما دی
وحی سردار اپنے دی کیتے بچہتر پڑھی تکبیر
تد اغما ندا آن وچھایا مکان ڈکان فرزیرے
جیڑھے جگر ترھن ہیتے جگر بیٹھے وچہ ماتم جال گیانہ
تر یجھے ڈینہ نہ فاتحہ ڈتا آن کیے مسلمانہ

لکھا ہے علی تا کہ پس از نالہ و فغان ‎— تنہا کفن و غسل نبی کا کیا سامان

خورشید نبوت کو کیا لکھا جو کہ پنہان ‎— تب قبر او گھر ولے چلے دشمن ایمان
یہہ سنتے ہی طاری ہوا غیظ علی پر ‎— شمشیر بکف بیٹھ گئے قبر نبی پر
جب شاہ نے قضا پائی تو تم لوگ کہان تھے ‎— جب روضہ مین لاش آئی تو تم لوگ کہان تھے
جب فاطمہ چلائی تو تم لوگ کہان تھے ‎— جب بھی مجے تنہائی تو تم لوگ کہان تھے
یہان رد و بدل شاہ کو اعدا سے پڑی تھی ‎— وان فاطمہ سر ننگے دروازہ پہ کھڑی تھی
اجیجیتی وچہ خدمت شاہ دی آہو لی رو بہری ‎— اج ترے بہار روز شہنشاہ لنکے پھر گئی سب نگری
کہین نہین آہر جا پایا ہا تہتی بے رتی دکھڑی ‎— ھن قبر تے من ڈیکہے ہے حسن حسین دی اٹھڑی
گھر لوا کے پیو حسنین دا گھر وچہ روندا آیا ‎— نال دروازے خانے ہراکون شاہ نے روندا آیا
حسن حسین تے زینب خاتون جا کہے کو گل لایا ‎— سب اٹھے تعظیم دے کیتے ہدان شاہ سلام الایا
فرمیو نے ای ماز نب خاتون دہی بن گیان جنیان ‎— ترہی ڈنیہ ہوئے غم حضرت لن بہین پڈیان کہیا جنہان
گالہ کرینہہ شاہ دنیا اکھیہ آروندن نعن کہیر تہیہ ‎— آہدن خیر دہی آوے تا حسن دہی آ علی مکانان ڈہتیان
اتنے تائین دروازے آغمگینیان پر جا یا ‎— مقداد عمار ابوذر و جون سلمان نے عرض سنایا
ای دہی نبیدے دربتڈ ہیے مین نکان ڈگہین آیا ‎— کو ہنہا راز رو یان اکہیان کون قسمت اج رلایا
دروازہ لتے اصحاب نبی دا کھڑ اردوحال سناوے ‎— گاہین ظلمیا ان سن سنگے کیوین لنان امکاوے
منبر علیہ غصب ہویا چا لوکان کیتے دعوے ‎— اج باغ فدک بہتڈے اوتے گئے نی پھیر کراوے
اتہہ آفتاب نبوت دا وات دوات آلی آلے ‎— ہزاران ڈوکہہ ہونہہ دے کہر لکھ گئے کتاب نوالے

اوکہہ ڈیوچہ با شوق رہی جیٹر ہے دروازے ہوا لے
جنگے اوہے جیٹر ہے نال جنگیاندی رہ گئے شائق جا لے

بحر خفیف در ترغیب مومنین بولایت حضرت سید الصادقین علیہ السلام مصنفہ نذر

عمر ساری انسان عبادت کرے
اُحد جتنا سونا سخاوت کرے
تے راہ خدا وچ شہادت کرے
نہ ہرگز اونکوں رب ہدایت کرے
نہ جنت بھی اوندی قرابت کرے
او خوف خدا با صداقت کرے
نہ لوکاندی وانگوں خیانت کرے
خدا صاحب اونکوں سلامت کرے
نذر صفت مولا تلاوت کرے
کو معمولی ملاں شکایت کرے

سعادت اوتے ول سعادت کرے
تے شوق دی عمر مثل طاعت کرے
نہ منظور علی دی ولایت کرے
محمدؐ نہ اوندی شفاعت کرے
شرمسار روز قیامت کرے
نبی بعد علیہ ولایت کرے
صفت سوہنے سائیں دی ثابت کرے
تے صنا جنت لیے بساکرے
شہنشاہ بھی تیں تے عنایت کرے
جی شاہ میڈا میڈی حمایت کرے

اتے نیک اپنی ارادت کرے
تے ہر کم وچ اپنے شرافت کرے
تاں مردود مردود آیت کرے
نہ اصلوں پہنچاندی زیارت کرے
جو انسان اپنی لیاقت کرے
جنید کیتی احمد بھی یاری کرے
نہ بے حق کھیندے رفاقت کرے
دعا اوندی جلدی اجابت کرے
اگر کوئی میڈی عداوت کرے
تے مولا میکوں اہل طاقت کرے

نذر ہو کھیندے نہ خطا کرے

بحر فضائل حضرت علی المرتضیٰ علیہ السلام

چھلے مونھ محمدؐ دا ہا لکھیا کوں ڈکھلایا جین
کھڈ دیوچہ بال اجابن اتے آزدر چیر ڈکھایا جین
حق نما آئینہ بنکے سمجھیا ملک پرایا جین
نال طماچے مونھ بوجہل دا اتے وانگ کھوایا جین

عقد ہی کھولن دا لاہے کھفیں بل جھٹا مول بنایا جین
صفتاں کل نیاندیاں وچ شیشے عکس لگایا جین
بوجہل دیتاں دا لاسر مول نہ پایا جین
باطل کوں کر باطل ڈتا حق کوں حق بنایا جین

بحر بیان شان مرتضوی

محمدؐ ہی شمع علی ہے پتنگ
علی سمجھ شیشہ نبیا نذر رنگ

سکے بھر اھن اگر چھو سنگ
گیا کام عادی گیا کام جنگ

ہے حال ھکو جو ھکو ہی ڈھنگ
وچہ کار خدمت ہی تھیندا انہ تنگ

علی او جوانے لوایا نہ انگ
سدا خاک محمدؐ دی جانے پلنگ
گھِدو آپے آپے جھنم کوں منگ
جاں ڈیکھن علی دا ایہ بعضے پلنگ

بڑے قدر والا بڑا شیر جنگ
جو غیرت والا نبّے تیر خدنگ
بے سوچ جھلیوی ڈِنیا داڑھ سنگ
کرین بد بھینگے ایہ کانہ تپنگ

اوہا رم سڈاوے نبی دا ملنگ
شکایت علی دی کریندا انسنگ
بھین گلہ کرم تی عادت ہے ڈھنگ
وسنجاں لگلیں ڈِنا توں ناموس ننگ

بحر مناقب علوی و بیان جنگ خندق

ڈسن غیر انکوں شان بھوڑے علی
آجا صرِ تھیوے گرچہ لوڑے علی
تاں دل کوں فخر کولوں چھوڑے علی
عدوے محمدؐ دو گھوڑے علی
سبہ یاد رکھسن جھگوڑے علی

نے مومن دے کیتے کروڑے علی
وچہ فتحیابی دے توڑے علی
نہ گستاخی وچہ قدم لوڑے علی
مشرق تے مغرب تے دوڑے علی
دشمن کوں لائی جوڑھے علی

ڈو کہہ سکھ یوچہ مونہہ موڑے علی
تے رکھدا ہا سانگے بھی سوڑے علی
پائے تا این درجے بھی ڈوڑے علی
لڑائے توں حیلے نہ جوڑے علی
خیبر دے کنڈیاں کوں تروڑے علی

تے مرحب دی گردن مروڑے علی
عمر عبدود جہیں نہ چھوڑے علی

چنانچہ جنگ خندق دا موقعہ نزدیک آیا۔ حضرت محبوب کبریا نے ملال نال ڈیرہ لایا۔ صحابان کوں سڈوایا۔ قصہ عمر بن عبدود دا اڈسایا۔ بین الصحابہ دا مشورہ پایا۔ سلمان فارسی تھہ جوڑ کے الایا۔ اساڈے پاسے دی رسم ہے یا رسول خدایا۔ دشمن دے ڈر وکن کیتے تجویز بنائی ویندی ہے۔ جنگ دے موقعہ تے خندق یعنی کھاہ کھٹائی ویندی ہے۔ جو دشمن بلا دہڑک دھمک بھین آسنگدا۔ حضرت کوں کلمہ پسند آیا۔ بعضیاں کھٹن دے چنتے کنوں مونہہ بھنوایا۔ آخر خندق دی کیتے حکم جاری تھیا۔ سارے اصحابان کوں اپنے حصے بموجب زمین کچہ کے حصے کر ڈتے۔ حضرت نبی اتے علی کوں خیال آیا۔ جو اساں آپ دی شامل تھیوں۔ تاکہ کھیندا فخر نہ رہے۔ سلمان فارسی جو سنیا جو نبی تے علی وی کوشش جنگدی کر کے کھٹائی کھیندی ھن۔ عرض کیتس۔ ب

یار کھون ہرج کرنیدا ڈیکھاں طعنہ ہوناں چھپیسان
نبیؐ علیہ دے حصے کون ہین لکھا آپ گھتیسان

حضرت فرمایا سلمان دی ایمان توں آپ بدن وچہ لطیف ہین عمران وچہ ضعیف ہین آساکوں تیڈی اپنے حصے دا بھی فکر ہے توں بار نہ چیسین ڈاڈھا بڈھا ہین آپنی ہرج اوٹھیسیان مجیں

ڈوکھ سکھ دیو چہ رلکے رھنا الفت کان نشانی ہے
مین ھکے لحظے صفا کراں نہ سمجھو لاف زبانی ہے

نوکر ول کیوں دیر کرے جد حکم ملے سلطانی ہے
تر ہیے حصے ل وچ کن مین جاناں مہربانی ہے

خندق والی کھاہی دامین آپ کھٹیندا ہاں ہانی ہے
کار میڈی ریس کرین آ کنے ملک آسمانی ہے

ہر ساعت کان شجاعت ہاں نہ عادت چال زنانی ہے
نام دہنمی مین مرد آہاں اج مردائی میدانی ہے

شوق تیڈے ضرب ملی میکوں ملگئی پھیر جوانی ہے
ضعیف جوان ہو جود کھڑن میکوں کوئی سمجھین نادانی

قدم قدم تے پانی پسین ساری تھی حیرانی ہے
ملگیا میکوں جب تیڈا آب حیات دا پانی ہے

رب ہے عالم سنے داھس قدرت ڈیکھ آہی ہے
سبھے تھئے حاضر خندق کیتے تھیگئی شروع کھٹائی ہے

ختم تھیوندکھولوں جسدم پہنتی آن کمائی ہے
کم ہر ہک دا ڈیکھن کیتے نظر پھرے جان شاہی ہے

پیر جوان گھڑوتے آہن تھوڑی بہت بچائی ہے
گھٹ کے تر ہیے حصے کھڑا سلمان فراغت پائی ہے

تیس آدمی وچہ میدان دے عمر عبدود دی ہوگئی۔ سبہ خلقت دل وچہ الامان دے آوازے کرینیدے ہائے۔

جاں ہاتھی مستانہ آیا کرنیت بیدادی۔
کفار دا ہبر او جا ڈن آیا دین والی آبادی

دین والے غمگین آہن بیدینا ندے گھر شادی
عمر مدینے داخل ہویا پا پوشاک مولادی

ہزار جواندی قوت رکھدا او مغرور عنادی
ماہر جو ہر جنگاند اکل کار رکھیندا یادی

فوج توں باہر آگے بولیا ساحر ہر فسادی
موت دا بدلہ کر ڈک گیو ہے فوج رسول اللہ دی

ہمبلہ نہ نظر یا کوئی دید پھری جا شادی
چھپرے زردن سر وچہ دردن مرد ڈسیندا ہادی

نال بلال طبیعت ہویا زینت ارض سماوی۔
مونجھ نبیؐ دی جانہ سنگی طبع شیر خدادی

مین حاضر ہاں مین حاضر ہاں کہتی شیر منادی
چو گرد کنون صحابہ محمدؐ کرن پکار دعادی

بجس | مرد ہووے میدان آوے پھر عمر ڈتا ایہ طعنہ
کیوں جنگاوریں زالین وانگوں بیٹھے ہو جوڑ بہانہ | بجس

موت کوں کوں قبول کرے کیا دانہ دیوانہ
بھائی ہوندے زور کھردا ہے تمثیل زمانہ
ہنجھ ہتھیار دے غادے جلیا حسن حسین دا نانہ
سر عنبر اندی وچہ دا ہا پیار رمز رموز دا کانہ
نپ گیا جھبو گھوڑیدا اول شاہ حیدر فرزانہ
لے پیا جلدی سرور سائیں کھول ہتھیار جنگانہ
زیور جنگڑی پا کر سارے اد سید مردانہ

ڈو جھی واری بول اوکھٹیا جو دین دا سید شہبانہ
درد حیدر دا سنہ نہ سنگیا خود سید وڈ شانہ
لولاک دا مالک لڑن ویندا پیا شور زمین آسمانہ
اپنے ہرگز اپنے ہوندے بیگانہ بیگانہ
واگ نکوں روک لاؤ چا ہو جو گھڑے جیب یا کھانا
چا پوا لیس علی ولی کوں اپنا ویس شہانہ
جھل دعائیں حضرت پاں کھں جلیا شبیر روانہ

بحر فضائل مرتضوی

آیا نیڑے دشمن کرے قدرت دا ایند
دل ڈٹھا شاہ دو عمر عبد ود
توں تلوار سید دی چلیسیں بد
نہ سمجھیں تیکوں لاغر ہیں حق دا اسد
توڑے بال آہم اجان وچ مہد
میں جاضر ہاں حاضر ہاں سر جیڑھا شود

ایہ سردار دینی اوہ سردار بد
آکھیس موت کیتے تو کمران بد
لڑائی دے صیغے ہوندے ہی دا شد
مشکلکشا ہی میڈا نام سڈ
وڈی نانگ چیر سینہ در رکھد اسند
اوڑے یاد کیتا ہی تیکوں لحد

اوہ لائی مناقی ایہ تابع صمد
توں نازک مزاجیں تیڈی چھپی قد
ہو پرجوش بولیا اوہ بند جد
نبیاں دے کیتے ہوئی ہیں مدد
قسم ہی شجاعت میڈی لا تعد
تیڈی ختم ہوگئی حیاتی دی حد

عمر گھوڑے کوں جولان ڈتا۔ شکل لڑائی دی کیتس حضرت سمجھیا ایندا گھوڑا تیز ہے
ضرب تیغ دی نہ چیسی فرمیو نے ای جنگاور میں سنداہاں۔ تیڈی عادت ہے جیڑھی
تیکوں ترے گالیں آکھے توں ھک منظور کر۔ تھنداہاں آکھیس نعم یا حضرت
حضرت فرمایا۔ ھک تاں ایہ گالہہ ہی۔ جو دین منظور کر۔ آکھیس ایہ بھی منظور نہیں
حضرت فرمایا۔ دین دا اراند نال لڑائی نہ کر۔ آکھیس ایہ منظور نہیں۔ جو میں جنگ بدر

دے کنوں عبد قسم چاتی ہوئی ہے۔ جو اپنے بدن تے تیل دی مالش وی اگوں کھلوانا ندے نہ کرسیاں۔ جیتا ئیں بدلہ نہ پیساں۔ حضرت فرمایا۔ تر تیکھی ایہہ گہال ہے۔ جو گھوڑے توں لہہ کے جنگ کرے۔ تا ہمت اپنے ہنر جنگ دی ہر کوئی ڈیکھنا ہے۔ عمر خوش ہو کے گھوڑے توں لہہ پیا۔ آکھیس اج تو ڑی ایں قسم دا بہادر میڈے اگوں کوئی نہیں آیا۔ جیڑھا آزمائش زور دی کرے۔ آکھیا تاں میڈی اپنی آرزو پوری ہوئی ہے۔ مگر ایہہ ڈس تیکوں میں

دلا عمر توں پچھیا ہی نام نسب
آکھیس کل شجاعد اصیغہ عرب
علی میڈا نام ہے تے حیدر لقب

توں چالاک عاقل ڈسیندا عجب
تاں فرمایا حضرت نے احوال سب
فرشتے بھی کردے لئے ساڈا ادب

تاں فرمایا حضرت ایہ کیا سبب
ابو طالب دا ہاں میں فرزند جب
ہمت علم تے عقل بخشیا ہی رب

دعا ہی محمد دی میڈے عقب
میں عاقل نہ ہاں ہوون میڈے نسب

ہر کلمے وچہ کافر ظالم کوں توہین دی ہوئی۔ رمز کلام کوں سوچ گھنو۔ حضرت دعوت دین دی ہوئی۔ پھر اسکوں جان بچاون کیتے او تلقین وی ہوئی۔ آخر ضرب لگاون کیتے دل شوقین وی ہوئی۔ جیہ وقت عمر عبد ود نے نام ابیطالب دا سنیا۔ آکھیس تیڈی ہوا لئے میڈی دوستی ہائی۔ توں نہ لڑ اتے واپس ول ونج۔ حضرت فرمایا۔ بحر طویل

مک گئی یاری دنیا دی ہن دین کفر دا جھیڑا
کفر اسلام نہیں ملدے کر لاف زنی بند بہیڑا
میں نبی دے زیور ڈیندا ہاں لبیں دے تاجد اسہرا
فی النار ہیسی کفار دا آسا منے ولیسی جیڑھا
سچے تے کوڑ دا کر ڈسیا حق لحظے وچہ نکھیڑا
غصے دی کر شکل بولیا ظالم پکار کر
حد عقل توں ہرگز نہ اگے بڑھے علی
عمر دا وار ٹلیا ہویا جان علم دی باب دے اولے

ساکوں سخت محبت اللہ دا نہ دم آ ماری جیڑھا
یاری ہوندی مومن دی نہیں نال کفار وغیرہ
ہے ولی اللہ ہو میڈا ہی رحمت کیتا پھیرا
قیامت تک آرام نہ ہیسی وہ کوں ڈیوان ڈیرا
آ شکار شہباز کیتا کیا تکسی تتر بٹیرا
ارمان نہ رہے دل وچہ آ کھیلوان وار کرہ
ہرگز نہیں ہے لازم سبقت کرے علی
ضرب توں پہلے صدمہ ہویا دل ختم تاب تے

کاکلمہ الامان نہ ہان گل اہل تواب دے اوتے
دل نال سنوا ہی اصلحیاں ہن شاہ دی وار دا وقتے
سنبھلین سنبھلین حیدر کرار دا وقتے
دون ٹکڑے کیتا خود کون گرن لگے نہ ٹھیرے
جوشن کون جدان پار ہوئی تن اوتے لگے نہ ٹھیرے
توسن کون جو گذری ٹھکیگیا غل دو سر اوجہ
دل کفار دی سک گئی سادات دی ڈیکھ جلالی
لاش عمر دی ڈیکہن کیتے تھکیگئی خلق سمالی
ہر کوئی صدقے صدقے تھیوے ڈیکھ کے ہمت عالی

ڈھال کھون کٹ تلوار عمر آیا سر جناب دے اوتے
جیڑھی پر جبریل لگے ٹکدی ہن اون تلوار دا وقتے
جیت طرف ہے غاز یاں دی تے کفر دی ہار دا وقتے
گردن کون جدا کر چکے جو شن لگے نہ ٹھیرے
تن کھی ہو یا ٹکڑے توسن لگے نہ ٹھیرے
بس تیغ علی غرق ہوئی تحت الثرے وچہ
چشم کفار دی دید اگے ہوئی رات ڈسیبجی کالی
کیا عجب تلوار وڑھی ہن کفر نکھیڑن والی
ہن ہے اہ وچہ ہن ہتھ جیڑھے ہے بندہ آہن جلالی

ڈتی نال عنادی داد بنی
ڈٹھا دشمن کون برباد بنی
یعنی ویر والی امداد بنی

پائی فتح جاچے زاد بنی
کیتے حمد ہزاران یاد بنی
تھیا اسد حجہ دا شاد بنی
کیتا کل غیران کون شاد بنی

دل لنظر یاد مین آباد بنی
دل شیر دا ڈیکھ جہاد بنی
کائی کلمے کرار شاد بنی

مخمس

بہ ہمت و برکت جناب غفار
خاطر کھر ادی بنی ہر دیار
ونج ملیا چلکے قدم بیشمار
انسان لگے جن تا روز شمار
علیؑ دی جیڑھی اج چلی ذوالفقار
اصحاب کھیندے ڈس حیدر کرار
الیو نڑدے ویلے نہ گھیدے ادتار

پا چکا فتح جدان شہسوار
ٹر چلیا کھائی دو شہ خوش طور
گل لاکے حیدر کون عالی وقار
الھ ٹوٹے ڈوہن گر گرن بار بار
افضل ہے افضل قسم کرد گار
ڈھال لگے تلوار کافر دی ملا
فرمایا حضرت سنو دینہ کل

دیگر

والیس تھیا سائین وغیر مزار
برائے امامت بنوت دا بار
حدیث صحیح دی کیتی چا پکار
یعنی خدا دی عبادت ہزار
ہر دی عبادت توں خندق دا وار
پوشاک جنگی اتے زر کنار
تلوار بخشی ہے رب جبار

تھیں تاں ہم ڈھال نہ ہی لکار
اگرچہ اوہ مردود اہل کفار
ہتھیاراں نہیں ہتھ دار و مدار

البتہ زرہ عمدہ ہائی اثر دار
تاں بھی اللہ حسب صناعی ہا پیدا کار
نہ محتاج ہاں میڈا رب بڈ نگار

عریاں تن کرناں سمجھاہیں عار
لاشے ایندڑ کوں کراں شرمسار
زرہ ڈے طمع توں ہیں تھی ہڈکے دار

مڑے کوں ڈویے علی ڈکھ آزار

لکھدن عمر نہیں بھین آہی وچہ الفت حال کمالی
ہر گھین ڈٹھا آندی ہی پئے بھاہ فراق دی بالی
زرہ پوشاک کوں ڈیکھ سلامت بھین نے شکر گذاریا
پوشاک سلامت نال بدن دی نئیں کوئی ہتھیار وہایا
شاہ امر کیتا اصحاباں کوں لٹ دو بھر و دہاون
صغیراں بے تقصیر ہوسن نہ فاقے نال بھاون
جیں محمد ہے احسان ڈوہی کیتے نال کفاران
ڈیکھ ہے جیڑھے ظلم آئے بنھائی پردہ داران

لاش بھراتے آکے ہونی ویر ڈروون والی
لاش بھرا تے آکے ہونی کھل ہئی فی الحالی
مرناہا ڈیہی مرچکوں تیکوں ڈے کڑ کے تم پایا
میڈا دل اتھی ہن شاد ہوئی تیڈی ہے تاں کوں بھین وسارا
ونج میڈی مختار سبھے کفار دی خبر لیاون
جو عورت پردہ دار ہو وبا پردہ وطن پچاون
امت بہتیری کیا کیتا ارمان ہزاران
ہی اشارہ سمجھ وکنجو ہن اے سادات ہزاران

تو بسکر نذلین قتل ہو بہنجیا ہو
توں لبیاں شہ ہی کھنیں عیب جو

اے حید پوچھسی تیڈی آرزو
منافق ہنج ہن اگر گلہ گو۔

جان حاضر حیا دو پیسن بہ رو
او سائیں کہیں تیڈی آبرو

لطیفہ بیان رموزات سورۃ فاتحہ شریف

کتاب ریاض القلوب وچہ منقول ہے۔ ہک ڈینہ عبداللہ ابن عباس عرض کیتا۔ یا علی میکوں معنے مطلب الحمد شریف دے فرماؤ۔ مگر جیڑھے مراد کنوں اے ہین واقف نہ ہوواں۔ حضرت نماز عشاء دی پڑھ کے تفسیر معنے الحمد دی شروع کیتی۔ عبداللہ سنداریہا۔ تاوقت صبح صادق تائیں ہک الحمد شریف دی الف دی تعریف فرمیندے ہے۔ اتی لام الحمد دے تائیں نہ پہونتے آہے نوئیں نوئیں مراد ہک لفظ کوں ولڈے ہے

وارنہ فرمیونے۔ عبد اللہ متحیر ہویا۔ حضرت فرمایا۔ آہی عبد اللہ متعجب نہ ہو۔ جیکر سورت
الحمد دے معنے اتی مطلب قیامت دے روز تائیں۔ بیان کراں امید ہے جو کاہی مطلب رہندے
ہوسن۔ جو ڈینہ قیامت دا اولا و بھر پوسی۔ آتے ہین کنوں پیغمبر خدا دا زیادہ جاندا ہا۔
کتاب روضۃ الشہدا والا ملا حسین واعظ آتے شواہد النبوۃ وچ ملا جامی اتفاق کر گئے ہن

ے کسکا بغیر مصحف ناطق یہہ کام تھا ۔۔۔ پہونچا قدم رکاب تین قرآن تمام تھا

صاحب مناقب مرتضوی لکھدائے زمانے خلیفے اول دے ہک سوال کنوں قیصر روم
دے پہوتا۔ جو قرآندیاں سورتاں وچوں او کیڑھی سورت ہے۔ جیندیاں ست آیاتاں ہن
آتے وچ ست حرف موجود ہن۔ سوال سنکے ہر کہیں چپ کیتی۔ حضرت فرمایا۔ او سورت
فاتحہ ہے۔ ست آیاتاں ہن۔ آتے ست حرف موجود ہن۔ کیڑھے کیڑھے اول ث
ز۔ ج۔ ش۔ ظ۔ خ۔ ف۔ آکھیونے ساری برکت قرآن شریف دی وچ سورت
الحمد دے ہے۔ آتے ساری الحمد دی برکت وچ حرف بسم اللہ دی ہے۔ آتے ساری
بسم اللہ دی برکت وچ بے بسم اللہ دے ہے۔ آتے بے دی برکت وچ نقطے بے دے ہے
تے او نقطہ بسم اللہ دا میں علی ہاں ے گویا کہ دو جہان لئے اک زبان ہے + دنیا تولی سان ہے اور دین بان

لطیفہ بیان فضائل حضرت علی علیہ السلام مصنفہ ناظر

ازہی بلال ہک حضرت دی باہنی ہائی۔ اوندا ہک ننگر ہا۔ سال دسنہ وچ حسب
اتفاق خیمہ برپا ہا دائی دا مقام بمعہ شاہ مرداں وچ خیمے دے ہا۔ دائی جو کہیں کم کار دے
واسطے گئی او لڑکا روندا طرف ماء دے روانہ ہویا۔ دائی کوں خبر نہ رہی۔ کنارے
خیمے دے ہک کھوہ ہا۔ او ننگر دائی دا وچ کھوہ دے ونج پیا۔ سنہ حضرت علیہ دا
چھ سال دا ہا حضرت جو ڈٹھا۔ تو ڑے جو سنہ چھوٹا ہا تجبالید اخیال وڈا ہا حضرت روانہ ہویا

غلام تیکوں انعام کیتے سر فراز جیڑاں ٹرجلیا ۔۔۔ ظاہر بال صغیر ڈسے اکسیر خداوند گھلیا

برداراب اکبر داہا وچہ پر دے نور دے ملیا — لا کھ خیمے دا پچہاں ونج نال قدم دے رلیا
کہڑ گے قدم نہ شاہ چھوڑوا یا آپے ہن نہ کھلیا — دا پر کرن دا موقعہ ناہا تی جوش جوان کھن ملیا
صاحب کمال خیال کیتا یر ٹ لا کھوں پسیں جل چلیا — لا کھ کون جھکتاں ملنڑ آہی شاہ جو پہرہ ولیا
ہن کنوں ونج ہلیاں سیخیاں شاہد قدم ہلیا — خیمہ کل پٹیچ کے ہندی نال گھنیج کے جلیا
یار کون باہر کڈھیا گھوڑے تون آنکے سید سائین — خیمہ نال گھلیندا آیا گھوڑی کینی تائین
پیٹھ گھلیج کے خیمہ جلیا او ڈن لگیاں خلقان — راز اعجاز کون ڈیکھن آئے دھم پئی افلاکان
جمدے لادر لائے زخم دے نقشے بدھی پاکاں — ظلمات دی رات کون ڈینہ بنایا آن صاحب لولاکا
منزل پا ہارون دی گیا شک ریہا کیوں اجان — دلکون مثل محمد نظرے پئی باپسے کن بھجان
شاہ اپنی دی گیت گانوان مین درجیہڑے توں رجان — ناحم علیہ نال ہووے کیوں شکر بغیر نہ لگجان
نکے سگ دنیا دا ہین کیتوں جتھدی کلمے گجان — جی منصف ہوئین علی ولی نئے ہن ڈیتا ہن دھجان
برق مثل بحر غرق ڈیوان گر سر دشمن دے دھجان — دشمن تے بھی رحم جلیندا او یار پلیسی لجان

مرثیہ زبانی جناب زینب خاتون علیہا السلام

کہڑے ویلے بچھڑاڈک مہاران میکون کمل بھرا دی ونجدے
ستان مر ونجان وچہ قید اندے میکون شامدی رخصت گھن دے

عاشق آہیم منہ بھرا دے کہس گھدا تقدیر نے — دل ملے یا نہ ملے میکون موہنہ بھرا دچمن ڈے
خاتمہ بالخیر ہویا شاہنشاہ دا کربلاء — سر بھرا دے بہ گے میکون قرآندی منزل پڑھن دے
کوہ طور تے جلوہ ڈیکھ کے موسےٰ تاں جھس پیا ہا — اج سوار مہر نبوت دی کون سانگدی نوک تے چڑہن دے
ہن ڈیکھی شوہدی سا ہنیا اکبر ہمشکل ہا مصطفےٰ — خیر اللہ دی لاش توں میکون اللہ بیلی کہن دے

دلشاد حسین ہمشیر شبیر دی روندی مرگئی
ھن لس کر اصل رموز کون طیارے شامدی سن ڈے

تقریر نہایت غمگین بیان طیاری حضرت شبیرؑ و حالات فاطمہ صغراؑ

صغرا کو نہ اُمید رہی جبکہ شفا کی — آخر کو غذا چھوڑ دی اور ترک دوا کی
نانی سے کہا مانگو دعا میری قضا کی — بابا کہیں صغرا کہیں جو مرضی خدا کی
دن ہیں یہ ہجر کے بس دوا بھی نہیں آتی — بابا نہیں آتے تو قضا بھی نہیں آتی

پس اعضا جناب فاطمہ صغراؑ دے وچہ کار ہجر دے مشغول آهن۔ چنانچہ زبان وچہ بیان سجان دے ھائن پیتھ دعا دو اُٹھے ہوئے هن۔ ڈیدیوں ھے دُور اہندی آہی۔ جو راہ سجناں دے ڈیدھی ہائی۔ پیر انکوں رفتار روضے سید انور دو ہوندی ھائی۔ جھکھ ڈینہ وچہ ستر ستر واری وینجی ھائی۔ آکھے ہا نانا مین بابو دیاں باہاں تیں کنوں گھنساں۔ جسوقت گھر آوے۔ ڈوہڑ

غبان سنجہ حویلی نظر آوے بھی وینجے ہان سوڑے — دُعا دینجا طرف آسمان ہتھ پاک ڈوہین چاوڑے
اکھین ڈیکھین ہے دل وسے مدینہ میڈا بابا والگان موڑے — ھکوارین اونوین دل وسن ہے میڈے بھیا ایند جوڑے
خود کہنا کہ بابا سے نہ دنیا میں ملینگے — دل میں بھی سمجھا ہے کہ عقبےٰ میں ملینگے

نانی دی خدمت بیٹھی آکھے ہا۔ حضا من ڈیو کہانڑے واسطے اللہ دے میڈے اوتے منت لاوین۔ مین جھن مرن والی ہان۔ تاں ہر وسجان۔ میڈی قبر اوتے رستے دی بناوین۔ جڈاں میڈا بابا ول آوے اونکوں آدنوں نال میڈا عرض سناوین۔ جو میڈی

قبر دی سکدی رہسی۔ میڈے پیو کوں اکھیں ب — چھڑی ہوئی کے حال پہ روتے ہوئے آؤ۔
صغرا تو موئی قبر پہ ہوتے ہوئے آؤ۔ — پس جن محرم دا ڈس بیا۔ ڈھوین دے

روز ہان بیمار دا ہس گیا۔ کیونکہ نہ ہووے ہا۔ کربل جینداسارا قافلہ کس گیا۔ فاطمہ صغرا بے سدہ ہوگئی۔ جناب ام البیت تے ام سلمہؓ بیمار دے کولوں روندیاں بیٹھیاں هن۔ آرام کہیں آندا مدینہ وچہ زلزل ہے۔ لحظے کنوں بعد بیمار اٹھی ہے۔ آندی هے ہی ھے علی اکبر لی یان۔ تا عث بچیبا الاماں گیا آهدن۔ بیمار آکھیا۔ ڈوھڑہ

سُن وو واڈھی قسم خدا دی مینکون سُبح خواب ڈکھایا
ستوین باہی بی نا ہم سنگدی اہو وار نظار آیا
ڈٹھم کہین جنگل دے وچ ھن خیمے برپا ئے
ھک خیمے وچ ڈٹھم شاھد دی سندھا ہی برپا ئے
دل ہین ڈٹھا سانگھان لتے کاٹی سر ہوئے ہسواران
ہے پاسے میکون لبھ ندیا نظر آئی بھاین بر ڈاران

دُعائین منگدے گذری عمرہ کوئی طلب در نہ آیا
ہین سمجھ گیان علی اصغر میڈا ہویا ویر ترہایا
ول ول ڈٹھم خیمیان کون جو سارے آھن سہایے
بھوُن گولیم وچ خیمیاں دے میکون نظر نہ آیا شاہ
مہاندے ہو کھڑے آون نظران گویا میڈے سہجن پیارے
اوھان لتے ہین آھن کجھ ڈیکھا گیری طرف تیارے

اس خیمہ مین جو جو ہے قلق اس پہ ہے طاری
اشکل الیسی کہ گویا وہ مان بھینین ہماری

کالی کفنی پہنے ہوئی بیان بیاری
اور ہائے حسینا کی صدا منہ سے تھی جاری

روندی ڈٹھم سیّن زہرا بے آرام ڈٹھم ہی کون
کھولے وال روندی بھراکون ہین ڈھاسین بھیجیاں کون
میکون اُلھیّے ویرتان مرگیو ودی گولیندی کیکون
ہین ڈٹھا ونداسکینہ کون ھک گوہر تھی چاکے
کول بھرا دروندی آئی ہولے ہولے آکھے

شاہ نجف کنون تھی بیتاب ہین آند اڈھی علی کون
میڈا ہری لتے سبھی ڈوہین ڈیکھر ولون ھاکون
ہین ڈیکھ روتی ہن سجنا کنون سجن ڈیکھے رو لیے میکون
بابل تھی میڈنیدی جو پیا ندیوچہ خنا کے
خبر ہووے ڈے ویرن سائین اتھان لئے کربلا ئے

گھبرا کے کہا مینے کہ یہ کیا ہوا
یہ کہ کے مجھے خواب مین رلوایا

وہ کہنے لگی شمر نے مارا ہے طمانچہ
بابا کا پوچھا تو نہ بتلایا اس نے

عورت مرد دروازے تی جمع ہو گئے۔ فاطمہؓ صغرا دے خواب دی ڈنڈھی گئی۔ سب اعلٰے ادنے سوال کریندے ھن۔ جناب فاطمہ صغراؓ فرمیندی ہئی۔ جسوقت لوک خواب جناب دے کنون آگاہ ہوئے۔ زالین مینے دیان آہن لگیان۔ بی بی اللہ برہ کر لیسی اسان ہرکہین ایہہ ڈرا کلے خواب ڈیہے ھن۔ بیا کہین مشکان پانیدیان بھر اکھیان ہائن۔ سب کھان پانی دے پرا ھن۔ رات کون لوک تریہہ کنون بیتاب ہوئے۔ ہرکوئی ول اڈھیا ہے۔

تاں سب تھاں خالی آھن سب لوک تریہہ کنوں کرلاندے آھن۔ بال روندے آھن تیہہ توں بلک گیاں آھن۔ آواز ہیہات دے سندے ہاسے۔ القصہ ہر کہیں ہلکر ابن عباس کوں خبر کیتی جسوقت عبداللہ نال لوکاندے وچ روضے دے گیا ہے۔ روضے کوں زلزل جاری آہن۔ آواز دردناک غیب کنوں آندے آھن۔ آنند صاحب شالہ جھدک سادات دی نال امان دے خیریت دے وطنے پہنچادے۔ جسوقت ڈینہ کوں زوال ہویا بی بی ام سلمہ ھک شیشہ لہو دا بھریا ہویا۔ ظاہر کیتا۔ لوکاں کوں فرمیندی آے لوکو۔

جناب رسول فرمایا۔ آہو شیشہ ڈتا ہا میکوں ھک ڈینہ شاہ ابنیاد ۔۔۔ آہیں دے جبرئیل گیا ہی نال امر خدا دے
مٹی وچ شیشے دی پای ہوئی ہی وچوں کربلا دے ۔۔۔ جڈاں آئینہ تھی تر خون ونج جانے خون جھیں شاھدے

آہین مدینے وچ تہر تھل پے گیا جسوقت ظہر ہوئی ھے۔ تے زلزل روضے کوں ایہو جھیں آئے لوگ ہٹ گئے۔ جو شاید روضہ جھنڈا ھے۔ لوکاں ڈٹھا۔ کائی ٹول بکھیاندے جنت البقیع ڈیدھے آھن تے روضے حضرت دی ول آندے آھن۔ پلکار غماند اکریندے سنن والے بیہوش تھیکے ڈہدے آھن۔ بوقت بھر ھک پکی مثل کبوتر سفید دے رت نال بھریا ہویا آ دتے دیوار حویلی حسین دے آ بیٹھا۔ ایہو جھیں خوشبو ھائی ہم روح خوشبو تے فرحت پیدا ہا لوک دروازے تے ول آئے۔ شاید سردار وطنا ندی ول آیا ھے۔ فاطمہ صغرا کوں خوشبو کنوں فرحت پہتی۔ روندی اوٹھی۔ نانی دو ڈیکھ کے فرمیندی ہے ؎

یعقوب پیراہن یوسف دا منگیا آہس امید ملندی ۔۔۔ اج میکوں خوشبو بابل دی آئی یاد اکبر جن دی
اوتاں مچ ہیندے سیاں کوں ہاں تے کیا رکھیا امید ولندی ۔۔۔ یعقوب وانگوں میڈیاں اکھیاں کوں بھین رکھنی تاب ڈکھیندے
اوہیں خوشبو دی طاقت تے ول اوٹھی صغرا مائی ۔۔۔ گھر اندے جندر ماریاں دیچ دل بی بی بھنوائی
نانی آکھیس فاطمہ صغرا اللہ بھانوں جھونی بھائی ۔۔۔ ول ڈیکھ جو رتا بھریا ہویا پکھی کڈن دے ڈڈیری لالے
وہ فرمایا فاطمہ صغرا اکھیں خوشبو دے ہیتے ۔۔۔ میں جان گئی ہاں میڈے طرف گویا بابو بھیا جھلے

قسم خدا دی ایوین آ ھدے ایتان ہیڈی ہو دی رتے
دل سجناندے ملن والے بی بی صغرا لاہی ہڈ تے کے
کہین کہاہین ویلے رورو آکھے کربلد سڈ کے
اوڑک شہر مدینے دی وچہ ھکڈینہ قاصد آیا
جڈان خبر ہئی فاطمہ صغرا کون تیڈا اکبر مر سدھایا
فانہا حسین حسین کریندا ہسین وقت اجلدے

مرنہ گئی ہھین علی اصغر دی ناہسن جندڑے رہتے
دم وچہ دم نہ رہیا ہرگز جے او ٹھے تان کو ودہ ہارکے
گھوڑے چڑھیا الہیان علی اکبر سوہنے شہر مدینے
سارے اھل مدینہ کون جڈان کاغذ پڑھ سنایا
آکھے سجناندے ملن والا مین ڈھوین دا ظہور لہایا
لا تقنطوا من رحمة الله ھن فضل فاضل فضلدے

قدر جانن قدران والے شبیر والی محفلدے
تنہا حسین جے بخت بھرایا آواز ڈھیوندے کربلدے

مرثیہ امام زین العابدین علیہ السلام

مسافر ولوہا وطن اپنے بھین ہوندا سفر بیمار اکون
مثل تیڈے خدا میڈا نہ پیادہ ٹورے سوار اکون

شھان والے تیڈے چالے شاید تھوی ٹراولے
او تھائین او ٹھ بھلاین ہا علاج اپنا کراوین ھا
آکھی شاہ تانگان مٹھا ٹریان سجن سارے گھاٹریان
تیڈے ہئی نالے یاراندے بھی سانگان لیسو آندے
ساڈے گھر داہا عجب پردا ھکے سو وجہ بھی حیا کردا
ہنڈلہ مطلب ڈسیندا ھے پیا شاہ شام دیندا ھے

ہتھان کجن چاکتی چھالے گران صدقے مہار اکون
وطن خبران پہنچا ڈیوین ہا سڈ ابھرایا نتے یار اکون
ریتا نتے کپاٹریان مین ہا غان کجن بھار اکون
اٹھی دا اردھن آزاراندے ڈیدہا آندا دیداران کون
خدا تون کجی ئی جدا ٹریندا ڈھو سے آبازاران کون
عرض کر کے چھوڑیندا ہے مومنا کون نتے زواران کون

تقریر نہایت پرتاثیر بیان شہادت حضرت عباس علمبردار علیہ السلام

اے دوست حسین ہی وچہ روایت دی ہوں ناھے۔ جسوقت پانی بند ہویا اوتے
آل محمد دے ڈاہڑے اٹھوین محرم ڈیس عمر سعد نے جاسوسان کون حکم ڈتا۔ ھک خیمہ

امام دی عبادت گاہ دا علیحدہ ہے۔ تسان رات کون ونجکر شب خونی کرو۔ مگر سعی صرف
امام دا کریسو۔ کیون جو دشمن اساڈا او ہو ہے۔ پس جاسوس ہنجوس کول عبادت گاہ
حضرت دے پہونتے۔ ڈٹھونے حسین علیہ السلام وچ آرام دے ہی۔ عباس باہان
نبھکے سامنے تکیہ گاہ حضرت دے چپ کیتی کھڑا ہے۔ بعد لحظے دے ھک نینگر
معصوم وچون خیمیاں دے باہر آئے۔ عباس کون عرض کیتس چاچا سائین اللہ
بھائین اکیھو دیر جیوے جیندی نوکری وچ کھڑا ہین۔ ھن تریہہ ساکون لاچار کیتا ہے
پانی دی کائی کرو۔ حضرت عباس فرمایا۔ بی بی ھن ہولیں الاؤ۔ متان بھو تیڈا
سجاگ تھیوے۔ بیبن ھن وچ غلامی حضرت دے ہان۔ جسوقت حضرت اٹھسن
بین پانی کان بان مرسیاں۔ جیکر میڈا چارہ لگا تیکون سر ڈیساں پانی پلیساں
تسلی کرو۔ جاسوساں آکھیا رات قریب ختم دے ہی گئی ہے۔ حسین واسطے وضو دے
اوٹھیا۔ پہلے عباس جوڑا حسین دا جوڑ رکھیا۔ بعد ہتی قدماں حضرت دے چا کر آکھن لگے
لا اکراہ اللہ کون عرض کیتس خداوندا میڈیاں اکھیاں کون شرمسار نہ کرنا۔ جاسوس
کول عبادت گاہ دے آئے۔ حال حسین اتے عباس دا ڈیکھ کے عمر کون ونج آکھیو نے۔ عمر آ
پہلے کائی تجویز عباس دی مارن دی کرو پچھے مارن شبیر دا سوکھا ہے۔ شمر کول کھڑا
ہا۔ عمر کون آکھیس عباس ہیڈا اسکوت وچ ہنجا لگدا ہے۔ جیکر بصرہ شہر دی امیری لکھ
ڈیوین تا طمع جاگیر دا ڈیکے عباس کون بن لاگھناں۔ پس عمر نے ھک کاغذ اوتے مہر
شاہی لا ڈتی۔ شمر پلید کاغذ کون گھنکے روانہ ہویا۔ ھک شخص کون آکھیس عباس دا
پتہ گھن۔ اوں شخص جواب ڈتا۔ عباس نہر فرات تے واسطے پانی دے گیا ہویا ہے۔ آوہ
اٹھوین داہا۔ جو حضرت عباس ترے واری نہر فرات تے آئے ہن۔ اکھ قصہ نہر فرات تے
آون دا پہلی دفعہ دا ہا۔ پس شمر نے عورت اپنی کون آکھیا کہ عباس دا امتحان ہین گھنن ونیداں

مگر توں پہلے زوجہ حضرت عباسؑ دی کول ونجکے امتحان گھن آ۔ جو آیا باز آئی ہوئی ہے۔ اتے شمر ملعون نے ہک شخص کوں انعام ڈے کے آکھیس توں وچ خیمے اہلبیت دے خبر کر جو عباسؑ نال فوج یزید دے رلگیا ہے۔ پس زال شمر دی روانہ ہوئی جیں ویلے خیمہ عباسؑ دے وچ پہونچی ڈٹھس بی بی سر وچ سجدہ ربانی دے رکھیا ہویا ہے۔ آواز آندا پیا ہے۔ خداوندا توں عباسؑ کوں امان ڈیویں۔ اوندی ساری عمران دی نوکری اجائی نہ کریں جیں ویلے سجدے کنوں فارغ ہوئی زال شمر دی عرض کیتا۔ یا جناب میں شمر دی زال ہاں عباسؑ قدر شناس کوں شمر گھن گیا ہے۔ میں تساڈے واسطے آئی ہاں۔ جو اوتھ سوکھ ہے۔ اتھ اوکھ ہے۔ اوتھ شربت ہن۔ اتھاں تسے بال صغیر ہن۔ آئیں عباسؑ جھیں جواندی جند مفت نہ ونجے۔ تیڈے ڈو بال ہن او بھی تسے ہوون

خدا حافظ عباسؑ دا ہوسی وچوں بد لشکر دے	شالا عباسؑ کوں انھدا امان ڈیوے کنوں رت فوج دے
عباسؑ ولسی اون پا جیڑھے نال شبیرؑ دے	جیوین آگے حسین دے برادھا ہیں بس ہوو اونویں برو
میتاں گھر اپنے کوں جا الٹا ای او توں ملدی گھر	اپنی بچڑیاں کوں قربان کراں اکبرؑ تے اصغرؑ
عباسؑ جھیں ہے صدق ڈیوان او توں شبیرؑ دے گھر	میں سیں زینبؑ خاتوں دا او تھاں صدقے کرانسے بر
کر دعا ای بی بی رنگ آلہی سالا	ساری فوج دیو جو پن مہر عباسؑ او بھالا

خیمہ شرایہ گالھہ توں بی بی عامہ	ہتھیں حافظ آپ آلہی جے	رلے نال بھرادے بھائی ہے
	جیڑھا بھرا حسینؑ تو فاسق ہے	عباسؑ حسینؑ دا عاشق ہے

پس آئے وچہ ڈو ہمیں فرزند حضرت عباسؑ دے آئے۔ زوجہ عباسؑ دی خیال کیتا۔ ڈیکھاں آنے پتراندی محبت کوں تولاں سڈیس ڈوہاں کوں دلاسہ ڈتس۔ پیار کیتس۔ فرمایس بچڑے۔ زال شمر دی ساڈی گھنن واسطے آئی ہے۔ تساڈی کیا صلاح ہے عرض کیتے لے اماں اساں جیندے نانویں حسینؑ دے ڈھائیں

ماآکھیونے آدھی ہے عباس کون بھی شمر آکھن گیا ہے معصومان فرمایا۔ پیو ساڈا
نوکر حسینؑ اساں نوکر علی اکبر دے اوندی مرضی نوکری پوری کرے یا نہ کرے
اساں تاں اپنی پوری اوبہاروں۔ ماآکھیونے ڈاڈھا سخت وقت ہے۔ خاصہ بخت آگے

ڈاڈھا ھا۔ شاہ کون ھن ویہے ختم	خیمہ اوکیا ویلا مرتے آندا ہے	نہ بخت مسلم رھندا اے ہے
کتھے ونجن ہناسب ٹھندا ہے	رہ گیا شبیر اکیلا ہے	اج صدق پھیوندا ویلا ہے

پس زال شمر بد حال ہو کر روانہ ہوئی۔ گھر وچ پہونتی شمر آکھیا کیوں خالی ولی آندی ہیں
تس بکہ کنوں اھل عباس کون لحاظ ہیں۔ زال آکھیس جنھوقت ہیں گیاں سے

جاں گیم وچ خیمیاں دے گھڑیاں تسے رلیاں	موبھ طرف بن ڈگر گئے کہن واہ گر گیا عباس ہیں بھلیا
وچ ڈٹھو کیہ اوکیہ ڈسادات کون دل نویا خوشیاں نہ ملیاں	گالہیں سنکے حرماندیاں ہیڈیا نہ گھوٹھیا ھاندیا ملیاں

پس آئی نائین نائب ہراواسطے چاپون حال بھرا دے وچ خیمہ عباس شاہ دے آئے۔ فرمائیں
بھر جائی کائی گال ٹرے ویلے عباس تکون ڈسائی یا نہ۔ سے

جاں وچ گھر عباس سخی دے آئی زہرا جائی	چاگل لاکے اور فریاد کوہی حال بھرجائی
جیڑھے ویلے داڑ گیا ول عباس دی خبر نہ کائی	ہیں بہنا ویر عباس کہن چاہیر یا فوج جفائی
بھرن عباس دے ویر شبیر کون جوٹ غماندی لائی	قدر شناس عباس کتیجے بی آس کہڑا ہم بھائی
موبھ کمانہ جی لوڈرانہ کہڑا ہن دو تا گھالائی	خبر نہیں کیوں دے ویسیڈا کہڑا اپنی کمر نوائی

القصہ شمر پلید اوکاغذ جاگیر والا چاکے وچ خدمت عباس دے قریب فرات دے آکے آکھیس
عباس معصوم کھیندا ہے جو پیاس کنون ڈاڈھا اداس ہیں جگر آکھیں تاں جام
شربت شیر دا گھن آنواں حضرت فرمایا غضب عباس دا غضب الہی جاں گستاخی
نہ کر۔ شمر آکھیا گستاخی نہیں عباس فرمایا۔ سے

کجہ سمجھ الاہی بے حیا ہو نوکر شربت شیر دی	کجہ گردھیاں جو بیت اد کھڑا تسہ ہیڈا پیر دے

ترہیہ بچھڑ پاندی کنوں لاچار گھڑا ہیں سیتن زینب دا ہے	توڑی ترہیہ دینیاں مروسیاں ہیساں پانی نہ یار اخیر
ترہیہ دا حال بیان تھیو کھیں ضبط زبان دے اوتے	باہوش خموش اٹھ چل سنے کھیں طاقت جان دی اوتے
تُس اساڈی یاد ڈیتی ہے کل جہان دے اوتے	وچہ جنگل دحوش طیور بھی کرسن پئے نداشیاں دے اوتے
ہے ولحب ہٹ کورانیدا کل صاحب شان دے اوتے	کیتا غلبہ حال ہا پیدا بھائی ہک لبے ایمان دے اُتے
ہو خاص ہا ہیں بیان بحر یسین ملک آسمان دے اوتے	ذات خدا ارمان بحر یسے عرش مکان دے اوتے

شمر آکھیا عباس بھلا یہ ڈسا ہو تو ئیں تاں سکا بھرا ہے۔ انگوں آدنی نوکر دے ماشکی جوڑ کے ہیکوں طرف فراق دے بھیجے۔ آیہ شان بھرا دا ندا کھیں ہوندا۔ عباس فرمایا۔ شبیر کجا۔ عباس کجا۔ الحمد کجا۔ والناس کجا۔ ہین خاک ہاں او نور ہے۔ ہیں فرش ہاں۔ اوہ عرش ہے۔ ہین انسان ہاں۔ او قرآن ہے ہیکوں قضیہ ہے۔ او مسیحا ہے۔ ہین علی ہاں او رسول ہے۔ گھر ہکے در ہکے۔ شوق ہکے ذوق ہکے۔ مزہ ہکے لذت ہکے وطن ہکے بدن ہکے روح ہکے رجوع ہکے۔ جان ہکے۔ ایمان ہکے ہمت ہکے رت ہکے۔ ہین پروانہ او شمع ہے۔ ہین ہنر ہاں۔ او فخر ہے۔ ہین ملاح ہاں او خضر ہے۔ ہین گدا ہاں او شاہ ہے۔ ہین فقیر ہاں۔ آوہ امیر ہے ہین روپا ہاں۔ آو اکسیر ہے۔ ہین کشتی ہاں او نوح ہے۔ ہین قالب ہاں۔ او روح ہے۔ ہین قالب ہاں او رکوع ہے۔ ہین قنبر ہاں آو حیدر ہے۔ ہین گداگر ہاں آو سکندر ہے۔ سچ پوچھیں تاں ہیڈی عاشقی ہے۔ ماشکی برادری دی جج نال حسینؑ دی کائی نہیں رکھدا۔ شمر آکھیا تُساں ما ہیو جا بھائی ہو۔ آساں ڈو ہاں کوں ہکو جیہاں جاندے ہائیں۔ عباس فرمایا۔ ہین کتہ او گیتہ۔

خمسہ

کتھ شان خاتون جانی دا	میڈا دعوے یار غلامی دا	ہین بچھڑا ہاں باہنی دا
تے نوکر ہو کر مرساں ہین	جیندا جھو جبرئیل جھولیندا ہا	وچہ دفتر عشق دے ڈرساں ہین
		ہتھی نوکر لولیاں ڈیندا ہا۔

بے اذن نہ گھر وچہ ویندا ہا + کہیں نال او تذہیں رلدا ہا + پیا تھیکے لوکر پلدا ہا + پس شمر لعین کاغذ جاگیر والا چا عباس کوں حضرت پڑانہ دا ڈکھلکے۔ آکھیس عباس حسین دے پاسے لتس بکھے۔ ساڈے پاسے سکھی ہا حسین دی کھولی فوج ہے۔ ساڈے پاسے لشکر کوالوج ہے۔ ساڈا پاسہ سرسبز ہے ہا۔ حسین دا پاسہ نرسہ ہے۔ عباس فرمایا

خمسہ ۔ تجے نال تساڈے رلان ہیں | نہ زندما ھید اجھلان ہیں | اتی بت خاکی دو ولاں ہیں
ڈس نور کعبے دا چھوڑ ڈیواں | چلا ایمان دا لوڑہ ڈیواں

شمر آکھیا۔ عباس یزیدی ہووین ہا تجے ونجے ھا۔ حضرت فرمایا۔ بیت

دنیا ہین ہے لعنت وہاں ساکن ہو سقر کے | حیدر کے مخالف نہ ادھر کے نہ ادھر کے

شمر آکھیا حسین دی لتس منظور کیوں کیتو۔ حضرت فرمایا۔ کوثر دے کیتے۔ اون آکھیا موت کیوں منظور کیتو۔ فرمائیس لغو سرد کیتے اون آکھیا ہمن کوثر دا پانی کیوں ہمن پیندا۔ جو تس ہیں سر کٹیا ہے فرمائیس بیت

منظور اگر ہو خلف شاہ نجف کو | کوثر اسی صحرا میں ہے جا طرف کو

شمر آکھیا او کہہ پسند ہے۔ حضرت فرمایا بہشت ڈسو کہہ کیتے ہے۔ شمر آکھیا۔ او جاڑ منظور ہے فرمائیس گلزار عدن کیتے شمر آکھیا۔ ایہ عجب ہے یزید دا پاسہ چھوڑ کے ہئے دا سطے ونجن حضرت فرمایا یزید کیتھ حسین کیتھ۔ شمر آکھیا یزید بادشاہ حسین امیر ہے۔ عباس فرمایا۔ ایہ نہ آکھ ملعون یزید خاکی۔ حسین نوری۔ یزید کافر حسین حضوری۔ تیڈا یزید پلید زمین دا فرش ہے۔ میڈا حسین گوہر عرش ہے۔ تیڈا یزید پتھر کالا۔ میڈا مرشد گوہر اعلیٰ ہا تیڈا یزید پلید جیحون گناھدا۔ میڈا مرشد والی خاک شفادا۔ تیڈا یزید پلید بجائے شیطانے۔ تیڈا مرشد بدبجہ سلیمانے۔ تیڈا مرشد وانگ امت گنہگار ہے میڈا مرشد وانگ پیغمبر سردار ہے۔ یزید جرم۔ حسین توبہ۔ یزید شراب۔ حسین کچھ زمزمہ یزید تراماں۔ حسین اکسیر۔ یزید مٹی۔ حسین زر۔ یزید انگارہ۔ حسین ستارہ۔ یزید رات۔ حسین دن۔ یزید رنج۔ حسین گنج۔ یزید بت۔ حسین کعبہ۔ یزید کفر حسین اسلام

یزید جہل وچہ بوجہل حسینؑ علم وچہ نبیؐ۔ یزید بخل وچہ قارون حسینؑ بخشش وچہ علیؑ۔ یزید زخم حسینؑ مرہم۔ یزید پلید ہے حسینؑ رحمت دی کلید ہے۔ یزید نجاست حسینؑ عبادت یزید بے ایمان حسینؑ ناطق قرآن۔ یزید خطا ہے۔ حسینؑ رہنما ہے۔ یزید مردود ہے حسینؑ دے کان دی وَدی۔ یزید کان لعن ہے۔ حسینؑ دے کان قرآن ہے۔ یزید پلید مددگار تے شر انجوار اندا حسینؑ شافع ہماں گنہگاراں دا۔ بیت۔ او حسینؑ ہے پیر مریداں جیکن نہیں موڑ جہیا چاہیا ہے

آون خاص رسول دی نواسے کھن سبھن ہر اکھیر بنایا ہے　　اوندا بیشک عرش مکان اوتے پینگھا ب سدوایا ہے
خوش ہو کر نوکر لوں لیا ڈیون جبرائیل سڈ ہنیدا دا یا ہے　　اجکر تدبیر امیر شبیر وچہ پلید گہٹ کھایا ہے
اتے فوج کفار دا چا کر مار اون ہٹ کوں بچشایا ہے　　ھن کر خیال بحال یزید اج کینڈ الور ھ وسایا ہے
اوتے ریت تتی دی رہندا بیٹھا ہوش ہر اجا بنایا ہے　　کیس شمر شریر نال سٹین شرم دے عرق ہویا

حضرت پانی طلب کیتا۔ شامیاں بیعت ڈسائی۔ حضرت تلوار علم کرن لگا حسینؑ دا آواز آیا۔ ان اللہ مع الصابرین۔ بیت جس کام کو آئے ہو وہ کام نہ بگڑے + سر نیا ہنیا ہے اسلام نہ بگڑے +

آہی عباسؑ وقت بھیں صابر شیر علیدار دگے دا ایں ہویا۔ سامنے شاہ زمن دے آیا۔ پر گھوڑے توں لہہ پیا۔ گلو چہ کپڑا پا کے سر جھکا کے سلام کیتس حضرت بہر اکوں گل لایا۔ فرمایا۔ عباسؑ میں سنیا ہا۔ نال فوج شامیاں دے رل گیا ہے۔ عباسؑ فرمایا۔ بیت

طالب چھوڑی پیر ایہے کون رمادی دستور بھیں نا　　نال دنیا بدین ڈیون ہیکوں او دنیا منظور نہیں

حضرت فرمایا شرم نہ کر جیکر توں نال شامیاں دے رل ونیدا ہیکوں ترے فائدے ہو ونجن ہا

عباسؑ آکھیا کہڑے حضرت فرمایا　　خمسہ ہے نال شامیاں دے رلدا توں　　وچہ سوکھا ندے پیا پلدا توں
ڈیں ہیں دلیش رکھدا توں　　بیا مال ہیدے پانی پیون ہا　　میڈیاں بھینیں قید نہ تھیون ہا

عباسؑ دل وچہ آکھیا۔ حسن جیون توں مرن چنگا ہے۔ عرض کیتیس رخصت موت دی ڈیو۔ شاہ فرمایا اجاں وقت جو دور ہے۔ رخصت ڈیونی نا منظور ہے۔ حضرت عباسؑ

وفادار خیال کیتا۔ شاید شاہ حضرت تھیں ڈیندا۔ جو میڈا حال سمجھا ہیں تیں کنوں ڈل جائی ہس۔ پس وندا ہویا طرف خیمیاں دے روانہ تھیا۔ یا علی ادرکنی یا تباہ ادرکنی آ مدد ہا آوے۔ بابا سائیں امداد دا وقت ہے۔ عباس تے ڈاڈا سخت ہے۔ ب

واسطے رب دے بابل سائیں کر میڈی امدادی
جو عاشقاں دی فہرست دے وچ میکوں بہرہ کیتا بادے

میڈا نان شاید برحوت ہیہ یا فریاد فریاد فریادے
آکر سفارش میڈے اوتے نوکر ہو ول گھنا ڈے

روندا خیمہ وچ آیا۔ زوجہ کوں فرمایا۔ میں لے حضرت نی بی آدھی ہے۔ کہن نیندی ہو حضرت فرمایا۔ میں حیران پریشان وقت سخت ہے۔ ب

طرف نجف دی ویندا ہاں میں تجہ ہی تقریر ہے
سکینہ نوکری تون برخاست کیتا میڈے ویر ہے شبیر

پس عباس کوں آرام نہیں آندا۔ روندا کھڑا ہے۔ کہیں ویلے روندا روندا نجف دو ٹر پوندا ہے کہیں ویلے روندا ہویا ول آندا ہے۔ ڈیلاں ڈیندا ہے۔ علی دا اجڑا آدھا کھڑا ہے۔ سمردار جو رس پوندن۔ تاں وسیلہ بنا کے ویندے ہن۔ ونجاں بابل سائیں کوں گھن آواں۔ اپنے شاہ کوں منا داں۔ وقت آیا ہے میں ٹر ونجاں۔ لے شاہدی اوتے اوچ جھک بن لوو آئے حسین علیہ السلام جو ڈیدا ہا۔ بھرا کوں شاہ نجف دو طیار۔ حضرت روندا ہویا خیمہ ولیا۔ کہیں ڈٹھا اکھیں لال ہن۔ زرد حالن۔ وجہ کیا ہے۔ شاہ فرمایا۔ عباس میں کنوں رس گیا جو ول نہ آیا۔ ہمیشہ زیادے رسیجے جو والی جاتے پوندن۔ بھراواں دے خیال بھو جو دے کیتے ہن حضرت فرمایا۔ ب

شاہ فرمایا مڑی جانی اج دم میڈا انہو ڈریا
اگے میں غریب ڈلیسی تیں کھڑا سارا زمانہ بھریا

ھک نعرہ گھر دا ویرا ہا اج او بھی ویندا اڑیا
کوڑ تہو بہو دوکھی ملدے آئے میں الحمد کوں پڑھیا

تیں فرمایا امڑ سجایا تو ڑ کھیا عباس رسے
ونجن عباس کے ٹھیک سا کوں لائی ہے ڈے کسے

اللہ اللہ کر دیدیں بھیر کم ہوندن رب دے
دل نہ دہڑکے خوف دا گھنے جو کھیر صبری آہے

معصوم سکينه خاتون تي ڦوڦي کون وڃي ڏڍاڙو کي سوال ڪيتين ڦوڦي فرمائين ته ٻچڙا چاچا تيڏا اسا کون ڇوڙ کي ٽروينداهي معصوم عرض ڪيتا ـ فرماؤ تان مين منا گھنا دان ته ڦوڦي آکھيس متان تيڏهي نال نه منيجي ـ عرض ڪيتين ته نهيسي تان ـ پيار تان ڏس وليسي ـ اجازت گھنکي روانه هوئي ـ عباس جو روندا آندا ها ـ تي ول ويندا ها ـ معصوم جو آئي هي ـ عباس کون ڏٺس جو روندا هويا وليا ويندا ها ـ معصوم سمجھيا چاچا ميڏا ٽريا ويندا هي ـ روندي هوئي ٽري ـ جيوقت نزديڪ پهونتي ـ آواز بلند ڪر کي فرمائين ـ چاچا ذرا کھڙ دا کھفين ـ عباس ول ڏٺا لي ول وليا ـ چاتون ڪيتي بي بي هٽ گئي ـ عرض ڪيتين چاچا سائين اتهائين کھڙ کي ميڏا عرض چا سنوت جيوين مرضي چا ڀي ـ اوتين گرا هين ـ عباس چپ ڪر گيا معصوم فرمايا ـ

نوحه سان سکينه ـ

سڏ آکھيا سکينه چاچا سائين ساون کهانه ڇوڙلون
آ ڦوڦي ٻچيوهي وچ ڪربلا ڀر لي ٻٹر ٻجنان دا
مين الله راسي آندي پيان تيڏهي منا دن کان هي
ميکون تريه ڀوڄ لاچار ڪيتا نه پاني آن پلا هي

ميڏهي الله راسي بابل ڪي هي ٿھلين گهنج ٽرڙ لو
کربلا کھپا ٻٹر اساڏا بيگا ڏين لوڙه لون
حج ڪر کي تيڏ آئي ميکون خالي ٽھر لو ٽون
حسن چاچا مشڪ کون کنڌ پا نذوڪ ٽهر يا علي کون سون

عباس کي ويرچھٽ گئي ـ روکي آکهين مين تان هنان روٺا ـ ميڏي ڪيا مجال آهي مين کنون موٽ تيڏا رس گيا هي ـ شاه نجف دو ونجان ها ـ ڀئو کون گھن آوان ها ـ پير کون منا وان ها ـ معصوم آدهي آهي ـ ميڏا بابا تان تيڏي واسطي روندا پيا آهي عباس کي درو وندا کيا بيان هووي ـ جو هڪ رمال لڀ ويندا ها تي ٻيا رمال گھندا ها معصوم کون چا ڪي در حسين دي اگي آپ باهر کهڙ گيا ـ معصوم حضرت کون خبر ڪيتي جو چاچا ميڏا دتي دروازي دي روندا کهڙا هي ـ حضرت فوراً اٺيا ـ ٻهرا کون گل

لائین فرمایں مرحبا مرحبا، مرم آیا ویرن سنگتی ڈو کہیاندا تے اللہ راسیاندا
انتے پر دلیساندا۔ آکھیا حبؑ فالکیا وجہ آہی۔ عرض کیتیں ہے، مرن وچہ دیر نہ سنگیم لے
کارنہ بہہ سنگیم رخصت نہ ڈیون دا باعث نہ لیہ سنگیم۔ هفن تال رخصت فرماؤ۔ تمامی
یار اج ڈینہ ڈھوین دے نثار ہوگئے وار اہیڈاہا حضرت فرمایا بھرا نہ مرن۔ ٥

پسر جو مرجاتا ہے امید ہوتی ہے بپر کی	بھائی نہ مرے کہ نشانی ہے پدر کی

عرض کیتیں رخصت ضرور فرماؤ۔ حضرت فرمایا۔ اچھا میں راضی ہاں۔ مگر اج آخری
ملاقات ترے گا ہین میڈیاں منظور جا کر ھک تاں گھمر ندا اپنا میکوں ڈے۔ جو گھمر عباس
دی ہر کوئی آکھے۔ حسین دے بھاندے بدہی ہوئی ھائی۔ ڈو جہا اج تائین میڈو
بھر کے اکھیاں نیوے ڈھٹیاں۔ هفن ھکوار کے میڈو ڈیکھ بھی چا۔ جو اکھین رج
رج کے ٹھنان۔ تریجہا اج تائین اپنی زبان نال میکوں بھرا نہوے سڈیا۔ ھکوار ین
ویرن ویرن کر کے سڈ چا۔ پس گھمر بھی بھرا دی شاہ بدہی۔ عباس اکھین بھی
بھر کے ڈٹھیاں۔ مگر ہنجون نال چشمان شیر دیاں چشمے بن ویندیاں ہائن۔ ہک
حسین دی نہ لتھی۔ حضرت فرمایا۔ تریجی گالہہ بھی پوری کر۔ ویرن ویرن سڈ چا۔
عباس فرمایا۔ ہولا ایہا گالہہ ڈاڈہی اوکھی ڈسائی ہوئی۔ میکوں بھرا سڈیندا ہے
شرم آندا ہے۔ آخر الامر حکم شاہ دا پورا ہوون لگا۔ راوی آہدا ہے۔ پار مانہ ہائن
وچہ سینے لے گئے دے موجاں پہ ہندیاں هن۔ شان شوکت۔ عمل اسلام ملت
ایمان اعتقاد اشفاق رحم خوف خدا عشق مرشد عباس آدلے گنائے وچ لگے رجز
پڑھنا شروع کیتیں۔ شان جتلونا شروع کیتیں۔ رجز علمدار

جان غازی صف وچہ آیا ھے وانشان چھلایا ھے	تھیا عابد لا پاپے ھے ہا کلمہ طیب لکھایا ھے	با ہو ضیغم حیدر پایا ھے جاں نذر فرے چمکایا ھے	ہتھ علم جعفر دا چایا ھے دل سیج موں لگایا ھے

ول عباس پیغام سنایا ہے	میکو مرشد خبر پڑھایا ہے	کردیں ادب سید ہر بابے	دل شامیان شور مچایا ہے
اج ساڈا اجایا ھے	اکھ حیدو ول حج آیا ہے	یا حمزہ رنج بجایا ہے	اینداڈوھ ہتوں طبع سوایا ہے
آدین وکشینہ پڑلایا ھے	ول گھوڑا شمر بجھایا ھے	تی فوجا نکون سمجھایا ہے	کیوں شکر رنگ وٹایا ہے
حالن جنگ دا طبل بجایا ھے	پھر افسر آمو نکھ ولایا ہے	نہیں روح لگا نہ پایا ہے	ڈیکھ اسیخوان دا سایا ہے
ونجو کیٹرہی مادا جایا ہے	ساڈا کم نہیں گھنادا رشمر	ساڈ دڈہ ڈ ہتھیار شمر	اینداڈیکھو ننگا طوا شمر
آنیدیوں ڈیکھو تلوا شمر	ایندا نیزہ اور کٹار شمر	چاگھر ٹیسم گرکئے بہار شمر	جی من بھادر یار شمر
ذرا ونج بھی چشم چہار شمر	ہیوں نال ونجن بے النار شمر	ھک تن گرہے ہزار شمر	ایندا چھرہ پر انوار شمر

گویا عدن دا گلزار شمر	اج کو چیندا بار شمر	ہبا ذر کرن فرار شمر	
نہیں وے بیند رومی شامی ھے	ونج ایہہ اصل حرامی ھے		

عباس فرمایا۔ آیہا الناس سچ صاحب۔ ساڈا کون پاکیزہ شریف مقرر کیتا ہے۔ اگرچہ تساڈے ہی زعم دیوچہ سادات گنہگار ہن تاں ھک بیا مطلب ہے۔ ـــ

اگر ہم تمہارے زعم مین تقصیر دار ہین	پر انکا کیا قصور ہے جو شیر خوار ہین

شمر جواب ڈتا عباس سوا بیعت دے آب ملسی اَیہ تاں توں سوالی ہن۔ اگر حسین اور یا کہ بال صغیر آون پانی نہ ملسی۔ عباس قدر شناس اکھو بیجن اگے کڈا ہن نہ سنیا۔ تلوار میان وچوں نکالیں۔ فوج صف بر صف ہو گئی۔ ـــ

غل تھا علی کی تیغ کا بہ رنگ ڈھنگ ہے	جبرئیل کا نپتا تھا کہ خیبر کا جنگ ہے
ھٹتا بھی ہے جہاد مین حق کا ولی کبھی	عباس تب ہٹے جو ہٹے ہون علی کبھی

شامیاں کنڈ ہی چھوڑ ڈتی عباس گھوڑا فرات وچہ داخل کیتا آواز آیا حضرو ایا سقاے اہلبیت محمد اسقو من ھذ الماء حتے تزاد عزتی۔ عباس جواب ڈتا روحی فداقلبی فدا رایت اہلبیت عطشا فی الخیام عباس گھوڑیکوں فرمایا پانی پی عرض کیتس

جب ذوالحجہ ہے پیاسے پانی پینا گناہ ہے	جان اپنی جائے جائے مگر آبرو نہ جائے۔
مشکیزہ لیکے لاکھوں سے کب تک دغا کرے	کیوں بے بہادرو کہو عباس کیا کرے

تھک شامی پانی منگیا۔ حضرت فرمایا۔ آپے گھن عرض کیتیں مشکیزہ ڈیو ویکے ولاڈ لیساں۔ حضرت مشکیزہ ڈتہ اوں پلید پانی زمین تے ویٹ سٹیا۔ قاتل ملعون جلدی وار کیتا۔ بازو عباس دے کپے گئے۔ جیویں پانی ویٹیا۔ عباس جھنیا۔ جیویں عباس جھنیا۔ علی اکبر کول کھڑا ہا پیو دی کمر دے ہتھ پاکے جھلیس عرض کیتیں۔ کیا ہو گیا بابا سائیں حضرت

فرمایا وقت پہنچے ہے۔ شاہ فرمایا علی اکبر گھن بحر مرسیا ئیں	رلت تی ڈینہ دی خبر نہ لوندی کنتے قدم اوٹھائیں
جیندا ہاوے بابل تیڈا عباس دے جیندا نہ تائیں	جتہ فرات دی کندھی ہے میکوں گھن جل بابا اوتائیں

بازو حسیندا نپ اکبر روانہ ہویا۔ کنڈ کرے فرات دی گولیندو دے ہن۔ جیو قت حسین کنڈا ہاں پیادہ ٹرپوالا ناہ تھک پیا۔ کمر دے ہتھ پاکے بہ گیا۔ تاں جو لہہ گیا۔ فرات دو باہاں اوٹھا کے عباس اگوں شاہ سڈ سڈ کے فرمیندا ہا لے ٹوفندا ہا۔ ــہ

ڈے جواب اللہ راسی ویر تیکوں ویر سیڈ میندا اودا	نال تساں دے حسین غریب گھن آوے ہا ہوت دا سڈا
کیوں شام دو ویسی بھین سیڈی ایہ فکر کھرا ہیم وڈا	ارمان جو ٹر دیسے تیڈا دردنا ہیم ونڈ گھدا

آطرز آیا لبیک لبیک یا مولے۔ حضرت یعہ آواز دا گھن کے ٹرپیا۔ حضرت پہونچے سر عباس دا جھولی پایا موکھ تے موکھ لایا۔ آواز سکینہ بانو دا آیا۔ ــہ

روروا کہے سین سکینہ ول آ جعفر تا نے	جو مر گیم بھی کیا پوسی گھولیا چاچا پانی
چاچا سائیں ہیاں دلیں کو نال حسین ہاں نے	مر ویسی ہوت تیڈی کوں سکنے سین تو ٹو لدا جانی
آوو چاچا آو تیڈیوں تا نگہہ کھیری ھکھک دی	قسم خدا دی فرحہ تبنو آند دل ہیڈی کڈی
مدینے وچوں فاطمہ صغرا رنگی کاغذ لکھدی	گھن آو طن تے پیو ہیڈ یکوں کیہ ٹی مراں سکدی
اوکھی جاونج لانے ڈیر کتۃ ٹبہ بھل دا۔	بیمار صغرا دو جواب کاغذ داکوئی نہ لکھو دیلا

اج موت خدادی گھتیا نے وچھوڑ گیا چھو فراق مار لدا
سُن صدا سکینہ دی آکھیا عباس ہٹی تے ویر سماچا چا
مونہہ میڈے کوں مرشد سائیں دامن نال چھپا چا
سین سکینہ کوں جھک سینہا ڈیوین دات زبانی
دل میڈی اج تیں کنوں بھوین دل شرمانی

میڈے ہو کوں رول گئیں کیتو اپنا مطلب دلبدا
متاں لاش تے آوے سُن سکینہ ایہا منت لا چا
سید کیتے دہی غریب کوں سن پر میڈا پرچا چا
متاں بان مارن قربان تھیواں بھل ہتھ ایا پانی
قبران وچ رو و لیسا میکوں تیڈی خشک دہانی

حضرت فرمایا عباس تیکوں خیمے گھن چلوں آکھیس پر میڈا منت لائیں سے خیمے نہ گھن ونجیں ہا۔ روح میڈے کوں سکینہ خاتون کنوں نہ شرمائیں ہا۔ حضرت واپس ولے تاں سکینہ بانو اوتے در خیمیاں دے روندی کھڑی ہائی۔ حضرت فرمایا چچڑا چاچا گم تھے۔ سکینہ خاتون خالی ہتھاں کوں زمین تے سٹیا تے عرض کیتا۔ ب

بھلا وبابل شہباز اپنی دی گھڈ توکیوں دل اں لے
صد فخراں ہا رتیکھیں گھولی کوں ہر وقت جن مال ہتھ بوکے
کیوں ہین تے تیاں ہتھ عتا سد اکھی تسکا کنی سکیاں
آن ڈیکھو ھکواری میڈیا و ھندیا آکھیا دا کیہاں
بھلا و گھوڑا چاچے کوں گھن گیوں زین تے چالکے
جنگی گھوڑے دل بھیں آندے گھر سوار مرا کے
طواف کیتم سوارے گردوں تیر چکا دن کیتے
گوڈے لالا بھندا ہا ٹیم سوار دے چالوں کیتے
فیر غریب دی قسمت دی پوچھ آما ہتھ ڈیون گیا ڈے
جڈاں حب دی جاگ لگی تڈاں جگو جہ رتبہ ماہ
نذر حسین حسین کرندا رہسی وقت اجل دے

باجھوں عباس علمدار دے خیمے سارے ہن نے خالی
جی ہن تے سٹھاں نے چاچا میڈا اکیوں تھیند و نجالی
ہتھ کیتے بیٹھ بہیاں بھل حکیاں چاچا حکیاں
آئی صدا عباس دی کیوں آنوان تیں تحنول کہر جھبے
ریت گھولی ہی ڈاڈھی تیتی آیون کیتھ لہا کے
عرض کیتا دل گھوڑے قدماں تے تتھ لا کے
ڈاڈھے چارے کیتم سین ناھیں مرضی آون کیتے
میکوں طرف تساڈی بھیجیا پیغام ہیو دن کیتے
خرج دنیاں بھر بیچ گیا کجھ عمر بہتر ید احتیاط
میں بھی تڈاں سنجانو تیم جڈاں مرشد آپ سنجانا
لا تقنطوا من الرحمۃ اللہ ھن فضل فاضل فضل دے

بحر مناقب اہل بیت علیہ السلام

دعا دی پرُیندی نہ ہلے زبان — اوہی آل احمد بیا کیندا اشان
توقیر دی ہے نہ حد بیان — اوہی آل احمد بیا کیندا اشان
خداتوں سوا کوئی نہ سنگدا سجان — اوہی آل احمد بیا کیندا اشان
عالم قرآنی تے خود بھی قرآن — اوہی آل احمد بیا کیندا اشان
خود بھی امین حسن تنج دے امان — اوہی آل احمد بیا کیندا اشان
لقب ہے شاہان اہل الجنان — اوہی آل احمد بیا کیندا اشان
جنہاندی رضا گوئی ایزد منان — اوہی آل احمد بیا کیندا اشان
جو دین خدا وچ بہادر جوان — اوہی آل احمد بیا کیندا اشان
دنیا تے باقی جو ہنوی نشان — اوہی آل احمد بیا کیندا اشان
عجب چالی والی جو عاقل حیران — اوہی آل احمد بیا کیندا اشان
تیراں توں حاضر کرینسی جان — اوہی آل احمد بیا کیندا اشان

جو اف نہ کر دے توڑے ساربان
اوہی آل احمد بیا کیندا اشان

مسدس غمناک بیان شہادت امام حسین علیہ السلام

جان لٹ گھندا ہا گلزار محمد کوں قضا نے
ثمردار جو لعزان کوں ٹکایا ہے ہوا نے
سب باغ اوجاڑ یا گیا مار یا گیا مالی
گوہر ہے پیغمبر دا تے پتھر ہیا وسدا
گھر ہے ٹی تے سر پیندی جو ہن فہندا ہی مشتا

تھل جن گھندا ہے اون ہاندی سب ہوت خدا نے
زلزل ڈتا وچ عرش کوں بلبل دے صدا نے
خنجر دے تلے بخشش امت دا سوالی
آکھدا ہے سکینہ میڈا بابا کتھدا ⁂
برسات ہی اکھیاں توں جو چو کھڑا لہندا

سڈا آھدی ہے حر چاچے کون کوئی خبر سناوے
ترین کھلان وا لیئے تیر جو شبیر تے چھوڈے
سب کھین نمانی ڈیئے آکھ کے تڑ ٹڈے
تڑدے ہوئی بی بی کون کھڑا دیندی ہے فضہ
بی بی ذرا ٹھیر وا تے پڑے کون سنبھالو
نظہر دے مالک ہو محمد دی بھی آلو
ہتھ درد کنوں کنمے ادے لیندی ہے بی بی
ڈینہ گھدے وچ جنگدے جو رونا میڈا نانا
فرمیونے کھین میکوں ذرا درد ڈیندا نہ
ڈینہ ہوسی مگر فوج کنوں رات نظر سی
آہو جگر محمد دا ہے پتھر نہ وسا وو
سڈے نانے دا ایریاں تاں ٹیں رعضہ ہلاؤ
ہمشیر دا ھے ماں الھین ویردی نالو جہ
ھک پاسے دو شمر اجلان خنجر کون و ہادے
ڈو کھاندے بھری کوک پئی خیمے توں آوے
او کوک درد ناک جو آندے ہی زمین تے
رلمل کے ملائک آئے جبرائیل دے کولوں
اجازت گھنوں نے فتر قضا قدر کون بھولوت
بھونٹ آیا زمین کون جو آ زلزل ہی سما کون
جبرائیل کیتا عرض کہ نا مالک تقدیر

ہے نام خدا دا میڈے بابے کون بچاوے
ستوار اندی وچہ خیمیاں دے ہاں ویندی بھیدے
ڈیندی کھڑی ہمشیر دے قسم کیوں نہیں گا ٹھیدے
جھن ہوندی ہے چادر تے چا ڈیندی ہے فضہ
مصیبت ہے وڈی مگر وڈا صبر ڈکھا لو
صلواۃ دے وچہ پاکی دے وچہ آپ بچا ہووالو
ول ڈیندی ہے فضہ دولتے فرمیندی ہے بی بی
شاید درد ہے پیشانی دا پچھدا رہیا زمانہ
یاد آیا مگر میکوں اوں عاشق فانہ
ھک تن دے او تے تیر اندی برسات نظر سی
ہمیڈی امڑی دا ڈو کھیا ہو یا پانہ ڈو کھاوو
اتیاں ضامن بیا ہا شمر کون کوئی یاد ڈیوا وو
ڈینہ لگدا ہا ہے خنجر کون بے خنجر میڈا ہا نوجہ
ھکھک ضرب نال گھنے عرش ہلاوے
چھری شبیر کون بچر دے بھی ٹھیر وا دے
آہ جیندی ہو بچھہ ویندی دل عرش بریں تے
حیران نہ ہو و وتے آواز کون تو یون
ادن صد مے کون زلزل دے برابر کروں تولن
اج فجر دا آرام نہیں عرش خدا تون
علامت ہے ہوں ما نے قیامت دی تاثیر

اکھیاں کنوں میڈی جاری ہوئے ہن نیر ۔ آواز آیا جبرائیل اج کُہدا پیا شبیر
اج حضرت احمدؐ دے داماد دا لجیڑا ۔ پیاسہ پیا کُسدا ایتھڈے اُستاد دا لجڑا
سُن ایہ وحشت اثر کیتی جبرائیل طیاری ۔ آہا سارا ٹول فرشتیاں دا نال آوے سنگت سیاری
راہ وچ آندی جنت دے راہ توں جھک تلیس خوب سواری ۔ چوگردن حلقہ جو آندی جیوین رسم ہے پرچھیداری

پس جبرائیل نے ڈھکا جو جنت کنوں حالت پریشانی دا دریافت کیتی جو کہیندی سواری ھے کتھے طیاری ھے۔ حور جواب ڈتا ای جبرائیل ایہ محمدؐ دی دختر پیاری ہے کربلا وچ طیاری ھے۔ جو گھر اہلبیت محمدؐ دا لٹیندا پیا ہے۔ اتھے نواسہ رسولؐ دا مریندا پیا ہے۔ جس وقت جبرائیل ایہ حال سنیا روندا ہویا فرشتیاں کنوں روندا ہویا خاکاں اوڈیندا ہویا۔ قتل الحسینؑ دے نعرے کریندا ہویا کربلا وچ پونتا۔

صدمہ ایہو کیا سخت ہا جبرائیل امین تے ۔ کیہا ہویا نظر آیا جڈاں باغ زمین تے
مُشکل ہے سنجانن بھنیں سر لاش کہیں دے ۔ کوئی لاش سنجانو کران سایہ شہ دین تے
دیکھ آکھو جھوٹیدا آہا پنگھیا جو محل وچ ۔ لبھد اکھیں لاشہ تیڈا این خندی چھل وچ
مقتل وچ جبرائیل جو ٹردا ہویا آیا ۔ الانوین ہا حسینا جو گولیندے تیکوں دایہ
وچ لاشاں دے آواز تے ترٹیہا مچایا ۔ فریاد ہے فریاد ہے فریاد خدایا
جبرائیل دے آوندی قیامت ہوئی قائم ۔ پر لاش وصلوں نہ علامت ہوئی قائم
جبرائیل نے جبدم کوئی پتہ جو نہ پایا ۔ ناراض ہے شاہا آج خاتون دا جایا
نال اپنے ملازم دے نہ سید نے الایا ۔ جواب آیا حی آیا حی آیا لے دا یا
تیکوں بکوں ڈسا دے ہاہنا کوئی میدے پاس ۔ اکبر ہے نہ اصغر ہے نہ قاسم ہے نہ عباس

فرشتے عرض کیتا سردار دیر تائیں الا لئے ہو شاید ناراض ہو آواز آیا۔ ایہ جبرائیل ناراضگی دوستانہ سخت دے ویلے ہوندی ھے۔ وسدے ویلے ہوندی ہے

ایہہ جھیں ولے اگر مین ناراض تھیاں کیا ہو پوسی۔ جبرائیل عرض کیتا سید امتیاں اوہو نوکر ہان اوہو دایہ ہان تیڈے پنگھے جھٹانون والا ہن۔ خاص خدمتگار ہان کوئی ارشاد فرماؤ۔ تو ہین عمل کران ہنر ماؤ بھیں کار خدمت وچہ دیر نہ کرسیا۔ آواز آیا۔

اُدوں بے کھتان ھانوین جدان اکبر میڈا ماریا
اودوں بلے کتھان ہانوین جو گھوڑیاں لتاڑیا

اودوں بے کتھان ہانوین جدان باغ اوجاڑیا
اودوں بلے کتھان ھانوین جو سر سانگ تے چاڑہیا

بچڑے میڈے اصغر دا چھاں جھان داسن ہا
قبر آہی نہ جھولی تے نہ موجود کفن ہا

جو گذرنا ہا لحظہ میڈا گذر گیا ہے
تن بھی ہویا ٹکڑے تی گردن بھی جدا ہے

لاشے اوتے مینہہ تیران دا بھی آن وٹھا ہے
کاہل ہویا ہان صبر دیوچہ شکر خدا ہے

خنجر جو اگدا ہا تے دل کام اگدا
زبان میڈی تے اللہ دا نا ہا نام اگدا

ہین کیا اکھان جبرائیل چپ کر خو ختم ہے
زخمی ہے جگر میڈا زخم نال زخم ہے

زخم نال زخم ہا تان ورم نال ورم ہے
جو ہی پہر جے بیٹا ہووے پانی تان قسم ہے

ظلم نال اوماریے جیڑہے دا آہن میڈے پیارے
اگے پیاسدی مارے دل اہنت ہیں مارے

معافی کیتے بھیندا آہا جبرائیل سوالی
پردہ کرو پردہ کردا آئی کوک اوبہالی

چہرہ ہویا پرخاک تے پوشاک ہے کالی
سر بچڑیدے آندی ہئی ہے سائیں پردہ والی

لاشے توں آواز آیا بھی جبرائیل پرے
سنو کوک عماندی میڈی امڑی آئی ہیر

اے جبرائیل توں ذرا ھک پاسے تھیکے نال فرشتیاندے بہہ ونج میڈے امڑی میڈی لاش تے آندی ہے۔ آئی تے سر برہنہ بھی ہوئی ہے پس جبرائیل کنارہ گیتا

لاشے تے ذرا آکے بولی ذرا تان الا حسین
زخمی بدن دا سید امڑی ہئی فدا حسین

سُتیں نہ چر کہ بھئیوی جگیندی ہے ماحسین
امڑی کوں سک ہئی ڈاڈھی نہ کربلا حسین

اعجاز تیڈی نال کوئی راز سن گھنان
گردن کہیں ہوئی کنوں آواز سن گھنان

تڑپھی ہئی لاش زخمی تے بولیا امام ہے ۔ اماں سلام ہے سیڈے اماں سلام ہے

او ٹٹی ہین نانا ہڈ سنگ دلا چار ہی تمام ہے ۔ سینہ میڈا ہے زخمی جو مشکل کلام ہے

اون ویلے آئی ہو ہوئی برباد گھر ہے سیڈے ۔ رہ رہ گئے آندی ہئی ہو سجن سارے سر سیڈے

سیں دی کوک نکلی بچڑا جنت کنوں پندہ کر گئے آئیم مگر لاش تیڈی تڑپھدی ڈیکھ کے میکوں پندہ بھل گئے ہن۔ ہیتاں تیڈے نازک بدن دے اُتے جو لے داگل تنگ نا ہم سہندی۔ آج قسمت کیڑھا حال ڈکھایا۔ آواز آیا اماں آپ تاں ہکے وار دی تڑپھار کنوں بے آرام ہیو میکوں اُونویلے تڑپھدا ڈیکھیں ہا۔ جڈاں بازو عباس دے کپے گئے۔ میکوں اُونویلے تڑپھدا ڈیکھیں ہا۔ جڈاں اکبر دے سینے وچ سانگ لگی آہی اتے نوک نیزے دی ترٹ گئی آہی۔ میکوں اُون ویلے تڑپھدا ڈیکھیں ہا۔ جڈاں اصغر کوں تیر لگا۔ آتے دھمک تیر دے کنوں کھیر سنڑیھ بنھ گئے نکتھا اتے ما اوندی دروازے خیمے دے وچ چپ ہی آئی ہئی ڈو ڈکھ ہک پاسے اتے حضور دا سر برہنہ ہو لوکاں ہک ہاسے جے آپ سر برہنہ نہ کرو ہا۔ تاں لاشہ میڈا کنارہ دے نہ گھنے ہا۔ سیں فرمیندے ہے سیں اگے کڈاہاں تیکوں وچ مصیبت دے تڑپھدا نہ ڈٹھا۔ لاش کنوں آواز آیا۔ اماں ہیں وت آپ کوں کڈاہاں سر برہنہ ڈٹھا ہا۔ جو بے آرام تھیوان ہا۔ سیں فرمیندی ہے وت ہیں اگے تیں جہیں بچڑے کوں کڈاں لہو وچ لبیڑیا ڈٹھا۔ جو سر برہنہ تھیوان ہا۔ اگے کڈاں تیکوں تیر لگدے ڈٹھے ہم۔ جو سر برہنہ تھیوان ہا۔ اگے میڈے اکبر جہیں مارے جو سر کھول کے رووں ہا۔

سر بچڑے دے روندی کھڑی آہی فاطمہ زہرا ۔ آیا ہک پہر دُور کنوں شمشیر دا نعرہ

مقتل نبی جنگل ہم تے مقتل گیا سارا ۔ لاشہ ایہ پکار ریا ہمکڑا بابے دا ہے وارا

آندا پیا سر میڈے کہتے بابا میڈا حیدر در
سر مچھڑ بدے آ پہونتہ جڈاں حسنا اوصاف
بابا سائیں بسم اللہ ہے تعظیم سکوں معاف
ٹرکر تساں آ ڈٹھا ہی تن پاش کہوں بابا
رہیا تانگ تنگیندا ہی کہیں وقت دی بانہہ
کیوں سکینوں آزردہ ہے شاید میڈا نانا
آواز آیا تیڈے موت رولائیم میڈا بچڑا
محمد نے جو ڈٹھے جڈاں اپنے پیارے
پا جھولی تے فریاد کیتاں ورد ہیں واری
جیں جاہ اوتے ٹرے ہو تاں آسمان بھی جھکدا
رو نیر ہزار نبی فرمایا سکوں معاف ہیں یار تعظیمان
نال توکل جا گذاریو ڈیسنا عشق تعلیمان
میکوں نانا کیوں دلوں بھلایو
نہ لاشہ علی اکبر دا میڈا نال چوایو
قاسم دی بھی جنج دا اج لحاظ نہ کیتو ہے
خدمت جڈاں نانے دی حسین حال سنایا
لاچاری آہی ہیں جو تیڈی سر تے آیا
صبح و شام جو روندی ہے میڈی قبر تے آ کے
آندی ہے تاں گریاں اتے ویندے تاں گریاں
بنگیہا علی اصغر دا جھوٹے میڈے ہی تاں گریاں

چادر کر دامان سکوں ڈیکھیے نہ کھلے سر
بابل دی طرف لاش توں آئی ایہ صدا صاف
حالت میڈے ظاہر ہے کیتے ہو حسب الصاف
عزت وڈے بخشی ہے میڈے لاش کوں بابا
اب کے ہوتے آیا کھیں سید دو جھانہ
یاد ڈر گیا او کھاں توں جو بھریا زمانہ
ناراض نہ تھی ہن تے مین آہیم میڈا بچڑا
ڈٹھم لاش شبیر دی کھاندی ہے گنمارے
آواز آیا ہیں اوٹھدا پیاں تعظیم دے مارے
متان آکھو ایہے کیوں کھیں میڈی تعظیم کرن اوٹھدا
جو میڈی امت کان ہنوئی ایہ جیہا سخن جھیا
ہن ممنون احسان تیڈا اے کریم ابن کریمان
سڈیندا آہیم وچ ڈو کھاندا اصلو نہ الایو
پیاسے میڈے اصغر کوں بھی پانی نہ پلایو
آرام میڈے کولوں نہ ھک لحظہ کیتو ہے
رو رو دکے نبی لاش کوں ہن نال لگایا
ہجر فاطمہ صغرا دے میکوں مار مکایا
لوکاں کنوں ڈیندی ہی سارا روضہ ہلا کے
قبر میڈی تے فریاد سنیدی ہے تاں گریاں
جے راہ علی اکبر دا کھلیندی ہے تاں گریاں

ودی تانگ تکیندا ہا ہین وعدے اوتے صغرا
جان خنجر گل تیڈے تے رکھیا ہا ستمگار
ہن روندیاں ہویا آیا ہیڈے کول کتے وار
بڈ دیندی آہی صغرا تے غش ہوندے ہا ہی صغرا
رہ رہ کے ہین آکھیم ہیڈے دختر میکوں ڈکیا
دل کندھیاں تے عباس دلاور میکوں ٹھکیا
ھکھک کنوں آ ڈو دکھڑی ونڈ آکھیم سیڈا جانی

ناراض ہے ہا بھون آئے بھرا اوڈے صغرا
وچ قبر دے سمن ڈتا جگر دے آزار
ڈو ہین قبراں کوں چھوڑ تڑپو ہے سیڈا دلدار
سیڈے نال ہراندے بیٹھی روندی ہائے صغرا
دل خیمے دی کولوں تیڈی خواہر کوں ڈکیا
مقتل وچ لاشے علی اکبر میکوں ڈکیا
ھن کول تیڈے لاش دے آکھیم سیڈا عابد

طیاری جناب حضرت امام حسین علیہ السلام بطرف کربلا معلی

ای مومنو دیلا ہی ردونڈار کہو خیال!
ساتر دی توکل اوڈے ٹریا ہا وینداستر نال
عماری وچوں لڑ ڑدیدا چیندی ہے سکینہ
ڈینہ تپ گیا لو چل ہئی اوکھا تکوں بھلاد
کیوں ٹریا سفر کوں سیڈی بابا کوں بلاد
گرمی کنوں ہا ہوش بھی بے ہوش ہے ہا جاجا
سن گال ایہ عباس نے گھوڑیکوں بھجایا
عباس نے جاں نام سکینہ دا سنایا
امر ہویا فراشاں دے اوتے خیمے لگاؤ
کھڑا اودے ہیسے آہا شاہ جڈاں عماریاں آیاں
بالاں کوں تکنجن ہا جھولی دیوچہ لوکنوں مایان
ول ڈیکھ مدینے دو اتے شاہ نجف دو

ٹریا ہے مدینے توں جڈاں فاطمہ دا لعل
اوکھا لیدا سفر نازاندے ہلے ہوئے ہن بال
اتے چاچے کوں کجاوے دو سڈیندی ہے سکینہ
ہا کہاندا ہے بالاں کوں علمدار بچاؤ
آہدی ہے سکینہ میکوں سینے تے سماؤ
جھولے وچ اصغر ساڈا خاموش ہے ہا جاجا
خدمت جڈاں حضرت دی سارا حال سنایا
فوراً سواری توں لتھ فاطمہؑ جایا
بالاں کوں کہیں طرح ایہ عباس ہا دول
پڑھ صلے علے التہیاں خاتوں وہا جایا
خیمے تائیں وچ سائے دے عباس پونچایاں
ٹر جلیا ہے فرزند نبی خیمے طرف دو

دچہ خیمے دے ہتھ ڈاہ جل جب شاہ مدینہ
قل بی ہیان کل اوٹھیان تعظیم قرینہ
رونون بھی اتے سینین پڑھن صلی علی اکون
فرمیونے ڈسا بچڑا سکینہ ہیسر ہے ہو
تکلیف سفردی تسان نازاندیلے ہو
پردیدا پلون چاتوان جو تنگ ہوندی ہا وچ
فرمیونے مین صدقے میڈی مظلوم سکینہ
حالت جو مصیبت نے ہو معلوم سکینہ
فرمیونے اج محض نکھیڑ لحے وہندا لے
ہین بھی نال ہم ن بچڑا میڈا اتی اکبر ان العلی بھے بالے
صدقے ہان اولفے یالے دا جدان وسیناشام وچ لے
معصوما وانی موبجھہ حضرت کون میں بجھایا
مستورات کون گرمی اتے دہپ ستایا
ہر طرح نہ صدقے این سادات کون پوہچین
منزل جو شقوق اوتے جدا ہون ہی ساتھ دا
عباس کون نظر آیا چراغ شہ درجات
ڈیکھے تان خیمے دو کیا حالات ہی جاری
ہتھ جوڑ کیتا عرض ایہہ عباس نے پاشاہ
بچھڑا مین نہ ڈیکھان ہا غم ہونوم کوتاہ
ونجو نے مصیبت دا بھی آغاز ہے بھائی

بسم اللہ کون پڑھ اوٹھی سین سکینہ
گرمی کنون جاری ہا رخ انور تے پسینہ
گرمی دے اوتی گرمی ہوئی آلعبا کون
سوہین نا ہے سفردی تسان بچڑے سچے ہو
اکھین کھلا یا ہو اوہین موسم کون ڈہی ہو
معلوم انہوین تھیندا ہی جو آتش ہے ہوا وچ
بیڈی لاچاری ہے بچڑا اتیڈا مقسوم سکینہ
ڈسو آخر کہین ہر آکھے معصوم سکینہ
مالہی دسوا تہیسی کیا حال چمن دا
غازی شیر عباس جہین جھن پردے جوڑ لونا لے
نہ تینو ہوسن عباس ہوسی ہوسن پردا لانوانے
جیہے تون باہر آئے نی بھائی کون بلایا
راتین کون کرو منزل ایہے ہا ہل چایا
جیہہ پوہچین منزل دے اتی رات کو پوہچین
تہکیڑا آہا منزل والا سب سم گئے حضرت
ڈیواہین سمیانے آیا قبر ہے رات
لگے ہن اکھین شاہ دیاں نے برسا ہی جاری
بچھڑے اتے بھائی اتے یاور سبھے ہمراہ
صغرا دے وچھوڑ دیا شاید صدقے ہی جاناں
سن راہ ہوسوں این رونوندا بھی ھک راز ہی بھائی

روندا ڈٹھا شاہ اپنے کوں بیا ہن بھج رویا
صبح ہوئی نمازاں تھین جڈاں فارغ ہویا
ونج راہ تے بہہ گئے کوفے کنوں آوے
جان ثانی حیدر تی ہویا حکم شہانہ
باہر والا نظر آیا ہے حالت پریشانہ
آکھیس کتھوں کوفے دی مین آندا ہاں اے حضرت
فرمیونے کہڑا مارہیں کوں حالت ہن بنائیں
فرزند نبی دا تھیا ہی وطن ورائیں
ڈتی ڈیس نکالے ہی اہت سبط نبی کوں
قاصد کوں جو لگے جڈاں ٹریا ہی وفادار
فرمیونے ڈسا حال کیا خیر تاں ہے یار
آرامی ہے کوفے جو فراموش ہے گھر بار
جنگ تھیندا اکھیں نال مین ڈیکھ آیا ہاں [illegible]
عباس کوں فرمایا ہے شاہ نیر وہاکر
سنو حالت مسلم دی ہتین کوں صدا کر
عباس صفدر کوں سارا حال ڈسا کے
مسلم دی جو معصومہ دختر کوں سڈ لیونے
ور گھن آ چا کر فضہ کوں آکھیونے
جب پیار کریندا ڈٹھا دختر تے سخی کوں
زیور جیہڑا آکھا آگر میکوں چا چالے لوایا

مونجھ نہ آکھیں کائی شاہ کوں جو ساری رات سویا
سڈ آکھیس عباس کوں ای رمز دا جو بیا
ہیڈے بہائی مسافر دے متاں خبر سناوے
کوفے والے رستے دو ہویا شبیر روانہ
فرمیونے کتھوں آندا ہیں کیتھ ویسیں اے جوانہ
ویندا ہاں مدینے دو مین شبیر دی خدمت
مدینے دو نہ ونج لتھا ہے شبیر اٹھائیں
قبراں کھی جدا ہویاں نے تبرک ضبط ہو گیا جائیں
عراق اندا سفر پیش ہے دل جان علی کوں
وچ تانگ بھرا دی جو آ ہا سید ابرار
آنون لگیتے گھر دو ناہا قاصد میڈا تیار
قاصد آکھے قاصد دا سنو حال اسیر دار
بازار آہا کوفے دا تے مسلم دا لاشہ
جیکر ڈکے لگا ونج ھک جیمے کوں صفا کر
باہر آ کے بہا اوچا قاصد کوں بلا کر
رل بہہ گیا شاہ قسیمے مسلم دی وچ آکے
کر شفقت پاری وچ جھولی کیدے بہلونے
در اپنے بیٹھیں دختر مسلم کوں کولیونے
گجہہ سمجھیا ہوئے آکھیا ہی معصوم اٹھر کوں
ہین سمجھیا ہی بابا میڈا دنیا توں سدھایا

کوئی پیغام کوئی خط میڈے بابے نی بھیجا یا
تسلی جو ڈتی ہیکون تاں مغموم سمجھ کے
عباس اچنچیت صدا ڈیکے پکارے
کوفے کنون خط آگیا سر نامہ ہے مارے
باہر آیا ہے عباس ابھو حکم سنا کے
پھر حالت مسلم کون جو قاصد کیتا جا کے
بیوطناں اتے آہلی مصیبت بھاری
قاصد جڈاں قاصد اجو خط پڑھ گیا سارا
پر جانے کان ہویا حضرت جو روانہ
اداگردا ڈٹھا زوجہ مسلم کون دوگانہ
میڈے وارث کون جو دنیا اون تقدیر اڈیہا
لتنے تائیں آپو ستیاں شبیر دیاں داماں
سب نال قباناں ڈےھن بدراہیا ماہیاں
مگر آکھو بی بی بالوکون ناں ہر جا اکھاوے
آوے نہ میڈی گھر نہ میڈے کول گھر ڈوے
بخت اوندا سلامت شالا جگ دیوچہ ہووے
وچہ نازاں دے پلے ہو شبیر دے بچڑے

ہیکون ہے میڈی چاچے دیاں آکھیاں نی وسایا
جھولی جو بھلایا تاں مظلوم سمجھ کے
این خیمے وچہ آجاؤ اہل حرم دیڈے سنگے
سب حال بیان کردا ہے مسلم آوارے
اوہیں خیمے مستوراں جمع ہو گیاں آئے
یعنی قاصد خبر دی حقیقت کھولی ساری
جاری ہوئی مستوراں دی وچہ گریہ زاری
کنبہ نبوی غم کنون غش کر گیا سارا
آیا خیمے مسلمہ جڈاں شاہ شہانہ
دعا منگدی ہے یا خالق و رازق دو جہانہ
سر ساڈے اتے قائم رکھیں شبیر دا سایا
کیتی خبر آندیاں ہماں خاتونیاں جاناں
شکرانہ ہے باکھی دے مسبھاں آکھدی ہے سایاں
ماتم ہے میڈے گھر دو: اصغر کون گھن آوے
جو ہین اجڑ یداسایہ بی بی تے نہ لوٹے
امڑی علی اکبر دی میڈی کون نہ ردوے
روندا نہ ڈسن ہیکوں میڈے پیرے بچڑے

جان خسرو دین و زمان قتل ہو گیا
یعنی او شاہ تشنہ دہاں قتل ہو گیا
گردا ہے میدان وچہ قرآن پاک تے

او تاجدار کون و مکان قتل ہو گیا
خیر الانام دے ہے اماں قتل ہو گیا
آسمان دین نال ستاریاں دی خاک تے

بھی برگ د برگ گلشن ربگو رنگ دے گل گئے — گل لالے ریت گرم کملا گئے رل گئے

سہرا چا کے ڈیکھے عابد سب وال کھل گئے — پنگھے جھٹا لونے اج ماواں کوں جل گئے

تڈے وچھائے موڈ بند کرکے بولیاں — بچڑیا نتوں باجھ ہویاں برباد جھولیاں

جسوقت لشکر یزید دی وچہ ظلمدی فتح دے نقارے بج گئے۔ شاہی بینک نامی لکھاون کان کول عمر دے بجہہ گئے۔ ظالماں دے نان لکھدے لکھدے منشی رج گئے۔ اتنے تائیں شمر ملعون خنجر وچہ خوندی بھر کے فخر کرکے کول عمر دے آگے کرسی دے اوتے چڑھ کے بولیا

اج خنجر میڈی یاد ڈیوائی قد تر ٹے نبی شاہ دے — اج خنجر میڈی یاد ڈیوائی درد بھولدا ہے دے

جاں چمکا کے خنجر کوں وچ زہیم گل ہا پیدے — ھک بی بی روندی نظری نال حسین دے پہیدے

کیا کیا اگے صدمہ ہویا فاطمہ درد نجانی کوں — جھٹ جھینے روندی رہم پاک رسول ربانی کوں

محسن دا چا خون کیتو ئی ست امید اجانی کون — پاک بھی بچڑے زخم بھی لگا حیدر شیر یزدانی کون

تیر حسن کوں زہر ملی نا ہی ٹھنڈی ہت شتانی — این جہان توں ڈیکیے درد ٹریوی فوج شہانی کون

ولدیدد توں گرد کتو ہی پاک امام حقانی کون — سر ڈتس اہاں نہ ڈتس صد آفرین ہی ہانی کون

سید حسین کوں دغا کتو نے کیا شا بتن مہانی کون — ڈیین ہگانے بچڑے والی رولیا دہی نمانی کون

جگر رسول توں بندہ کیتو تیر ندی برسانی کون — قیامت تائیں نہ روسی خلقت قاسم شادانی کون

این جہان تے مان نہ گیا اکبر آن جوانی کون — قبر تائیں روسی لکی ماں اکبر دے چڑھدے شاخ نمانی کون

مشکی ماریا کند سیاں تے مین صدق ڈیواں بائی کون — دھمک ڈتس مینڈاں کھول گھتاں ہا حرمل وانگی کون

نہ آخر دے اند گھٹ پانی دا ڈیہا میڈ جانی کون — کیوں لیں ہٹکیندے لاش کنوں دائی فضہ سادھی بانہی کون

تیر بخون گوئی زخم لگا میڈے سر پاک نشانی کون — نال رفعال دے پونجھن دی پیشانی خون بتانی کون

القصہ او بی بی ترہیدی آہی مں شاہ دے گل تے خنجر پھیرید ا ہم جو شاہدا خاتمہ بالخیر ہویا رو سی آہدی ہی خنجر تے خون کنوں اہو جھیں خوشبو جاری ہو بی جو لوگ حیران ہو گئے

افسر شمر ملعون دے مار چپ کر گئے وچ تعجب دے حیران پریشان آہن ہچو معجزہ حضرت دا آہا

ظاہر ہو وچ خون ڈٹھے نہ تاں پاک پتلا کیہیر آہا
ہنیا ہا بس لعاب نبی دا سید پر تاثیر آہن
لٹ دا حکم ملے ہن تاں خیمے دو دوینداہا
سامان پردے والیاں دے وی چکر گھنیندا ہاہن
بستر کنوں سجاد کوں جلدی اوٹھا ڈیسان
ابن نمیر شمر توں جیندم سنی کلام
تیں توں کھادری وچ میڈا زیادہ نام
اکبر جہیں جواندی جان شاخ ترٹ گئی
جھب چہپا گئے سینے اکبر دے نیزہ مین ماریا
اوڑک او جھنڈا جین پیا ہیا ہا کہیں نہ اودا ما
بچڑے کوں لگا نیزہ ہا نہ پیو دا لہہ گیا
آکھیا نوفل بس شمر اکر بند زبان کلام کنون
ہک ڈٹھے ہا جہے توں ودھ کر نکلے جیہڑے آہے بہادر شاہ کنون
جیوندے دی سنگت ویڑہی ترٹ گئی پاک امام کنون
ٹر چلیا ہا ہتھی طرف رنگ زرد ہا حال قیام کنون
موجود نہ اج ہتھ میڈی نہ کھیسوں رنج غلام کنون
حاکم جے انصاف کرے مکون مدھ ڈیوے انعام کنون
قاسم دا قاتل آکھیا میڈے گئے ڈیرے ہن
نیرے ہوئی ہو وہ تھیسے سنج ڈیرے ہن

خوشبو کھلی اوں خون گنون جو سنگھدا ہا بے پیرا آہا
پونجھ انیدا خنجر کوں بھل افسر تد بیرا آہا
وسنجہ پر دیدار بی بی چادر لٹیندا ہاہن
خنجر کوں نال چادر وی نچکے پونجھیندا ہاہن
جہنکاندے نال سب دا مین گریہ بھلا ڈیسان
تیں توں زیادہ میں ہاں لائق انعام
اکبر جہیں ہر شیر دا کیتا ہے کم تمام
بچڑے ٹکڑے باجھ شادی جہاں دی کھٹ گئی
بابلدی نام جہندے ہو ٹیں ول تپیا یا
بابل دا جگر گھوڑے دی ولے لتاڑیا
سڈ بچڑا بچڑا ریت تی ڈوں جا ری ہے گیا
مفت وڈائی کرکے بولیں ہر ھک خالی عام کنون
ہر کہیں شہباز حسین دے دودہ پیان میں نام کنون
او ٹھڈا ہویا جہیں پیا ہا پاک امام مقام کنون
آواز آیا عباس دا ملن معاف ہا سائیں سلام کنون
ہے عباس دی بولی تھیوے آوے کوک خیام کنون
طمع گل حیاتی دی گئی ہٹ سادا اکرام کنون
تلوار نال کپچی مین سنر ند سہرے ہن
ڈوہاں گھراندی موت توں ہاں خبر ٹہی ہن

نبرے دی ماقران کون جاتی کھڑی آہی — بچڑیدی سیجھ ہیت تے جسدم جڑی آہی
صبرل آکھیا ہی عجب بھین ہوش کہیں افسر دیوچ — حیران بھتی کھیر گئے ہو ذکر حال شمر دیوچ
عبرت کرنہ ید ملک گئے ہو لہو بھرے ہا خنجر دیوچ — کیا کیا لگا صدمہ آہا زخمی جگر سرور دیوچ
سید وبجے ہا ترکتھان وڈیر مہیا ہویا لشکر دیوچ — حیران ہا بحریان ہا گردان ہوت اکبر دیوچ
ہزار چنے بھین دے ہا بس خیال ستر دیوچ — بیمار روندی چھوڑ آیا ہا ہکلے گھر دیوچ
دریا آھن ملکی جلبندے اھڑیدی خاص مہر دیوچ — تس کنون کرلاٹ ہا بس خیمہ اطہر دیوچ
تشنہ ڈہان سب پہنچ گئے سب یار جا کوثر دیوچ — سر پاک دیوچ درد ہا خم شاہ کون آھن کمر دیوچ
حالت آہی ڈوکھی ہوئی ڈوکھیا زخم سر سر دیوچ — سر شاہ دے کون کر جدا ہی شمر کنون خنجر دیوچ
تیر مہیدے کون ڈیکھو ہونتا جان گل اصغر دیوچ — آہی ڈیدی تیر دوجا کھڑی آہی ر دیوچ
ہنچ گیا ہا تیر جان گویا جگر مادر دیوچ — اوڈدی پکھی کون تیر دنج لگدا ہے جیوین پر دیوچ
اصغر دے گلو وچ تیر ہا چبھن ہا سیئی ہی دلبر دیوچ — یاد کرسی ماوندی سیڈی تیر کون قبر دیوچ
جان آیا تول زیل وچا شاہ اشرف دا جالے — تیلے کل پوشاکان تون ماگیا پوشاک پرانی
کیتون پہندین پوشاک پرانی بچھیا بھین نمانی — شاہ فرمایا راز لکھانی سن راہسیں وڈ شانی
اج سدے کریدھ نجھڑے نالے کیا کیتا یزیداں — پوری کیتی طفلی جانڑ یزید جگر لشتیان
نالے کٹے ہتھ سوہنے جا کیتے قلم لعینان — تیڈی لاش دینال بھی دشمن صدقے شاہ دیہان
لہانون کان انگشتریان دے پاک انگلیں کٹ گیان — گھوڑے دوڑے لاشان تے واہ مکانان ڈیہان

لاش بھرائے روون کان بھنیں سکدیاں رہیان

مونجھ روولی صد صدقے آئی دردان ماری — مونڈھی پاک محمد دی تیڈی ڈٹھم ویر سواری
اوہی اکھیں ہکون ریت وڈیدمیاں بھین دیہی لاچاری — بھین تان سر تے لوجھ ویندے بھل ڈٹھا ہی ویند آمد
اجے وس ہانبے دی گال ہوندی تیڈی خیمہ لاش اندر — تین بھی جھان بنائی آہی ہن بھی جھان ہندی

جو اوندی ڈکٹ ہوندم چا اوونہاں کھیندی | ڈکہاں کالن بچائیں میکون موت دی بھیں بندی
جگ توں وکھریاں آہن جہی ویر تیڈی بھین یار تقصیران | ڈیکھ تڑپھدا لاش تیڈی کوں جنیدیا رہیا ہمیراں من
مر گیا ڈیدھ ہتیار سہاں جداں ہنکوں چٹیا تیر آن | بال اساڈی ہے جھنکیندے رولوں ہاں تقصیران

بحر خفیف در مناقب مشکل کشا علیہ السلام

اے فرض زبان این آس اوتے
الحمد کنون والناس اوتے
ہر وقت ایہو جولان رہے
وچہ بخشیدے عالیشان رہے
جبین ایہی نکون چا یار کیتا
اونکون خالق نبی انا کیتا
کیا اوندی رنگ عجیب تہی
یعنے پیدا اعجب طیب تہی
ہے واصف ذات ربانی ہے
تاں اج تائیں یار نشانی ہے
ہن سب صفات محمد دو
ہٹی ام الکتاب محمد دو
علی کون خانہ زاد کیتا
اوہو روز میثاق دے یاد کیتا
جو بنیا علی دا ثانی ہے
یعنی لکھو لعنت ربانی ہے

جولان کرین قرطاس اوتے
ایمان دا جلد مجید کرن
اوندی صفت دا سامان رہے
جو دل ذکر وچہ صاف ہووے
رب خاص بہشت طیار کیتا
توڑی عمل بھیں نظر آیا ہے
عصیان وچہ لوک غریب تہے
کیا شان سناواں یار اندے
آملک کرن دربانی ہے
جو فلک تے سرخی لالی ہے
جو ربدی ذات محمد دو
کیتا پیدا ذات غفور اینڈا
پھر احمد نے داماد کیتا
ونج علم دا سبق پڑھایا ہا
اونکون گن ٹولہ مردانی ہے
علی دہی جو انکاری ہے

ہی عام حکم کل خاص اوتے
محمود دا احمد حمید کرن
توڑے ڈیدھا سو نقصان رہے
کل فرد قصور دا معاف ہووے
جبین عاصی چا انکار کیتا
پھر فاضل نام رکھایا ہے
بس رحم رحیم قریب تہے
ہن شافعی گنہگار اندے
ہوئی تابع صف آسمانی ہے
اکہارت شہیدان والی ہے
خود پڑھدی صلوۃ محمد دو
ہی اول آدم توں نور اینڈا
جبرائیل امین استاد کیتا
جبریل بھی رتبہ پایا ہا
اوندی جا نے لاف زبانی ہے
کر فورا لعنت جاری ہے

ستھائے دل لوکاندی ہیلی ہے ۔ تہی کل مخلوق مریلی ہے ۔ کھڑی رودے بھین اکیلی ہے
ڈسدے پردی سنج حویلی ہے ۔ نال درد ڈیکھاں ہا بھائی دے ۔ مر ونجان ہا جھو آئی دے

مُسدّس نذر

جگر کتھاں ڈگر کتھاں عقل یوچہ ضرب مار ۔ نال علی دے دم مرنیدے فدکدی چو دو چکار
کون بھی مغرور گئے تی کون رہیا برقرار ۔ گوش عقلی سندی ہے ہن ملکاندے آندی طوار
شاہ مردان شیر یزدان قوت پروردگار
لافتی الا علی لاسیف الا ذو الفقار

بھیر توں شاہ مردانداسٹ مردان دیاں چالیا نکون ۔ کان کا کرکے فضل کردے ماہی کر کیچ دے بالانکون
کوٹ دے کہنگے ست گھت گھی حق گھن بار رہماں تعلیانکون ۔ بعد ہی ہن بار نبی گن ہاکی وچہ بھا یوالانکون
روندارہ علی اکبر دے کریادا اٹھارانسالانکون ۔ تدکا ہی سوہان سیداند اٹھین جاند ڈدم کلالانکون
کرحبل اللہ کون محکم بند نپ تر شتانر سیانکون ۔ بارہاں نہران فیض دیاں جھوڑ گو لیندے مسکین کسیانکون
شیر مریہ آیو پر ہنایو مرحب دالی بھسیان کون ۔ ڈینہ حشر دی کیتھ گولیسین احد بدر دی لسیانکون
وچہ جہان دے ڈہتی نلیتاں تی جھوڑ ڈیگا لہین خسیانکون ۔ ایہہ ڈس سکوین جے وس لگے روکربلہ دے تسیانکون

خمس

مخالف جو دنیا دے ہو ڈی لے سب ۔ صراط حق کون چھوڑ یا چلے رستہ چپ
ای بے ادب اللہ دیاں جدان تعن ٹپ ۔ حقی بات ڈیکھین کتابانکون ٹھپ
مغرداد کہیاں تے مفتی ہئی کہپ ۔ کھلا نور سجہ دا وچ کیوین چھپ
اجماعی اماماں کوں مرشد جانپ ۔ منصوص اماماں تعن جڑ ونیدے تپ
خیر اماں نے سندی تاں بھینیدے حرٹ
نہ تس بس محمد لکھیندا ایہہ ہارڈون ٹہرجب

لطیفہ بیان ترماح علی کا نامہ حضرت امیر المومنین کا لیکر معاویہ کی کچہری مین آنا اور سوال و جواب کرنا

وچہ سوایت دے ڈیہوندا ہی جو ترماح بن عدی محب خاندان نبوی وچہ خدمت علی علیہ السلام دے رہندا ہا۔ پس جنویلے حادثہ جنگ دا بنیا۔ ای حضرت فاتح خیبر ایں دل اے وچہ منیدے۔ پس معاویہ چاہندا جو گذشتہ ڈیکھ کے وچہ حق حضرت شاہ دے صفا بغض دا ہو یا ای ہک خط تحریر کیتس وچہ خدمت حضرت علی علیہ السلام دے جو یا علی خبر دار ہین خلیفہ حقدا نہ بندہ ہاں۔ ای توں اپنے احکام جاری کریندیں اے مومن لوکاں کوں ذلت پہونچیندا ہیں مثال طلحہ زبیدہ آگے عائشہ صدیق دے جواب دی آسانی کریندا ہیں۔ پس تیکوں لازم ہے جو میڈی توقیر کرے کیوں جو مین صفا فوجہ تے اوجہ دا ہاں جسوقت حضرت نے خط کوں ملاحظہ فرمایا۔ اوندی جواب وچہ تحریر کیتو نے۔ نحمدہ و نصلی بعد سلام دے واضح ہووے۔ ای معاویہ خبردار تھی غرور نہ کر اوتے اجماع دنیا دے۔ مین او علی جو قاتل ہاں تیڈے ابا اجداد دا صاحب ذوالفقار عطیہ خداداد دا۔ مین علی موجود ہاں۔ میڈی تلوار مشہور ہے میڈی ڈھال جو حضرت امیر حمزہ والی ہی او موجود ہے علم جو حضرت جعفر طیار والا ہے او موجود ہے۔ ایسی کلام نہ کر جو رب منان ناراض ہووی۔ لحاظ اسلام کر۔ جنوقت حضرت نے لفافہ بند کیتا۔ ای تجویز خط دی ارسال کرن دی فرمیو نے۔ ہک شخص عرض کیتا یا حضرت معاویہ سخت ابھی۔ زود رنج ہے۔ جیڑھا شخص ایہہ کاغذ گھن ویسی معاویہ سختی نال پیش آسی۔ حضرت فرمایا۔ جاء الحق وزھق الباطل ان الباطل کان زھوقا۔ جسوقت قاصد میڈا ویسی ساری کچہری کوں شرمسار کریسی۔ دشمن میڈے کوں بولن نہ ڈیسی۔ پھر حضرت ترماح بن عدی بن حاتم کوں سڈیا۔ جواد حضرت دی مدحت پڑھن والا ہا۔ کاغذ سپرد فرمایا۔ ترماح ہک ناقہ عجائب رنگ تے سوار ہو کر روانہ ہویا جسوقت منزل کوں طے کر کے باہرن شہر دے اوتے دروازے شہر دے پہونتا۔ جیڑھے پہلے ملاقی ہوا اونہاں دل وچہ خیال کیتا اساں شہر آسین۔ چالاک زبان آہیں کہیں اینہدی نال مسخری کروں ایہہ شرمسار ہووی اساں خوش تھیوسوں۔ پس او ٹولا مثل عمر اتے مروان بن حاکم ابو ہریرہ و عمیرہ دے سبھ ہم مشورہ

هو کر عمر اوس کوں بھر کیتو نے آکھیو نے توں سوال کر۔ عمر آکھیا ای شخص اعرابی کوہی احوال آسمان دا گھن کر آندا ہا ایہیں۔ جو اتنا جلد او کھکوں ٹور ڈیندا آندا ہیں۔ ترماخ معلوم کیتا جو ایہ شخص معتبر معاویہ دے دھن او خان کوں ڈیکھیکے بولیا۔ بحر

ہو شیطان ثانی شیطان دے بھرا	ہو دنیا دے زحمت دیوچ مبتلا	تساں ہوئے قصور دے وجہ قہر خدا
جہالت کنوں نال بکو ناسزا	قدرت خدا ہی بے ستون ہے ہما	اودن صانع بہ صنعت ڈتی دھن ظلم دا
ہے نیک ہر جا تساں ندی جا	تساں ڈی پوچھن دا ہی کیا مدعا	

او خان آکھیا توں کون ہیں تے کتھ ونیندا ہیں تے مقصد کیا رکھدیں کیں کوں گولیندیں۔ ترماخ فرمایا

جے ایہ حال پچھدے ہو قاصد علی ہاں	وصی توں قصی ہے بری ازدہی ہاں	نیت نیک ناہدانے تتقی ہاں
نہ ڈیندا اتھکن از عہد ایزدی ہاں	لقب پچھو باشاہ دامداح ہاں	سنو نام میڈا جو ترماخ ہاں

جنوقت عمر نے ایہ حال سنیا جلدی معاویہ کوں اطلاع ڈتس۔ جو ای امیر خبردار ہو۔ قاصد علی دا آیا ہے مجلس شاہی آراستہ کر جو طعن نہ کرے۔ پس معاویہ حکم ڈتا۔ محل صاف ہو گئے۔ دربار آراستہ ہوون لگا۔ فرش فروش قسم قسم دے وچھاڈتو نے۔ کچہری گرم ہوئی۔ معاویہ نے اپنے پتر یزید ملعون کوں حکم ڈتا۔ جو ونج تے نال تعظیم دے قاصد علی کوں گھن آ۔ پس یزید دے نزدیک ترماخ دے آیا ترماخ ناقہ توں لوتر کے یزید دے نال طرف کچہری دے روانہ ہویا۔ نزدیک فرش دے آیا جتی سمیت ونجن لگا۔ یزید آکھیا ترماخ ایہ دربار شاہی ہے۔ فرش اتے جتی اوتار۔ ترماخ جواب ڈتا۔

میں کامل ہوں جان تے اشرف شرافان	زبان کوں لوں صاف تے دل اتھی صاف ہاں
لیاقت ہے فرشتی او عار عرافان	فخر کوڑا جیندا ہیں لعین وچ صر لعان
ایہ نازل سماوی تے دنیا دے بافان	میں جتی او تاراں توں صاحب معافاں

خان آکھیا اے عبد خدا۔ شاہنشاہ دادربار ہے۔ لازم ہے جو لاہا۔ ترماخ جواب ڈتا

سنو خار خاری میں گل از بہاراں	میں انسان عقلی ہاں بہ کو نو تاراں	میں ذاتی امیراں نہ اجز اسناراں

ایہو جیہیں کپڑے ھنڈ آہے ہزاران ایہہ کپڑا نجس ہے جو پوش مرداں ہے وادی مقدس جو جتی اتارن

پس ترماح سمیت جتی کچہری وچہ آیا۔ غلامان آکھیا ایہ امیر شام دا سختی بہ ادب سلام کر۔ ترماح آکھیا بہوں اچھا

عجب نیک کار اندرن نیک کام ہوئے سارا وبتھان سبہ اہل شام ڈٹھیدی فوج آہی جو بہ خاص عام

کیا عقل اچھی تے کیا اچھی زاعم فوراً آیا کچہری دیوچہ نیکنام آکھیس باغی امیر اساڈا سلام

معاویہ غضبناک ہویا۔ ای شخص ہتن میکون امیر المومنین سڈ کے کیوں نہیں سلام کیتا ترماح جواب ڈتا

مجلس
تون نری شتر ہویا پھیر اندیوچہ تون مکری وا اگر مکیر پاندے وچہ تون لیے تور اندھا اندہیر اندیوچہ
تون ناقص عقل ابر سہیر اندیوچہ تون ساحر ہیں دنیا دے سحر اندیوچہ تون ملعون شجر دے کنڈیر اندیوچہ
تو احمق ہیں نان ہتن تیر اندیوچہ کیوین رلے وڈی وڈیر اندیوچہ اسان ہائین مومن تے زیر اندیوچہ
کیوین رلے خرگوش شیر اندیوچہ آسان حاضر جواب ہئین دبیر اندیوچہ ڈسا مین کیا تون آہے جہیڑ اندیوچہ
تون جو ناجنتی گنڈ ہیر اندیوچہ ہن انصاف شرط ہی دلیر اندیوچہ ڈسو جتی سر تے یا پیران دیوچہ

معاویہ آکھیا کیوین الایون۔ آکھیس امیر المومنین دا خط گھن آیا ہان معاویہ آکھیا آندے خط ڈیہہ۔ ان آکھیس تیکون ادب نہیں۔ آپ ان آکھیا وزیر میکون ڈیوے ما ون آکھیا تون ہیں نہیں۔ معاویہ آکھیا پتر ہیندا یزید کون یا ہیندا غلام کون ڈے۔ یا ایہ وزیر شیر جیہ ھن آو ہنان کو ڈے۔ ترماح جواب ڈتا۔ مجلس

ہووو سارے سردار صاحب خبر وزیر انکون بہر جانہ ڈیسی فبر تون جیہیں ڈ نوکر ڈی بے پدر
ڈسان جال تیکون جو تیڈا الیسر ظاہر سکھے ھن یزیدی ھنر شیطان سڈ سڈ کے ڈیندا خبر
مین سبہ تون وبادہ ہان مین تون نگر وڈا وڈا ابلیس ڈیکھو اگر یزیدی پلید دا میکون بھی ڈر
ایہ نامہ عجب ہے نی قاصد عجب کیا جانڑ قاعدہ ادب بے نسب لفافہ ہی شاہی تے شیو عرب

اوٹھی کر گھنو سبہ ایہہ خط با ادب معاویہ آکھیا مین حق دا خلیفہ ہان۔ تو گستاخ کلام کریندا ہین

ترماح آکھیا اگر حق دا خلیفہ ہیں تان گفتگو کر۔ تون خلیفہ موجود ہن آہین خلیفے دا نوکر ہان

اتھ کچہری منصف ہے۔ معاویہ آکھیا تون چالاک زبان۔ ترماح آکھیا۔ جاء الحق وزھق

الباطل ان الباطل كان زهوقا

سيكون حق جنايا حقي ذوالمنن
ركيو جائز كوڙ پڙانگ كن كين
كرياس تنهن ترماح فرمايا۔ انجس

جاري هي روزه تي سر جانماز
اونڌ كهيرڊ نوكر سڀ اهل راز

انجس تان تند زبان تي هڏ لو دهن
جي طاقت لساني رکي كوئي سنن
في معنا آكهيا علي دا كيڙها حال حا

فصيح اللسانان ۾ بلبل چمن
كرو بحث كهولو كتابي صحن
اونويں جهان نال گذاركرينديا هي يا ملڪ

بهو خوش تي خورم اوصنا اعجاز
اصحاب صنا حقيقت مجاز
آندے هر طرف تون دعا دي آواز

شرع دے مسائل هن هر دم آغاز
حسنين سبطين بحر ين ناز
معه فرزندان شاه حياتي دراز

في معنا آكهيا مدينے وچ كوئي تين جهيا بيا ڪي ها۔ يا علي تكين جن كي بهيجيا۔ ترماح آكهيا هي نوكر عليه دے مين كيتن فهم وچ علم وچ حلم وچ ليا وچ قرآ وچ فصيح بليغ شريف ظريف لطيف اديب خطيب سب سيارے هين كيتن زياده هن سب ساريان كهون كم در جه هين

معاويه حيران هويا۔ ترماح آكهيا حيران نه تهي۔ انجس ڏيكهين تون حالت حقاني ديو چه
اونوكر عليه دے اماني دے وچه
ذيشاني دے وچه قدرداني ديو چه
جي وچ ڏيكهين تون حق ديكهين دلو چه

اداب حكمدي تابعاني دے وچه
نه مخمور عادت جهاني ديو چه
اٿي وال نه پوند گمرائي دے وچه

وڃين تين كهيڙي ايماني دے وچه
لذيذ هن اولذت لساني دے وچه
او عامل هن امر قرآني ديو چه
تون ڏٺ مرين جهوني ڏياني ديو چه

في معنا آكهيا هي جواب لكه جواب تكون ڏيو اون جواب لكهيا۔ جو مضمون هي يا علي هنڌي فوج اڳون ستارن يا انهي جي اڳتي دي دانيا دي هر گمن وچ هين آندي

ترماح آكهيا سنكي سيابه معاويه جيهيا لكهو

مين ڏيوان ستار ماند ايكون جواب
چهپ وين تارے ڏي ساري شتاب
چهكے واري دانيا ندكرس چالگ
امير اندي مرضي بهي گولن تا ڏے

انجس مين سياهي دشمن هه ته ثواب
هيڏا پير علي هي مثل آفتاب
دانياندي اوے تون ركه نهين جگ
آكهيا معاويه ميزان تعجل ن تا ڏے
هن حسب كر كجهي بهي بولن تا ڏے

اكهيے خط بهي خراب هي تي مضمون خراب
تي خورشيد دے نور تون كر حجاب
آسن م شاه دے تير دين او جگ
ساكون شاهي دفتر بهولن تا ڏے
اسن چالهي هزار دنيا ڏيوتي لكهطے تاهين ترماح كنون

جيب يونهي خط لكهيو ترياه كون ڈيوتي ترماح ڙ ريا شكر كيتوني يا علي هند نظر عالي كرد + سخي هو نه ردكوي سوالي كرد

تمام مجموع سندھ	اگل رحمت تئي علت تو خالي كرو	تنهن ذي ساهڙين لاجالي كرو	مولوي نڌن جهيا

مرثیہ

کیا صابر جبر اٹھا نڑیا
اپنا بھریا جہاز لٹا نڑیا
بھی مالک گھر خدا بڑیا
ہڑدی اُمت کون کندھی لاڑیا

ہاڑدی ہیک پن بھرتے چایا
گنہگاراں کون چھڑوا نڑیا
محکم بن سر اندے بدھلے
جیکوں زور نہ پوسی قیامت توڑیے
کل عشاق رہی حیرانی
کر سارا فرض ادا نڑیا
واہ نبی دا نور انصاری
بھی سلامی لاش تے آیا
از لون سکھے صبر دے قاعدے
دل دے نال سہا نڑیا
جڈاں بخش امت دی ڈیہی سدیے
ڑدی ست جہار کھڑ دے
ڈیکھ کے تن قید دا لاغر

اکھین ڈکھو سے ستر کوہیا
طوفان ظلم دا پیا جدوں ونگے
لٹھ دا دین بچا نڑیا
رتبے ودہ گئے ڈونے چوڑے
واہ توڑ او تاری شاہ وڈ شانے
جا صادق حسین دے ہو انصاری
گھر لٹوا تے پتر کوہا نڑیا
آکھے اللہ بیلی زہرا جایا
او کہہ بھاوں وانبی دے سطے
قید نہ سمجھے عیسے
تڈاں بار غماندا چا نڑیا
آکھے صبر مید کوں داہ ہووے
لوک آکھن لڈاں پیچھے صابر

صدق جناب تولدا جایا
ہین جہا بردے صبر دا صدقے
کہیں محکم بن دے جوڑ جوڑے
کر وعدہ شاہ وفا نڑیا
جو ہور سمجھائے ناں نے
آہدے آکھن پیغمبر سارے
جان عابد زیور عشق دا پایا
گھن شام ڈو آل عبا نڑیا
آپکوں قید مت دے فایدے
بہشتاں دی مل گئی رسیدے
کوئی جو فکر بیمار کون ہووے
جیہڑا صابر صبر ڈسا نڑیا
اتھ پیر آکھے بیمار سا شمر

وطنندی تانگھ لہاڑیا
آکھے عابد شمرا قوم جفائی
حسین دے نانویں پہ سٹڑیسن

پھوپھی آکھے خیر الٰہی
بیمار تے پہرا لاڑیا
روون والے ہی بخشیسن

باندہ گڈہ گھنین ہا ساہی
جے تائیں ڈینہ ٹکیوں جلیسن
شاہ جگتے فیض گھنڈاڑیا

یا عابد ساجد شاہ شہانڈا
تکیہ رہنداانت سایاں دا

للتیل غریب ہے آپ دا باندا
جیڑھا رستہ پیر ڈساڑیا

مرثیہ

جو وقت ہئی دا شاہ تھیا اوندا اپنا تھیا زمانہ
بھل آل رسولؐ اللہ دے کیتے دھکو رہیا زمانہ

دیگر

ایہ جیہے سل ظلماں دی رکھے ظالماں ہتھوار اے
ابتدائی ظلماں دا لکھیں تھیندا حال رقم ہے
دھی رسولؐ دی حق منگے اتی مسلماناں ڈیون نہ
ہے قیامت کیڈی وکھن ہتھ لدا وچ کچہری
رسولؐ اللہ دا تخت ہووے ہا ہت کری نروا رہی
جیڑھی پاک سند دے اتے ہا ہنی دی ہتھ دا خطے
ناہلے منی سند ہنی دی ولاں بی بی کوں ڈیندے
ڈیکھ ہا ٹریندا ان کوں ہو منوردی درد رسیدی
کجھ نہ ملسیا گھر ڈو نجے روجا پیغام بی بی کوں ہنان
جان حق کھساتی جھنکاں کہا دل گھر ڈولی لجیا ہے
رو رو آکھن امڑی کوں ہیڈے خالی ولندا صدقے
گذری جیویں گذر گئی ول ظلم توں ہتھ کنجیندے
ڈو ڈیا شاناں دالی بی بی حق کھسا مرگئی ہے

اوہیں ہا ہیر اے تے ڈیندی دا راتوں دل وارے
تحریر کریندیں ظلم لکھیندیں ریہہ گریاں قلم ہے
کتھاں ہوندی ہے بےخبری اوجاں سنجان ڈیون
ہیود تخت کوں ڈیکھ گے کچہری رودو دراں ہا گری
اج اگوں اتہیں تخت کچہری ہتول ڈیوی اظہار ہے
افسوس ہی او تکوں مسلماناں سمجھیا چا غلطے
جیجے نہ ڈیندے رکھ جھوٹیندے نہ پروجا ر کریندے
بنت نبی بی کوں جھنک ڈتو نی گھر وچ روایہ با نبی
وچ کچہری کوئی نہ رونا ان جے روناناں سہان رو ناں ان
حسن حسینؑ ڈو ہیں روندے آون ماں دا پاسی نالے
توں نہ ڈراوین ہا تیڈی ڈراوندا صدقے
حق کھستا ہانے کھس چلے پتہ گھر کوں بھا ہیں لیندے
ڈس کیندا اوتے دھی رسولؐ دی رنجی تھیکر گئی ہا ہے

ناراض تھیون اون پاک طاہرا ہوئی گال نہ سمجھیا
جنہیں آئی بی بی رنجہ ہئی اون نے رنجہ ہئی سر دھرے
ہئی علی تے زہرا ہووے جنہیں دے اوتے عتاب
بعد ہتھولد نال علی دے کلمہ گوواہ ورتے
فرق علیہ دا نال آکھا اسلام کفر وچہ فرق تے
انویں ماہ رمضان دی کوہن ہا سجدے شیر اللہ دا
نہ خوف خدا رسول اکیتا پتر ملجم ملعون نے
ملک خدا دے فلک اوتے علی علی کر رونون
بعد علی دے زہر ڈتو نے کئی وار رسول جانی کون
پتر رسول دا پانی منگے ای امت مار ستر رے
علی کنون تاں جہدی تائیں جھٹ نہ گذریا ہا سکھیا ہے
ہئی عباس نے نہ میہ آئے این بات دے کیتے
جو بیٹھا تخت حکومت نے رہیا فاسق فاجر جابر
نہ کہیں دے عہد حکومت دے وچہ مظلوماں ڈٹھا چینے
ہیٹ جڈاں مظلوم آ ٹھیندا ڈیندا ہا دل ظالم ہا
نہ ظالم ظلم کریندے تھکے نہ صابر صبروں ہا تھکے
ڈسو قبر یزید دا پتہ یا وت عمر شمر دا
قبر انہاں ملعوناں دی نہ نشانی یار لبھیندی ہے
نہ نام رہیا نہ قبر رہی ایہو اخیر جبر دا
جا عدل کرسی قبضہ جنہیں دا ماہ کنون تاں ہا ہے

ہئی دوزخ اون ملعونیں کان تعویذ خواب خیال نہ سمجھیں
محمد جیں نے رنج تھیا بس رنج ہئی ہئی مات دا دراہے
بیشک ذات خدا دا ہوندا اوندی کان عذاب
نمازی کوں وچہ عین سجود تلوار ماری آ سر تے
خون وہندیں فرق کہیندیں امت نہ کیتا فرق تے
گھر خدا وچہ ڈٹھا جھیوڑی نی تھنبہ گھر خدا دا
خانہ زاد خدا دا کیتا گھر خدا پر خونے
وانگ یتیماں ڈوہیں شہزادے آپ دو کوں کھڑ دو ہن
نال زہر دے سید مسافر چھوڑ ٹرہیا جگ فانی کون
جا ندے جہد آ ہن شہیر ماں لشکر نذیرے
صابراں شاکراں کجھ نہ سمجھیا کیتا جو کیتا ڈکھیا ہے
حاکم نبی دے تخت تے بیٹھے کوہن بہا دات دے کیتے
واہ پاک گھرانہ احمد دا رہیا صابر صابر صابر
زہراں دے تلواراں بیا قید رہن دن رینے
انصاف دا نام نہ نشان لبھدا جو کجھ ہا ستم ہا
اوڑک صابر کھٹ گئی ظالماں دا رہیا نہ ہا کجھ
یا عبد اللہ ابن زیاد یا خولی بے پدر دا
سنی شیر دے نوکر اندی ہے اج تائیں خاک چمیندی ہے
پئی خاک جھیندے نوکر اندے آ ہے یعنی سمجھ رہیا ہے دا
ارمان کریسن ادے تاں جہاں آل رسول رنجائی ہے

جے کہلدیا کون کھین غم ماریا کون مارے روندیا کون
وچہ عرصات قیامت دے صفاں مقابل تھین
ایہ عزیز تمیز دینال سمجھہ انجام آغاز دے
جے راہ گڈھے سدھا ہے ساڈواں سب کجھہ ٹہیسو ڈیو
خوش تہیسو محب حسینی پیر رسول اللہ دے
اہت محروم دے ذمی لگسی جڈاں حرف شکایت دا
ہر کوئی جانے شبر شبیر دے دشمن بےسلطین ڈوہیں

کجھہ نہ آکھسی ذات خدا دی بیگناہ کو ہندیا کون
کھلن والے ہیئی مرسن دو ونوا لے بخشیں
گیندے در توں پا شفا کر ملک گئے پرواز دے
راہ دے ہوندین او جھڑ ہو ڈیسن ہڑو دوزخ کھیسو
سر ڈیکر گنہگار چھڑائے صابر پتر زہرا دے
تھی مسافر درد دا ماریا اٹھو ان لعل ولایت دا
مہر فیض محمد خان دے ضامن دو جگ حسن حسین ڈوہیں

مرثیہ فضائل جناب امام حسین علیہ السلام متضمن بحالات مصائب

واہ شاہ دا صبر اڈٹھا تہیا
آکھے پورا تیڈا اقرار تہیا
جڈاں فدیہ شبر یار تہیا
جو ادا اج یار دا بار تہیا

تہیوی شبیر دے کون برابر
یعقوب کربلا اوکھڑا صابر
تیڈا دکھڑا اونج وپار تہیا
گھر لٹاون صبر کماون
جو سوار ہما موندا ہے نانے دا
جیہڑا ہا تکیہ گاہ ملکاں دا
جیکوں ادب سدا درکار تہیا
نکلیاں بیبیاں سر برہنہ
تختے نال نہ تختار رلیا
جڈاں ملن وچ آئی دھی زہرا دی

ڈیوے بچڑے یار دے خاطر
صبر کیتے انداز توں وافر
حضور آکھیا کہ پتر کوہاون
صبر کماون کار تہیا
اج سر او ہین ودشانے دا
جتھہ لا کھڑی احمد باندا
ہکے اوہ ویلا اج اوہ زمانہ
جڈاں کھاہین دا کھڑ کار تہیا
سجاد کوں قید دا حکم ڈہیا
جھنڑی ادھڑ توں ڈیکھ کے نہ ہا بھرا دی

شاہ صابر اندا سردار تہیا
کل عاشق آکھن واہ مسافر
پتر کوہا دن گھر لٹاون
یارو ڈیکھو پیر زمانے دا
چنج نیزے تے ہسوار تھیا
جبرائیل او تھاں بے اذن آندا
آ بھاہین لا یاں مسلماناں
ہائے مسافر ماریا گیا
بازیور شام طیار تہیا
آہی ہائے وی بھائی تقدیر خدا دی

سر بحر غمان دا تار تھیا
جیندیاں کوں ملن جیندی اگے
اگوں ساتھ دا مالک تیڈا بھائی
وچ جبر دے صبر کریا ہے
اساڈا راضی رب ستار تھیا

گڈاں ویسان قید تھاگے
میڈا قید وں چھٹن دشوار تھیا
ھن توں ہیں وارث امر یجائی
یار دی ڈتے بار سہائے
ہیں سچا عاشق رب اکبر توں

ویندیاں وطنی ٹڈ کے لاگے
فرمایا شاہ اے نور زہرائی
تیڈا زہرا وانگ وقار تھیا
ہئی کہیں دے سان کن کیا پردہا
کل مومن تے نظر مہر دی کر توں

سینتاں غریب دا بحر فکر توں — اکھی ہر کوئی بیڑا پار تھیا

تقریر بے نظیر بیان فضائل حضرت شاہ ولایت و سخاوت اور راہ خدا میں شہزادہ امام حسن و امام حسین کا بخش دینا اور شمشاد کافر کا قصہ وغیرہ

سخیاں وچوں کل سخیاں دا سرتاج علی حیدر ہے
محکوم ہے حکم محمد صاحب معراج علی حیدر ہے

وچ درگاہ سبحانی دے محتاج علی حیدر ہے
علی ولی کوں بر سر منبر جتنے مذہبی فرقے
ٹھیک نمی دم کٹ ہے ہک جسم تے ہکو فرقے

اپنے شیعاں کیتے صاحب تاج علی حیدر ہے
کیوں جو وچ حدیث ڈٹھا ہنیں نبی علی دے فرقے
فرق علی دے نال آہا اسلام کفر وچ فرقے

لکھدین ہک گدا اینوا وچ مدینے منور دے در در تے سائل تھیکے آیا۔ جو کجھ اوہ منگدا ہا۔ اوندا کہیں کھل نہ بھنوایا۔ اوہو زمانہ علی علیہ السلام دا آہا۔ اوہ سائل مایوس تھیکے جنہاں دے اگوں سائل تھیا ہا۔ اوتھاں کنوں ہتھ دھو کے واپس ول چلیا۔ جو لتنے تائیں ولی اسد اللہ الغالب ابن ابیطالب شاہنشاہ مشارق والمغارب شہزادے حسن کوں انگل نال لاہوے تشریف فرما تھئے۔ کہیں آکھیا۔ اے گدا عبد خدا این صاحب سخا کوں سوال کر۔ جیڑا وچ راہ اللہ دے اولاد دے ڈیون تائیں صرفہ نہیں کریندا۔ جو کجھ چاہسیں۔ اوہو کجھ لاہسیں۔ آدن سائل عرض کیتا۔ یا علی توں سخی خدا داہیں

جیں آپ کنوں زر منگی۔ زر گدھی۔ جیں گھر منگیا۔ گھر گھدا ہا۔ جیں پسر منگیا۔ آپ سر گھدا ہا
آپ دین اتے دنیا دی مالک ہو۔ میں ہیوا گدا دا سوال ہے۔ جو راہ اللہ میکوں ایہو فرزند
ارجمند عطا فرماؤ۔ قربان سخاوت علی علیہ السلام دے سن سوال گدا دے نال فرزند حسن کوں
فرمیونے بچڑا میں تیکوں وچ راہ اللہ دی بخشیا ہے این سائل کوں۔ میڈا ہتھ چھوڑ کے
کول سائل دی ہو ونج کھڑو۔ جیڑھے ویلے حسن حسب فرمان شاہ مردان بخش تھیکے کول سائل
دے ونج کھڑا تھیں شفقت پوری اظہر من الشمس ہے۔ علی علیہ السلام حسن بچڑے دی موکھ دو دل
ڈٹھا آتے حسن علیہ السلام سوہنیاں اکھیاں قبلہ گاہ دو ڈیکھ کے گریا کیتا۔ شعر

ہتھ رکھ قدماں تے عرض کیتس اکھے میڈا قبلہ سائیں
معاف فرماہی بندے توں بھئی ہووے تقصیر کڈاہیں
بیاوت میڈی چاڈو نیا لنگھو دعائیں
آکھنا چا بخشا ہی حسن کوں گذر لنگھیاں خطائیں
جے امڑی تھیندے بچڑا میڈا اہے ہن کٹھی جائی
آپ فرماونا حسن کوں میں ڈیسا آیاں اللہ دی رائے
جے امڑی آکھے بچڑا میکوں مل ونجیں ہا آنتے
آپ فرسیوندے آون والا ہے اختیار گدا تے
ونج حوالے ربدے بابل میکوں سچ سب خدا کوں
چھیکڑ وقت مسافر تے سائل اکھیا منت لاتوں
جلدی بنالے پچھ ڈیو قبلہ میڈے حسین بھرا کوں
گل لا گھنا میتاں ٹردی واری صابر تیز زہر اکوں

سائل عرض کیتا۔ یا علی وصی نبی ڈو جھا فرزند آپ دا حسین ہے میکوں اوہ بھی عطا
فرماؤ۔ جو ڈوہیں بھرا وچ سفر دے سمالے ہوون۔ حضرت امیر خیبر گیر فرمایا۔ جو حسین
دی مالک اے مختار جناب بتول بنت رسول امڑی حسین دی ہے۔ علی علیہ السلام حسن کوں
وچ راہ خدا دے بخشکے تشریف گھن گئے۔ سائل موہجھا تھیکے حسن علیہ السلام دے موہنہ
دو ڈیکھ کے عرض کیتا۔ دل مانواند اتراں کیتے ڈاڈھا نازک ہوندا ئے۔ خدا جانے امڑی
حسین دی حسین کوں ڈیوی یا نہ ڈیسے۔ حسن علیہ السلام ہسکے باران رحمت وانگوں
وس گئے فرمایا۔ اے سائل موہجھا نہ تھی۔ آتے موہجھ ملال دلکوں لا کے خیال نہ کر

محمد علیہ السلام دا توں بھنیں جاندا سخی گھرانہ ہے یہ تو ہیڈ توں امڑی میڈی حسنا سخاوت ڈھیرے

بنت رسول نہ ماولیسا جل تانگ سکھ پھیرے | بھیر دسن فرمان ناطق قرآن لعینے حسن دے

سائل اوتے دوائے فیض آوازے زہرا ذیشان دے آیا۔ حسن کول سائل دہی کھڑ و رہیا۔ اندر نہ گیا۔ سائل دق الباب کر کے عرض کیتا۔ آیہ سخی گھرانہ محمد علیہ السلام دا یا بنت نبی علی علیہ السلام وچ راہ اللہ دے میکوں ھک فرزند حسن عطا فرمایا ہے۔ جو میڈی کول کھڑا ہے۔ آپ وچ راہ اللہ دے حسین عطا فرماؤ۔ جو حاجت میڈی روا تھیوے۔ محب حسین جیڑھے وقت سخی نار اللہ دے سندھن۔ آرام نھیں آندا۔ خاصہ محمد علیہ السلام دا گھرانہ جو وچ راہ اللہ دے اولاد دے ڈیون تائیں صرفہ نہ کرواولے۔ جناب بی بی پاک نار اللہ دا اتن نال باندو حسین دا نہ گیے در اقدس تائیں تشریف گھن آئے۔ اتی فرمائس بھیرا حسین میڈی طرفوں آگھے سائل کوں۔ جو میں بخشیج حسین کوں وچ راہ اللہ دے۔ مگر ھکواری میڈے بھیڑے حسن کوں اجازت ڈے۔ جو اندر گھر آوے۔ جو ڈو وہاں بھیراؤں کوں دھوا کے پوشاکاں پوا کے سوہنا بنا کے وچ راہ اللہ دے۔ جوڑی دے جوڑی ڈیوان۔ حسین علیہ السلام در اقدس تے آیا۔ بھیرا حسن کوں گل لایا۔ سائل جے تائیں حسن کوں اجازت نہ ڈتی۔ نال بھرادے اندر گھرے نہ گیا۔ جیں وقت اوں گدا اجازت ڈتی۔ ڈوہیں بھائی وچ خانہ زہرائی تشریف فرما ہوئے۔ کہیں ویلے شہزادیاں کوں امڑی گل لیندی آہی کہیں ویلے بابل گل لیندا ہا۔ کہیں ویلے بھینیاں گل لیندیاں آھن۔ کتاباں والے لکھدین۔ جیڑھے وقت بی بی پاک پتراں کوں وضو کرایا۔ سہرہ پایا۔ راہ اللہ دے ڈیون کانہ ڈاڈھا سوہنا بنایا۔ جیڑھے وقت ڈوہاں بھیراں کوں سفر دیاں کھٹایاں۔ دہی رسول اللہ دے ڈوہاں پتراں دیاں چوٹیاں چندی ہوئی در اقدس تائیں گھن آئی۔ اتے سائل کوں فرمائس۔ آہی بندہ خدا اولاد ہر کہیں کوں پیاری ہوندی ہے۔ مگر اساکوں

اولاد کنوں محبت اپنی اللہ دی زیادہ ہے۔ خیال رکھیں جو میں بچڑیاں کوں ڈاڈھا ڈکھاں
نال پالیا ہے بچڑے میڈے خورد سال ہن۔ آگے کڈاہاں تکلیف سفر دی نہنے ڈٹھی
تے او کہا کم کڈاہاں نہنے کیتا۔ سفر دی وجہ سے خطرے ہوندے ہن۔ منزل دی تتی ہی
کھولی کرین۔ آئے او کہا کم وی نہ ڈسین۔ اتنے تائیں جناب زینب خاتون
صلواۃ اللہ علیہا عرض کیتا۔ امڑی سائیں عکواری میڈے بھراواں کوں دلاگھن
آ سائیں ڈوہاں بھراواں کوں گل نال لاکے فرمانونگے۔

امڑ بچائی اللہ وسا دل کڑھی مٹے ولسو	اوہ ڈینہہ نہ کھیں کوں رب ڈکھیسی جے جیندا گھر ولسو

القصہ سائل ڈوہیں شہزادے صاحب حیا دو فرزند خاتون زہرا دے وچ سفر دے
گھن چلیا۔ مدینے وچ ہر صغیر کبیر دے زبان تے ایہو کلمہ جاری آہا وۃ سخی نگرانہ محمد علیہ السلام دا

اتے ہر کوئی ایہا دعا کریندا ہا	شالا جیندے وطنیں ولے ہووواں خدا دی
قیامت تائیں رہی ہمیشہ جھوک آباد زہرا دی	نہ کائی تکلیف سفر دی ڈیکھو ہوندے ہر جا سفر دی ڈاڈھی
اللہ بھاویں رج مانو چھانہ ڈکھڑے رسول اللہ دے	راوی آکھدا ہے۔ جہاں مدینے کنوں

باہر قدم نہ رکھا۔ ہزاراں کوہاں دیاں سفر دیاں منزلاں کریناں آگیاں۔ یا مدینے
منور کنوں قدم باہر رکھیونے۔ ذات خدا دا حکم تھیا فرشتیاں کوں۔ جو تساواں زمین
دیاں چھک گھنو۔ جیں جاہ سائل شہزادیاں دے گھنوندا قصد رکھدا ئے۔ او ہا زمین
ملا ڈیوو۔ نال زمین مدینے دے جو شہزادیاں کوں تکلیف ٹرندی نہ تھیوے۔ کیوں
تھیوی ہا۔ جیندے راہ وچ بخشش تھئے ویندے ہن۔ او ہو مشکل آسان کرن والا
آتی نگہبان آہا۔ طرفۃ العین وچ ہکے شہر دے پہنچ گئے۔ جیں شہر دا بادشاہ
شمنا دیہو ہی دشمن علی علیہ التحیۃ والثنا آہا۔ وقت عصر گداگر ڈوہاں شہزادیاں کوں
وچ بازار بردہ فروشاں گھن گیا تے وچ کھڑا۔ جو کوئی آوے جمال باکمال لئے

جلال شاہزادیاں دا ڈیکھ کے جرئت خرید دی نہ کرے۔ جو آیہ جیہیں صورت والے حسین
ماہ جبین اساڈی کول کیوین بادشاہ رہن ڈیسی۔ رفتہ رفتہ شمشاد کون کہیں خبر ڈتی جو
ہک سوداگر ملک کہیں دا اڈدبال یعنی ڈو لعل صاحب حسن و جمال کہیں ملک تون گھن آئے۔
وچہ بازار بردا فروشاں دے موجود ھن۔ صورت اتے رعب اونھاں بالا ندا ڈیکھ کے کوئی جرئت
خرید دا نہین رکھدا۔ معلوم تھیندائے جو کہیں بادشاہ دے فرزند ہن۔ بیا جو کوئی اونہاں
کون ڈیکھدا ہے۔ بےساختہ زبان کنون نکل ویندے۔ اللھم صلے علی محمد و آل محمد معلوم
تھیندائے جو ایہ ڈوہیں شہزادے محمد علیہ السلام دی گھرانے وچون ہن۔ بتران کون وچ راہ اللہ
دے بخش ڈیونا سوا علی علیہ التحیۃ والثنا دے بیا کہیں دا کم نہین۔ راوی آہدا ہے۔ جیں وقت
شمشاد دا ناں مبارک علی علیہ السلام دا سنیا۔ بہوں دشمنی والی زیادہ شعلہ ماریا۔ آکھیس جلدی انہو قت
شہزادیاں کون حاضر کرو۔ جو میڈے مراد دلدی پوری تھیوے۔ جیں ویلے حسنین نور عین
رسول الثقلین وچہ کچہری دشمن دین دی آئے۔ جو شمشاد کون عداوت و قلبی نال شہزادیاں دے آہی
ڈیکھن نال او تھئی کہوڑا۔ راوی آہدا ہے۔ دشمن کون کین اٹھایا۔ نور امامت اٹھایا۔
جو وچہ پیشانی رسول دے ہر دو جائی چمکدا ہا۔ ہر در و دیوار کنون تے ہر خورد و کلان کنون آواز صلِ
علی صلِ علی دی آونون لگے۔ شمشاد با تعظیم اتے تکریم کول بہلایا۔ حسب نسب پوچھیا۔ اتے
سبب آونون جلے شہزادہ دریافت کیتا۔ شہزادیاں فرمایا۔ نواسے ہن نبی آخر الزمان دے
فرزند ہاں علی شاہ مردان دی۔ شیر خدا وچہ راہ خدا ہیں گدا تے اساکون بخش فرمائے۔ ایہ
سائل اساں کون واسطے حاجت اپنی دے تیڈی شہر وچہ گھن آئے۔ شمشاد بصلاح وزیر زر
کثیر اون سائل کون ڈے کے شہزادیاں کون گھن گھدا۔ تجویز کیتس جو سر ڈوہاں شہزادیاں
دے کپ کے وچہ مدینے کول علی علیہ السلام دے بھیج ڈیوان۔ اوہیں وزیر با تدبیر آکھیا۔ اے شمشاد تون
وقت دا بادشاہ ہیں۔ ایہ کم جو جلے نال کرنا چاہیے۔ کیہ مدینہ کیتہ حلّہ۔ شہزادے تیڈے

زرخرید ہیں گناہیں دے بخشن والے ہئین۔ ہن یادت اوکھاندی اگڑی بابل اکھان کون وچہ راہ
جین اللہ دے بخشیا ہی آ وہو اکھاندا نگہبان ہی۔ جیڑھیو قت قتل شہزادیان دی خبر علی علیہ السلام
کون ہئی۔ مدینے وچون آگر تیڈا التخت تے راج تاراج کرکے وچہ مٹی دے رلا ڈیسی۔ کیون اپنی
سلطنت کون برباد کریندین۔ انہیں خیال کون بازآ۔ میں تیکون تجویز ڈسیندان۔ توں اوہا
تجویز کر مصنعہ آفت جیڑہی ڈو آدمی روز کہاندی ہے۔ اوکھان ڈوہان شاہزادیان کون
اوندی خوراک بناکے داخل کر وچہ اوہیں حجرے دے جیتھ اوہ آفات راہندی ہے۔ کہیں
کون این امر دی خبر نہ ہوسی۔ آتے تیڈے اتی دی تہمت نہ آسی۔ جیکر اکھان کوں قتل کیتو۔ تان
ایہ گھال تیسے رہسی۔ موجب تدبیر وزیر دے ڈوہان شہزادیان کون وچہ حجرے مصنعہ آفت
دے داخل کیتا گیا۔ حسنؑ فرمایا۔ بھائی حسینؑ حسینؑ فرمایا۔ جی بھائی حسنؑ۔ حسنؑ فرمایا۔
ویرنا اساکون ذات اللہ دی وچہ دنیا دے پیدا کیتے واسطے ہدایت دی اسان ہادی
ہاہین۔ وچہ خلق اللہ دے اکھان کون کوئی معجزہ ڈکھایا ونجے۔ جو خلق خدا دی راہ
ضلالت کون چھوڑ کے ہدایت آونجے۔ ڈوہان شہزادیان پہلے تان نماز خدا دی ادا کیتی۔
بعد اوندے چھوٹے چھوٹے عمامے ہتھان تے رکھ کے عرض کیتو نے۔ خداوندا تیکون واسطے
اپنی ربوبیت دا ہیا واسطے رسالت نبی آخر الزمان دا ہیا واسطے امامت علی شاہ مردان دا ہیا
واسطے اساڈی تنہائی دا۔ ایہ مصنعہ جو مخلوق ہی تیڈی اتے وچہ قہر تیڈے دے گرفتار ہے
خالق اساڈا ایندی حال تے رحم فرما۔ جو ایہ اپنے اصل شکل تے آوے۔ خلقت این آکھے۔ جو
ڈوہترے محمد علیہ السلام دے اکھان آئے۔ برکت قدم اکھاندی کنون مصنعہ دختر شہنشاہ
دی اپنی اصل شکل تے آئی۔ راوی آہندا ہے۔ اجان دعا شہزادیان دی ختم نہ ہوئی۔ جو مصنعہ
فت حور شمائل بنگئی۔ سارا رات خدا دی اوہ کلمہ طیب تے درود اتے محمد علیہ السلام پڑہدی
رہی۔ صبح کون حسب معمول محافظ اوں حجرے دا آیا۔ اوندی نوکری آہی جو ہڈیاں چا گھنے

سٹیندا ہا۔ آتی مکان صفا کریندا ہا۔ سبحان اللہ کیا آ کر ڈیدا ہے۔ جو ڈو ہین نواسے رسول کے فرزند بتول دے بعد فراغت نماز دے اوتے مصلے دے بیٹھے ہن۔ تھک حور قدم شہزادیاں دے نپ کے درود اوتے محمد اتی آل محمد علیہ السلام دا پڑھدی بیٹھی ہے۔ اوں محافظ ایں واقعہ دی جلدی نال رپوٹ شمشاد کوں کیتی۔ شمشاد سن نال معہ چند ارکین سلطنت آیا فی الحقیقت اوہ ماجرا صحیح پایا۔ دروازہ کھلوایا۔ شہزادیاں دا قدمبوس تھیا۔ آتی دختر نیک اختر کوں گل لایا۔ آتی آکھن لگا۔ بیشک صادق ہے محمد اتے آل محمد علیہ السلام دی اتے دین رسول مقبول دا برحق ہے آپس کلمہ طیب پڑھ کے نال کل رعیت دی مسلمان تھیا۔

وچ داریں دے حسن حسین ہے پایہ عالی پایہ — جیہڑا نال گلے دے تون سڑدا ہن اوہنا کوں دین سکھایا
کلمے پڑھن دا لیا جہان مسلمان سڈایا — ھک کوں زہر شدید ڈتے اتی ہئے کوں خنجر چلایا

شمشاد عرض کیتا۔ نواسے رسول دی جیڑے جناب بتول دے ایہ سلطنت آپدا ملک ہے۔ شہزادیاں فرمایا۔ اے بادشاہ۔ ایہ تیکوں مسلم رہے۔ جو تیں دین اختیار کر کے کلمہ پڑھیا ہے۔ اساڈے نانے محمد علیہ السلام دا جیکر دل تے بار نہ آوے تاں اساکوں رخصت ڈے۔ جو اساں وچ مدینے گھر اپنے وچ جوانڑ جو امڑی اساڈی کوں اساڈی ڈاڈھی تانگ ہوسی۔ شمشاد عرض کیتا جیڑے یا علی دے نواسے بنی عربی دے اگے وی مدینے کنوں چلے تا ایں پیدل تشریف گھن آئے ہو تساڈے پیدل ٹرندا صدقے۔ تھن دل ایں غلام دا ہنیں چاہندا۔ جو تساں پیدل مدینے تشریف گھن ونجو۔ شہزادیاں فرمایا۔ قسم ہے اللہ تبارک و تعالی دی اساں اگے دی تکلیف منزل دی ہنیں ڈٹھی۔ اسا تے ھن وی نہ ڈیکھسوں۔ شمشاد عرض کیتا مالک ہو پہچاون شہزادیاں دے معہ امیر وزیر دروازے تک چلے تا ایں آ ہا۔ شاہزادیاں فرمایا۔ اللہ اکبر اللہ اکبر پس نگاہ لوکاندی کنوں وچ پردے غیب دے چھپ گئے۔ آجان شمشاد اپنے مکان تے ہا پہتا۔ جو شہزادے مدینے منور پونچ گئے۔ گھین بھجکے اوتے در اطہر خاتون قیامت

صلواۃ اللہ علیہا دی عرض وبچ کیتا۔ یا جناب مبارک ہووے۔ جو آپدی ڈوہیں شہزادے سلامت ول آئے ہن۔ بی بی پاک سُن نال مونجھی تہی۔ آتے آکھن لگی۔ خداوند تو عالم الغیب والشہادۃ ہیں۔ وچ فرمان برداری آپ دے ایں باہنی کائی قصور نہیں کیتی ہن ایہو عرض ہے۔ باہنی دا شالہ اوگدا عبد آپ دا میڈی تران تے ناراض نہ تھیا ہووے۔ آجان اوہا ہو گھڑی آہی۔ جو واپس ول آئے ہن۔ واہ سخی اتے صابر گھرانہ محمد علیہ السلام دا جناب خاتون قیامت صلواۃ اللہ علیہا کہاں اپنے تراندی جو ول آئے ہن خوشی کائی نہ تھین آتے سائل دی ناراضگی دا خیال ہے۔ بی بی پاک فرمایا بچڑا کیوں ول آئے ہو شاہزادیاں عرض کیتا۔ اماں سین آپ کنوں رخصت تھیکے بعنایات رب المشرقین طرفۃ العین وچ جلنے دی لونہتے ہین معجزات نبوی ڈکھائے شمشاد کوں معہ رعیت دین متین رسول ایں سکھا کے مسلمین بنا کے گھر ول آئے ہیں۔ امڑی خوش ہو کے پیشانی نورانی شاہزادیاں کوں بوسہ ڈتا۔ بہنیں مسرور ہو کے گل لایا۔ او ڈینہ وچ اہلبیت محمد علیہ السلام دی دانگوں ڈینہ عید دی ہاتھن اوہی آ پدہا ھے۔ ایہ ڈوہیں بھرا تاں نکھڑے ہوئے ول بہنیں کوں آملے ایں گھرانے وچوں حک بئی دے بھرانے نکھڑ کے پردیس گیئے آھن۔ ڈیکھاں ول او بھینیں کوں ملے یا نہ ملے یا بھین بھرا وچھڑ کے مر گیئے۔

جلے شہر گیئے ول ولے تی کربل گیئے نہ وے
جیویں حیدر مارڑے رہے طاق گھر اندے ولے
صدق بھیوان اون بی بی دا گئی ہجر دی عمر وہا کے۔
میڈا میلا چولا چتیا کھلیاں زلفاں یا بہل وتڑ ملے اگے
یا فاطمہ صغرا وارث مالک پر شبیر دے گھر دی۔
وچ خدمت پاک دی ھے گذارش سید علی ڈاکر دی
دل جان قربان ادن بی بی توں جیہر ہجر رنگ گئی گھر کلے
رہی کلی دل نہ ملی چلے تیر ہجر دے کلے

ٹردیاں تائیں ویرن کوں توڑے چیٹ گیتے دولولے
سکدے کوں رہ سک گئی وچ سک دے پی گئے ولے
ویرنہ ملے اگے۔ کہاون ہنو چھٹ گیا ہی گھر دے طاق دا اگے
اوڑک وچھڑ نکھڑی ستی وبچ قبر گل لا گے۔ بھل ویرنہ ملے اگے
ہجر تیڈا صدقہ صدقہ صابر صاحب صبر دی
میر فیض محمد دی یار تیکوں بھین علی اکبر دی
اج کل آندیا سجناں کوں گذر گیئے آج کلے
کل چلے تے راہ ونجھ ملے نہ چھوڑ رہی نہ کلے

لطیفہ نہائت سوز ناک

کتاباں والے لکھ گئے نے۔ جو کربلا وچ اہلبیت محمد علیہ السلام تی ڈوراین ڈادھیاں مصیبت دیاں آیاں حن۔ ہکرات ڈھوین دی ڈوجھا رات یارہوین دی ڈھاڑے نانوین محرم وقت عصر دے حضرت وعظ فرمائے۔ ایہا الناس قیاس کرو۔ فرزند رسول اکل ظہر کون شہید تھی ولیسی دشمن دین ہتھین رسول امین دے کہیں طرح میں مسافر بیوطن کون مہلت ڈیندے مہمان کر کے امان نہین ڈیندے۔ گل دا ڈینہ قربانی اہلبیت محمد دا ہے جیکون نصرت انی یاری مسافر بیوطن دی منظور ہووے۔ این بار گران کون یعنے مصیبت بے بابا کون سر جائے جیکون مدد پردیسی دی منظور نہ ہووے مسافر جیڑا کہین کون نہین ٹکیندا۔ راوی آہدا ہے سنن نال بے نصیب غریب توں پاسہ کر گئے۔ چنگے نصیباں والے تر گئے۔ مرن والے چلے گئے مرنوالے رہ گئے دنیا اتے آخرت وچ رب رسول توں سرخرو تھئے۔ رات ڈھ پئی حضرت خیمہ گاہ وچ وعظ فرمایا۔ بہنین اتے بچڑے زین العابدین کون صبر سکھایا۔ آخیر کلمہ فرمیونے۔ جو کل ہن اللہ راہسی پردیسی دا بچن محال ہے۔ اتنے نالنے دی دربے قرار ہتی جناب زینب خاتون آکھیا۔ آیہ اکھیاں ڈوکھیاں اج دی رات سکے کیا کر سو ویر حسین اکھو رات دا جھٹ مہمان نے۔ فجر کون ویر شہید تی ساتھ بند تیوا امید ٹٹی اتے عابد دی گیتے شام والا زندانے حضرت مصلے عبادت دے مشغول آھن یاد الٰہی وچ اتے دردان ماری بہین دی نگاہ آہی بھائی وچ ساری رات خدا دے دعا ہین دی منگدی رہی۔ اتے بھرا دی موکھ دو ڈیدہی رہی صدقے تھیوان سائین دی اوہ ہن رات دی وقت دامیڈے سائین کون طرح طرح دے خیال ہوسن۔ جڈاں صبح دا سفید یا ظاہر تھیاں بھین کون امید ان بھرا دے جیوندیاں رہیاں بھرا کو مصلے تی گل لاکے فرماون لگی۔ **نوحہ**

خیر دی ہووے ڈھمی پردیسی ویرن خیر دی ہووے ڈھمی
ڈاڈھی چنتے پیندی ہمی مسافر ویرن خیر دی ہووے ڈہمی

اکھیں تاں وین منگاں دعائیں	ڈینہ نہ اوبھیر قیامت تائیں	رات رہی آہوں جہمی
بھیں نمانی ڈکھاں واتے	ہتن باجھ نہ رُل ویسی ساتھے	آکھیوں غمانڈی رہمی
کوئی نہ گذریا سکھیا جھٹے	موت توں ہوندا لگا ہتھے	جین ڈینہ دی ڈکھی جہمی
جان امڑی بابل جھوک لڈائی	ہین تیکوں ڈیکھ کے جنید بھائی	میڈی آہوی حجر نکمی
گل لا چا میکوں امڑی جایا	ڈینہ اُہرن ڈیہڑے آیا	جنید کی شام لڈی ہمی
منصب تیڈا رب ودھایا	سید تے رکھسو لطف دا سایا	ڈیسو خوشی ونجیسو غمی

تقریر بیان فضائل جناب امام رضا علیہ السلام اور اپنی شہادت کی خبر اہلبیت کو سنانا اور طیاری امام رضا علیہ السلام بطرف خراسان

شان رسول کباری ڈیکھو	ہردم لطف غفاری ڈیکھو	پاکاں دی سرداری ڈیکھو
جبرئیل دی خدمتگاری ڈیکھو	فلک دی کجرفتاری ڈیکھو	اُمت دی بے زرداری دیکھو

کتھ طوس تے کتھ مدینہ ہے	کتھ جمنا کتھ دفینہ ہے

روایت وچہ پہونتے ہک شخص خراسان دے بھن والا وچہ خدمت وافرالبرکت امام رضا علیہ السلام دی حاضر ہوکے عرض کیتا۔ یا ابن رسول اللہ مین رسول خدا محمد مصطفے کوں وچہ خواب دے ڈٹھا ہے۔ اتے حضرت میکوں فرمائے۔ آکھ اہل خراسان اونوقت تہاڈا کیا حال ہوسی۔ جڈاں پارہ جگر محمد دا بلبل بوستان رسالت دا گلبن باغ امامت دا وچہ زمین خراسان دے دفن کیتا ویسی۔ اتے امانت مین محمد دی تہاڈے سپرد کیتی ویسی۔ اتے میڈا ستارہ تہاڈی زمین وچہ چھپ ویسی۔ امام رضا علیہ السلام فرمایا۔ او مین ہکیں اللہ راسی مسافر دور داہاں۔ جو وچہ خراسان دے غریب الوطن تھیکے دفن ونج تھیساں۔ پارہ جگر پیغمبر اندا امانت رسول خدا نجم فلک امامت اتے خلافت دا مین ہاں۔ جو کوئی میڈی زیارت کریسی۔ اتے حق میڈا سونجنیسی۔ اتے میڈی اطاعت کوں اپنے اوتے فرض

جانسی میکوں مسافر غریب الوطن سمجھکے میڈی غربت اتے مسافری اتے آروسے ڈھاڑے
قیامت ڈے ڈینہہ ایہ بزرگ میڈے اوندے شفیع تھیسن - جنہاں دے اسان شفیع ہاہیں اوہ شفیع
ہے - ہیا جد بزرگ میڈے رسول خدا محمد مصطفیٰ فرمائے - جو کوئی میکوں وچ خواب دے
ڈیکھے ہا اوں میڈی زیارت کیتی - آٹھواں لعل ولایت اتی امامت دا فرمیندے
جیڑھے زوار میڈے سیاں ہزاراں کوہاں دیاں منزلاں کرکے آسن - ضرور میڈی خدائی
اتے مسافری اتی غربت کوں یاد کرکے روسن - جو میں بھی سیاں کوہاں تے مسافر تھیکے
ماریا ہاں - جیڑھے ونت زوار اپنا سفر یاد کریسن - میڈا سفر وی ضرور انھاں کوں یاد
آسی - میڈے ہک ہک زوار کوں پروردگار عالم ہک لکھ شہیداں تے ہک لکھ صدیق
اتی ہک لکھ حج کریوالے اتے ہک لکھ عمرہ کریوالے اتے ہک لکھ جہاد کریوالے دا ثواب
اوندے نامہ اعمال وچ تحریر فرمیسی - روز قیامت اوہ شخص نال اساڈے وچ بہشت اعلیٰ
دی ہوسی - میں عرض کیتا - یا ابن رسول اللہ کون آپ کوں شہید کریسی - فرمیونے
بدترین خلق خدا میڈے زمانے وچ میکوں زہر نال شہید کریسی - جعفر پتر محمد نوفلی
دی کنوں روایت ہے - او آہدائے جڈاں امام رضا علیہ السلام مدینے کنوں مسافر
تھیکے خراسان ہیئے ویندے آھن - میں اثنائے راہ خراسان وچ خدمت بابرکت
امام رضا دے حاضر ہویا - ڈٹھا میں جو ہر سنگ اتے اشجار دے نال حضرت سلام علیک
کرکے وداع فرمیندے ویندین - میں عرض کیتا یا ابن رسول اللہ کتنے تشریف
شریف گھدی ویندے ہو - آتے سبب وداع ہر سنگ اتے اشجار دا کیا ہے - فرمیونے
اے جعفر میں خراسان ویندا وچ ارض طوس دے دفن تھیوں ایہے سبب وداع
ہر اشیاء دا ایہ ہی - جو جیندا ول مدینے نہ ولساں - ب

اے جعفر توں بھی میکوں ڈیکھ گھن بار ہر جگہے	طوس تھیں جیندا ول نہ ولساں ہوت آئی ہر جگہے

جیویں لکھیا اونیں ہٹ اکن کوئی ڈیکھے ہبجکے ۔۔ جنہاں اندر ہتر تھبر پڑیسی بخن وندیاں انہیں بھیتا ہونگے

جعفر صادق علیہ السلام کنوں روایت ہے جو میڈا فرزند موسیٰ کاظم علیہ السلام دا ہک فرزند جوناں اوندا علی ہوسی۔ اوں میڈے فرزند دے فرزند کوں اللہ راسی مسافر کرکے وچ خراسان دے شہید کریسن۔ جو کوئی اوندی غربت اتے بیکسی تے روسی اتے زیارت کریسی۔ رب عالی اوں کوں ثواب اوہناں اعطا فرمیسی۔ جنہاں اگے فتح مکے دی کنوں وچ راہ خدا دے اپنی مال اتے جان کوں خرچ کیتا۔ ۵

جو کوئی میڈے بکین بچھڑے بیکسی تے روسی ۔۔ حشر دے ڈینہ اوہندا رب دا کول اساڈا ہوسی
خبر بیکسی کرو وندا ہے روز حشر دے پوسی ۔۔ وچ عرصات قیامت دے اوسرخروئی کھڑو ہسی

جناب امیر علیہ السلام کنوں روایت ہے۔ جو حضرت فرمایا میڈے فرزنداں وچوں ہک فرزند دور دا ہووے نال زہر دے خراسان وچ شہید ہوسی۔ اتے ناں اوندا مثل میڈے ناں دے ہوسی اتے والد اوندا ہمنام موسیٰ بن عمران دے ہوسی۔ جو کوئی اوندی زیارت کریسی اتے اوندی غربت اتے بیکسی تے روسی اللہ تبارک و تعالیٰ اوندی سارے گناہ تھوڑے جو وانگوں تاریاں آسمان دے یا وانگوں کنیاں مینہ دے یا وانگوں پتراں درخت دے ہوون بخشیسی۔ ۵

جو زوار میڈے بچھڑے دا او نجہ بہتیں اوکہہ نہا کے ۔۔ نکرین توں پہلے قبر اوندی وچ مین باہنا خودا کے
کل گناہ اوں بندے دے بخشیسی حق پاکے ۔۔ کجھ نہ پچھوتے ٹردیجو علی ڈیسی سمجھا کے

وچ کتاب کشف الغمہ دی امیہ بن علی کنوں روایت ہے۔ آکھدا اے امام رضا علیہ السلام حج تے گئے۔ امام محمد تقی علیہ السلام کوں وی نال گھن آئے۔ آپ مشغول طواف ہوئے۔ اتے محمد تقی علیہ السلام کوں موفق غلام دے موںڈھیاں اتے چڑھا کے طواف کریونے۔ موفق غلام آہدا اے۔ تھاں دے کوں بہن چاہا ہویا جیڑھے وقت محمد اسماعیل دے کولوں آیاں محمد تقی علیہ السلام فرمایا۔ میکوں موںڈھے توں لہا چا۔ اوہ صاحب حیا دا کولوں ہجرے

دی بہہ گیا۔ مگر ڈاڈھا موجھیا کھڈی ساہ بہر ہیندا ہیں عرض کیتا۔ قربان تھیواں یا حضرت اوٹھو آپ فرمیوے لئے نہ اوٹھیسا۔ جتنے تائیں جو خدا چاہیا۔ آئی کلام امام زادے دی سنکے وچہ خدمت امام رضا علیہ السلام دی ہیں دنج گئے سارا احوال اون نونہال امامت دا عرض کرڈتا۔ بھجر دسنن ہیڈی عرضندے امام رضا علیہ السلام کولوں فرزند دلبند دے آکے فرمایا۔ آئی نور چشم غریب الغربا اوٹھو فرزند بکیس ہنوا اٹھو۔ محمد تقی عرض کیتا۔ قبلہ مین کیوین اوٹھیجان۔ جو جیہڑے وقت آپ طواف دا فرمایا ہے۔ اوہن ویلے دیاں ہیکوں ہزاران فکر پیدا تھئے ہن۔ جیہڑے ویلے آپ روکے فرمایا ہوے۔ ــــہ اللہ بیلے گہر خدا دا مین دل نہ آسا اتھا + جیندی آن طواف کریسن میکوں یوسن لنبیاں وتھاں آہین جاہ میکوں ظالم سٹ دل جیندا اولدان کیتھا + ایہو چھیکڑی ہی طواف ہیڈی نکڑ رہسان ویسان چتھان + اوہن ویلے دی بابل سائیں میکوں چنتے لگ گئے ہن۔ اللہ بھائیں سایہ محمد تقی دی سر تے قائم رہے۔ ایہ گہال کرکے روے ڈلس آتے آکھن لگا۔ ــــہ

بابل میڈا سایہ تیڈا سا رہی قیامت تائیں	جی تیکوں کجھ ہتیا بابل رل ویسوں آپ وداعیں
مدینوں ولیسے وسیں وچہ طوس شہر یاں جاہیں	جیندیاں کوں ہے جیندے ملسن بیاں ٹاگین جیکاں
ڈیکھ کرے وندا بچڑی کوں گل لایا امام سہنائے	جو منظور غفور کوں ہی تھیں دم مارن دی جاہیے
صبر کریں لو الیتا بچڑا رکھدا دوست خدائے	جو بھرپایہی صبر کریاہے یار دی بار سبھائے

موفق علام آہدا ئے۔ ایہ آفتاب رسالت دی اتے ماہتاب امامت دے چھوٹے وڈے صاحب کرامت دی ھن۔ وچہ سفر مکہ معظمہ دی توڑے عمر محمد تقی علیہ السلام ستاں ورہیاں دا آہے۔ مگر الھو جیہے معجزات اتی کرامات اون عالی درجات کنوں ظاہر تھیئے۔ جو اج تائیں وچہ راہ مکے اتے مدینے آثار کرامات ظاہر ھن۔ حضرت امام رضا علیہ السلام مکہ معظمہ کنوں وچہ مدینہ منورہ دی تشریف گہن گئے۔ شالا دشمن دا حظ نہ ہووے۔ جیوین حسین دا اون وچہ مدینے دی کہان کوں ناہ بھانا۔ آیون ساریاں پاکاں داوسن وچہ مدینے ئے

امت رسول دی کون نہ بھانا۔ جڈاں مامون ملعون حکومت عراق اتی عرب دے حسن تدبیر دی کر کے آپ مقام مرو علاقہ خراسان وچہ مقیم ونج تھیا۔ ھک ڈینہ امیران وزیران مشیران کون جمع کر کے مشورہ کیتس جو امام رضا علیہ السلام دی غلام اتے جان نثار جیں قدر ظاہر ھن اون کنوں ڈہ حصے زیادہ خفیہ طور ھن تیکون ہر وقت خیال رہندائی۔ متاں بھڈی خلافت کھس کے میکون مار سٹن۔ آئندے وچہ جیڑھے صلاح تو ہاڈی ہووے۔ ڈسو سارے یاں متفق ہوئے ہک رائے قائم کیتی جو امام رضا علیہ السلام کون مدینے وچوں سڈ کے اپنا ولیعہد مقرر کر ڈے۔ جو ہر کہیں دی حجت رہ ونجے۔ آتے توں بھی نت نت دی اندیشے کنوں چھٹ ونجے۔ مامون ملعون این تجویز کون پسند کر کے رجا بن ضحاک دے کون نال ھک ٹولے خاص دی مدینے منورہ وچہ خدمت امام رضا علیہ السلام دے روانہ کیتا۔ جڈاں او لوک مشرف خدمت وافر البرکت امام رضا علیہ السلام دے ہوئے۔ حضرت امام پاک ونجن مرو دا نا منظور فرمایا۔ رجا بن ضحاک دے کھون اصرار کیتا۔ امام ہمام او سفر محنت اثر اختیار فرمایا۔ اتے فرمیونے الیہ رجا توں روانہ تھی ونج انشاء اللہ عنقریب الیہ غریب وچہ مرو دے کولوں مامون دی پہنچ ویسی۔ ابن بابویہ حسن وشا کنوں روایت کیتی ہے۔ جو امام علیہ السلام اپنے عیال اطفال کون جمع کر کے خبر ملامت اثر شہادت اپنی دے بیان کر ڈتی۔ جو میں این سفر پر خطر کنوں جیندا نہ ولسان۔ بی بی حلیمہ خاتون بھین امام رضا علیہ السلام دی رو کے بھرا دے گل لگی۔ آتے فرماون لگے۔ ۵

جان ویر دی موت ہمشیر سنی ڈس بھین داگھر کتھا ہے	اہنی موت بیان کیتو ہی ڈو کھی دلڈ نیا لے
توں ہک لا ونج مرسیں آ ویر ہی بلک وچالے	وانگ یتیمان دے رو سن تیڈے چھوٹے چھوٹے بالے

امام رضا علیہ السلام فرمایا۔ تساں جلدی وچہ گھر دے تڈہ ما تمدا وچھا کے میڈی ماتمداری کر و ہر جرجہ میکون ڈیکھ گھنو آتی رجرج کے رو گھنو جو دل جیندیاں کون جیندے

پئی ملسن ۔ مسافر طوس دا ھکھک کوں گل لاکے روندا ہے۔ تے صبر کہیندا ہے۔ آخر محول بیتابی آہدا ہے۔ جیڑھے ہیوے ملے۔ میڈا مولا میڈا آقا میڈا قبلہ میڈا کعبہ میڈا اسیڈ میڈا ہادی میڈا مسافر میڈا ہیکس ہیڈا اللہ راسی امیدان دل ولندیان لہاٹر یا۔ وطنان توں دل چاٹریا۔ واسطے وددے عدو وچ روضے رسول اللہ دی گیا۔ ضریح اقدس کوں چمکے انیقدر رونان۔ جو روضہ رسول مقبول دا ایریان تاین ھل ھل گیا۔ جو آثار قیامت دی نمودار تھیئے راوی آہدا ہے۔ جدائی رسول خدا دی امام زمانے دی کوں ایھو جہیں مشکل تھئی ہئی چوست دفعہ باہر روضے اطہر دے آکے ست دفعہ دل اندر ول گئے۔ آخر دل تے سل صبر دی ڈیکے روانہ روانہ خراسان ہوئے۔ محول آہدا ہے۔ مین عرض کیتا۔ یا حضرت آپکوں ایھ سفر مبارک ہووے۔ شالہ خیر نال وطنتے ولین۔ تا ابو محمد تقی دا حضرت فرمایا۔ ایہ محول مجاوری قبر مطہر رسول اللہ دی چھٹ گئی۔ عیال اطفال کنوں وچھوڑا پیا موت کوں گنڈہ ب ھکے خراسان بیا ویندان۔ جو میکون جاہ قبر دی اوتھائیں ملسی۔ تماماں

تقریر بیا شہزادت جناب امام رضاؑ از ظلم ماموں ملعون اور دفن ہونا شہر خراسان

ابو الصلت ہروی کنوں روایت ہے۔ جڈان امام رضا علیہ السلام وچ مقام سنا باد طوس شریف فرما تھیا۔ ھن جہین جاہ کوں سببوں امام عالیمقام دے مشہد مقدس سڈیندی ھن اوتھ ونجکے ھک نشان نال انگل مبارک دے لایا۔ آکھتے فرمایا۔ ایھا میڈی قبر دی جاہ ھے جو خداوند عالم این جاہ کوں میڈے شیعان آتی دوستان دے واسطے عزت اتے توقیر بخشی ھے۔ جو شیعہ اتے دوست اساڈا واسطے زیارت مین مظلوم معصوم دے ایتھاں آسی رب عالم انداوندے واسطے بھاہ دوزخ دی حرام فرمیسی۔ بعد ایندے حضرت دو رکعت نماز ادا فرمائی۔ اتے بھوں دعائیں تلاوت فرمیونے۔ بعد اوندے وچ مرد دی ونجکے ماموں ملعون دے نال ملاقات فرمیونے اون ناری ازلی ظاہر آپدی بھوں تعظیم اتے تکریم کیتی۔ اتے

عرض کیتے۔ یا ابن رسول اللہ آپ دی فضیلت اتے بزرگ اتے علم اتے حلم جو مشاہدہ کیتے۔ میں
کنوں زیادہ حقدار خلافت دی آپ ہو۔ حضرت فرمایا۔ میں عبادت اپنے اللہ دی کوں ہر چیز
کنوں زیادہ سمجھینداں۔ دنیا دوں دی پرواہ ہنیں۔ مامون آکھیا۔ آکھیے خلافت اتے امامت
آپ کوں شایاں ہے میں آپ دے سپرد کرکے آپ دی بیعت اختیار کریندان۔ حضرت فرمایا۔
آہے مامون جیکر اللہ تعالےٰ خلافت تیڈی اوتے قرار ڈتی ہے۔ تیکوں جائز ہنیں سجو توں
خلافت بئے کوں ڈیویں۔ اتے آپ کوں معزول سمجھیں۔ جیکر خلافت تیڈا حق ہنیں۔ تیکوں
اختیار ہنیں سجو توں بئے کوں ڈیویں۔ بئے دا حق کوئی کیویں بئے کوں ڈیوے۔ مامون
عرض کیتا۔ جناب آپ قبول فرماؤ۔ حضرت فرمایا۔ رضا اپنی رضا نال قبول ہنیں کریندا۔
چنانچہ ڈو مہینے ایہا گفتگو درپیش رہی۔ مگر امام عالیمقام خلافت غصبی کوں قبول نہ فرمایا۔
مامون عرض کیتا۔ یا ابن رسول اللہ جیکر آپ خلافت قبول نہوے فرمیندے۔ تا میڈی ولیعہدی
قبول فرماؤ۔ حضرت فرمایا عنقریب میں زہر نال شہید تھیون والا ہاں۔ کیوں جو میکوں
نانے رسول اللہ محمد مصطفےٰ خبر ڈتی ہے۔ میڈی غربت اتے بیکسی تے زمین آسمان روسن۔ ولیعہدی
او منظور کرے جیڑھا جیندا رہی۔ میں تھولیاں ڈینہاں دا دنیا تے مہمان ہاں۔ تیں کنوں
بھلے سفر کرو لیساں۔ ولیعہدا وں کوں بنا۔ جیڑھا میں کنوں پچھے جیندا رھے۔ مامون
عرض کیتا۔ یا ابن رسول اللہ کہیندا کیا مقدور ہے۔ جو میڈے ہوندے کوئی آپ
کوں قتل کرے۔ یا زہر ڈیوے۔ حضرت فرمایا۔ جیکر توں آکھیں۔ تا اپنا قاتل تیکوں ڈسا
ڈیواں۔ مامون چپ کر گیا۔ اندروں وچہ پلیتی آہس۔ آکھن لگا۔ یا امام رضا علیہ السلام
میں آپ دے مرن کنوں معلوم کر گیاں۔ جیڑھا واسطے آپ میڈی ولیعہدی منظور نہوے
فرمیندے۔ لوک جانن جو امام زمانے دا دنیا کوں ترک فرمایا ہوئے۔ حضرت فرمایا قسم
واحدہ لاشریک دی جیندی قبضے قدرت وچہ جان ہے میڈی۔ میں کڈاہاں کوڑ ہنیں الایا۔

اتے نہ ایسا لکن۔ تیڈا مطلب میں سمجھ گیاں۔ تیڈا مطلب ایہ ہے۔ لوگ آکھن جو علی بن موسیٰ ہے دنیا کوں
ترک نہ کیتا۔ بلکہ دنیا اوں کوں ترک کیتا ہا۔ ہن جو دنیا حاصل تھی ہے۔ طمع خلافت دے
واسطے ولیعہدی مامون دی قبول چا کیتی ہے۔ مامون ملعون ایہہ کلام امام علیہ السلام دی سن کے
غضبناک تھیا۔ اتے آکھیس آپ ہمیشہ میڈے سامنے ایہو جہیں کلمات فرمیندے ہو۔ جیہڑے
لائق شان و شوکت بادشاہاں دے نہیں ہوندے۔ قسم ہے اللہ دی جیکر آپ میڈی ولیعہدی
قبول نہ فرمیندے۔ تاں میں ضرور ضرور آپ کوں قتل کر ڈیساں۔ حضرت فرمایا۔
جو خداوند تعالیٰ جل جلالہ و عز کمالہ وچ کلام مجید فرقان حمید دے فرمائے۔ دیدہ دانستہ
آپ کوں ہلاک نہ کرو۔ فرمان ایزد منان مقدم جانڑ کے اتے مصلحت وقت سمجھ کے میں قبول
کریندا ہاں۔ مگر چند شرائط دے نال اول کہیں دے نال ظلم نہ کریساں۔ ڈوجھا کہیں قاعدہ
چھوڑ کے ڈوجھا قاعدہ اختیار نہ کریساں۔ تریجھا حق تلفی کہیں دی میکوں منظور نہیں۔
چوتھا مسند حکومت کوں پروں پردوں ڈیکھساں۔ پنجواں جبراً ولیعہدی منظور کرادی
ہے۔ اپنے پروردگار کوں عرض کریساں۔ مامون ملعون ایہناں شرطاں تے راضی تھیا۔
امام حق ہتھ مبارک بجانب حق بلند کر کے عرض کیتا۔ خداوندا توں عالم الغیب والشہادۃ
دانا و بینا ہیں۔ مامون میڈے اتے جبر کیتا ہے۔ ایں واسطے مصلحت وقت دے خن
امر کوں قبول کیتے۔ تیڈی ذات وافر البرکات کوں ایں وقت گواہ کریندا ہاں۔ جو میکوں
کوئی مواخذہ نہ تھیوے۔ جیویں اپنے ڈو بندیاں کوں ہک یوسف علیہ السلام اتے
ڈوجھا دانیال علیہ السلام کوں مواخذہ نہ ہا تھیا۔ خداوندا کوئی عہد نہیں مگر تیڈا عہد ہے
کوئی ولایت نہیں۔ مگر تیڈی ولایت ہے۔ توں سب کنوں اچھا آقا اتے یاور ہیں اتے
مددگار ہیں۔ توں کفیل ہیں۔ ایں عبد ذلیل دا عرض قبول ہووے۔ مامون ڈوجھے
ڈینہ دربار عظیم کیتا۔ حضرت کوں شہر دی کرسی تے بلایا۔ چہ اکابر اشراف سادات علما

جمع کر کے اپنے پتر عباس کوں حکم بیعت دا ڈتس تے اوں حضرت نال بیعت کیتی۔ جملہ لوکاں مع
ماموں بیعت حضرت دی کیتی۔ بعد اوندے ماموں ملعون نے امام حبیبہ دختر اپنی نال نکاح حضرت
امام رضا علیہ السلام دا کیتا۔ ڈوجھی دختر ام الفضل امام محمد تقی علیہ السلام دے نانویں کیتی۔
تے حسن پتر سہیل دی دختر نال ماموں اپنا نکاح کیتا۔ جیڑھے ویلے اوں ملعون ڈٹھا جو ہر روز انواع
علم و کمال اتے آثار رفعت اتے اجلال حضرت دے زیادہ زیادہ ہن تے محبت امام صاحب
دی لوکاں دے دل وچ زیادہ اثر کر گئی ہے۔ پس آتش بغض تے حسد والی اوندے سینے
پر کینے وچ شعلہ ماریا۔ اپنے کیتے کنوں پشیمان تھیکے در پئے ایذا رسانی امام عالیمقام
دا تھیا۔ ابن بابویہ احمد بن علی کنوں روایت کیتی ہے۔ احمد آہدا ہے۔ ہکڈینہ
ابوالصلت کنوں میں پچھیا۔ جو ماموں قتل امام رضا علیہ السلام تے کیویں راضی
تھیا۔ ہکے اینقدر محبت اتے اطاعت جو اپنا ولیعہد بنایا ہا۔ ایہ زمانہ جو ہن قتل تے آمادہ ہے
ابوالصلت آکھیا۔ آہے احمد۔ ماموں ملعون نے امام رضا علیہ السلام کوں اپنے واسطے اپنا
جانشین کیتا ہئی۔ تاکہ لوک جانن جو امام زمانے دا دنیا دی طرف مائل ہو گیا ہے محبت
امام دی لوکاں دے دل کنوں اوٹھ ونجے۔ ماموں ڈٹھا جو ایں حکمت عملی نال محبت لوکاں دی
امام صاحب نال زیادہ تھی گئی ہے۔ ایں واسطے اوہ ملعون مطعون قتل امام صاحب دے
واسطے مستعد ہئی۔ ابن بابویہ ہرثمہ پتر اعین دے کنوں روایت ہے۔ جو ہکڈہاڑے
میں واسطے ملازمت امام رضا علیہ السلام دے وچ محل ماموں ملعون دے گیا۔ جیڑھے وقت دروازے
میں پہونتاں۔ ڈٹھم جو صبیح دیلمی مقرباں ماموں دے تے دوستاں امام رضا علیہ السلام دے
وچوں ہا دروازے کے کھڑے۔ جیں وقت نگاہ اوندی میڈے اوتے پئی۔ آکھیس اے
ہرثمہ اوری آ۔ تیکوں ہک قصہ سناواں۔ ایہا رات جیڑھی گذری ہے۔ پہر رات ماری
میکوں اتے ترئے غلاماں حبشیاں کوں جیڑھے خاص محرم راز ہن۔ سڈ کے آکھیا۔

ا یہ تلوارین زہردار گھنو۔ امام رضا علیہ السلام کون وچ حجرے دے حالدی ڈیکھو۔ قتل کر کے
ٹکڑے ٹکڑے کر ڈیو۔ اتی این راز کون پوشیدہ رکھو۔ کہیں دے اگون ظاہر نہ کرو۔ صبیح
آہدا ہے۔ جنہیں وقت اسان مکان عالیشان امام رضا علیہ السلام تے آئے ہیں۔ ڈٹھے
اسان جو پیشواہا دی رہنما او وتے پلنگ دے جاگدے پئے ہن۔ اتے کہیں رنیاں نہ
مبارک ہاکے گالہین ہیچ کریندے ہن۔ جو اساڈی سمجھ وچ او گالہین نہ آیاں۔ صبیح
آہدا ہے۔ ہتیاں برائے نام او کھاں غلاماں نال آیا ہم۔ کیون جو نوکری دا معاملہ
ہا۔ نہیں تاں ہیڈے ہتھ نہ ہوون۔ جو اپنے آقا تے ہتھ اوکھاوان۔ اکھیں نہ ہوون
جو ہئی نگاہ نال ڈیکھاں۔ پیر نہ ہوون جو بدنیت کر کے اپنی سولا دے کول ونجاں
ہن۔ ٹیک تلوار دی گھن ہک گوشے وچ رووں کھڑ رہیا۔ اوہ غلام بدانجام یکبار حملہ
کر کے امام پاک تے ونج پئے۔ جو جسم اطہر سبط لولاک دا ٹکڑے ٹکڑے کر کے وچ فرش دے
ولیٹ کے رکھ ڈتا۔ ہین ڈاڈھا محزون تے غمگین روندا ہویا او کھاں غلاماں دے نال
باہر آیا۔ ماموں ملعون وچ انتظار دے بیقرار بیٹھا ہا۔ پچھیس کیا حال ہی۔ غلاماں یکزبان
تھی کے آکھیا تعمیل نال تعجیل دی کیتی ہے۔ صبیح آہدا ہے۔ جیڑھے وقت فجر تھئی۔ ماموں
ملعون مکار خونخوار لباس ماتمی دا پایا ہویا۔ سفر کنوں یعنے گھر کنوں باہر آیا۔ واسطے فاتحہ
خوانی امام رضا علیہ السلام دے تڑ او چھایا۔ جنہیں وقت اپنے خویشاں اتے قریبی رشتہ
داراں کنوں فاتحہ امام صاحب گھن چکا۔ تھوڑی جہیں دیر کنوں پچھے سر و پا برہنہ طرف
حجرے رضا علیہ السلام دے واسطے تجہیز تکفین دے روانہ تھیا۔ جیڑھے وقت کول حجرے
ہوونتا۔ آواز تکبیر اتے تسبیح امام صاحب دا سنکے حیران تھی کر کھڑو رہیا۔ آکھن لگا۔
اے صبیح وچ کے دریافت کر۔ جو ایہ آواز امام رضا علیہ السلام دا ہے۔ صبیح آہدا ہے
جنہیں وقت میں قریب حجرے دے گیاں۔ ڈٹھا میں جو امام زمانے دا محراب عبادت وچ

بیٹھے ہوئے مشغول ہن۔ ایہہ ساری کیفیت مین مامون کوں آکر ڈسی۔ اوہ ملعون سڑ بھج
گیا۔ اتی اکھن لگا۔ اے صبیح ذرا غور نال ونج ڈیکھ جو ہے امام رضا علیہ السلام۔ صبیح آندا ہے
ہے جڈاں ترجھی دفعہ ترہیجر بہینا ہے آواز آیا۔ اے صبیح مین عرض کیتا لبیک
سیڈا مولا سیڈا ہادی۔ حضرت فرمایا۔ گیا وداڈیندا ہن۔ مین عرض کیتا۔ کہ آپدا
جمال باکمال۔ مین جلدی نکلکے ایہہ سارا حال اوں بد سگال کوں سنایا۔ اوں ملعون
مطعون دا رنگ غصے کنوں وانگوں شب دیجور دے ہتی گیا۔ یعنے کالا تھی گیا میکوں
آکھیں اے صبیح میڈی برادری دے لوکاں کوں ونج آکھ۔ جنہاں فاتحہ آن ڈتا ہا۔ جو
امام صاحب وچ غش دے آ گئے ہن۔ حق نال فضل دے اچھے ہن۔ ہر شمہ آہدا ہے
جیڑھے وقت ایہو قصہ مین صبیح کنوں سنیا۔ شکر خدا کیتا۔ اتی وچ خدمت وافر البرکت
امام رضا علیہ السلام دے حاضر تھیکے سارا قصہ عرض کیتا۔ حضرت فرمایا۔ ہر شمہ واللہ
باللہ میکوں ایں قوم اشرار کنوں کوئی رنج نہ پہنچسی۔ جے تائیں جو اجل وعدے والی نہ آوی
ابو الصلت آہدا ہے جیکڈاں ہاڑے پیشوا امام رضا ہادی راہ نما علیہ التحیۃ والثنا
میکوں سڈ کے فرمایا۔ جو مین کل وچ کچہری مامون ناری دے ویساں۔ اوندی مجلس
کنوں جیکر مین سر برہنہ باہر آواں۔ تاں میڈے نال گالہہ کریا ہے۔ جے کوئی کپڑا میڈے
مونہہ سر کوں ولیٹیا ہویا ہووے۔ تاں میڈے نال کائی گالہہ نہ کریا ہے۔ ابو الصلت
آہدا ہے۔ ڈوجھے ڈہاڑے حضرت نماز فجر دی پڑھی۔ کپڑے پا کے وچ محراب
عبادت دے بیٹھے۔ جو میکوں کوئی غلام مامون دا سڈن آندے۔ صدقے تھیواں صاحب
گھرانہ محمد علیہ السلام دا حضرت مرندے واسطے طیار تھی بیٹھا۔ اتنے تائیں غلام مامون
دا آیا۔ اتے عرض کیتا۔ یا ابن رسول اللہ آپ کوں مامون سڈیا ہے۔ حضرت نعلین
مبارک پا لئی۔ عبا منور اوں لے دوش مقدس دے رکھی۔ اتے وچ کچہری ناری دے

نور محمد مصطفیٰ دا جلوہ فگن تھیا۔ ابو الصلت آہدا ہے۔ حضرت کولوں ماموں دے وینج بیٹھے۔ تیں فرش تے بہ رہیا۔ او نو قت ہک خوانچہ انگوراں دا اگوں اوں ملعوند پیا ہا۔ ہک خوشہ انگوراں دا جھیں وچ زہر ملی ہوئی آہی۔ چا کے آکھن لگا۔ یا ابن رسول اللہ ایہ جیہیں انگور وچہ حیاتی دے میں ڈٹھیں ڈٹھے۔ دلخواہی کنوں ہیں آپ دے واسطے رکھے ہن۔ حضرت فرمایا۔ بہشتی انگوراں کنوں کتنے حصے اچھے ہن۔ ماموں آکھیا ایہناں کوں تناول فرماؤ۔ واسطے ڈکھانے امام دے اتے دفعہ تہمت خاص اتے عام دے اوں ناری ازلی ابدی ڈو چار دانے انگوراں دے کھاون انگوراں وچوں کہاندے جنھاں وچہ زہر دا نام نشان نہ ہا۔ او ہو خوشہ جیندے وچ زہر آہی۔ حضرت اپنے کول چا رکھیا بجیڑا مظہر العجائب رسول کریم دا نائب نال علم امامت دے معلوم کر گیا۔ جو ایہ حصہ میں مظلوم معصوم دا ہے۔ ماموں آکھیا۔ یا حضرت انگور کہاؤ۔ حضرت فرمایا۔ میکوں معاف کر۔ اوں عرض کیتا۔ آپ ضرور کہاؤ۔ ابو الصلت آہدا ہے۔ جیں وقت میڈے آقا میڈے مولا ترے والے انگور دے کہادے۔ اوں ہی وقت طبیعت میڈے مولا دی پھر گئی باقی انگوراں دا خوشہ زمین تے سٹ گھتیا۔ اتے جلدی مجلس اوں ملعوند کنوں اوٹھے۔ ماموں عرض کیتا۔ یا ابن رسول اللہ آپ کن ویندے ہو۔ حضرت فرمایا۔ جیڑھے پاسے تیں میکوں بھیجیا۔ او بھا ہیں ویندا ہاں۔ حضرت سر انور کوں کپڑا ولیٹ کے ڈاڈھے غمگیں ماموں ملعون دے مکان کنوں باہر آئے۔ ابو الصلت آہدا ہے۔ حضرت جو فرمایا ہا میڈا اسو نہہ سر ولیٹیا ہا ڈیکھ کے کوئی میڈے نال نہ الائے۔ حضرت اپنے مکان تے تشریف گھن آئے۔ میکوں فرمایونے۔ دروازہ مکان دا بند کر ڈے۔ تیں دروازہ بند کیتا۔ حضرت فرش تے بہہ گئے۔ مگر ڈاڈھے بے آرام تکلیف زیادہ جیوں جیوں تھیندا ہوندے۔ تیوں تیوں طبیعت گھٹدی ویندی۔ تیں آکھیا ہے ہاے۔ آج میڈے

مولا دا دنیا توں کوچ بھیون والا ھے۔ ہین سروں لہا گے میٹیاں پا کے ھاک گوشے وچہ رون بہہ گیا۔ حضرت امام رضا علیہ السلام وانگوں ماہی بے آب بےتاب ہئے۔ کہیں ویلے سجے پاسے تے پھر ویندے ھن کہیں ویلے کھبے پاسے پھر ویندے ھن۔ کہیں ویلے اٹھدین۔ کہیں ویلے بہاندین۔ کہیں ویلے صحن وچہ آندے ھن۔ کہیں ویلے اندر ول آویندے ھن۔ کہیں ویلے مونہہ دہپے دون کرکے ہتیں پھل کے ہوا جھلیندین۔ آتے جولے جولے کجہ فرمیندے ھن۔ جو میڈے سمجھ وچہ نہیں آندا۔ راوی آندا ہے او ہیں ڈہاڑے امام محمد تقی علیہ السلام وچ مدینے منورا اپنے گھر اطہر بی بی حلیمہ خاتون پھوپھی اپنے دے کول بیٹھا ہا۔ اچن چیت کوکاں مار کے رووں لگا۔ آتے فرماون لگا۔ ہے اللہ راسی بابل توں ہزاراں کوہاں تے مسافر بھیکر مار گیوں۔ جو تیں بیکسیدے بیکسی تے رووں والا دی کوئی نہیں۔ بیت

کتھ مدینہ کتھ خراسان وڈیاں تھوں ہیاں
ہر کوئی جانے ہوز میت دیاں ہوندیاں گہالیں ہیاں
جلدی کر وا ایھہ پھوپھی سائیں وچھاوڑا ماتم دا
بیکسی اللہ راسی آواز آندا دم دم دا
اللہ بیلی پھوپھی سائیں ہیں ہنیدان طوس دے جالے
وینج دھوانواں کفن پواواں غریب کوں غربت والے

اُگے کربل کھوں شام نائیں گیا پاک بیجاندا یا بیان
ھاک جاہ تے آل نبی دیاں قبراں نال نہ قبراں بھیاں
تھی گیا قصیہ طوس وچہ میڈے بابل مسموم ستم دا
آوبجر ابجر ڈٹا کھن خبراں نور چشم دا
جیبھہ گھٹی ویلے بابل دا وینج ڈیکھا پاک جمالے
لیسیاں کو ھمن تے کلمہ گویاں ول ڈتی رسول دکہ آلے

وچ گھر حسینؑ نور عین رسول الثقلین دے اٹھوین لعل ولایت دیاں سکانان آؤن لگ گیاں اوہ ڈہاڑا وچہ اہلبیت محمد علیہ السلام دے قیامت کنوں گھٹ نہ ہا۔ لوک گلی گلی وچہ دوڑے آہین

آل رسول دے نال کیتے وا مسلماناں بھلے
کتی بغداد تے کتی خراساں جیندے ول دلے

چھوٹے وڈے پتر نبیدے وچہ پردیسیں رُلے
صدق اولاد رسول اوتوں جو ظلم آیہ سر جھلے

معتمر پتر خلادی کنوں روایت ہے۔ آواہد ہا تے۔ میکوں امام محمد تقی علیہ السلام فرمایا۔

اے معمر جلدی گھوڑے تی زین رکھ تے آتے سوار تھی معمر آہدا ہے۔ میں عرض کیتا۔ یا ابن
رسول اللہ کیڑھی جا تشریف گھن ویندے ہو۔ حضرت فرمایا۔ اے معمر بحث کجھ نہ
اتے جلدی سوار تھی۔ جیڑھے وقت میں سوار تھی کے ہمراہ امام صاحب دے روانہ تھیاں۔ ہک بیابان
وچ پہنچ کے حضرت فرمایا۔ اے معمر توں اتھاہیں کھڑا رہ۔ میں جب ارادہ امام زادہ
او تھاہیں کھڑا رہیا۔ حضرت میڈی دید کنوں غائب تھی گئے۔ تھوڑی جیہی دیر کنوں
بعد ول تشریف گھن آئے۔ مگر ڈاڈھے مغموم اتے محزون وانگوں ماتمداراں میکوں نظر آئے میں
عرض کیتا یا ابن رسول اللہ کتھاں گئے ہاوے۔ فرمیونے اے معمر اجہ میڈا والد بزرگوار امام رضا علیہ السلام
وچ خراسان دے نال زہر دے شہید کیتا گیا ہے۔ میں ہکیں مسافر بلد اجنازہ پڑھن۔
اتے کفن ڈیون تے دفن کرن گیا ہم۔ اینویں موت کنوں فارغ تھی کے میں ول آیا ہاں۔
معمر آہدا ہے۔ سنگے موت امام زمانے دی جندڑی جو اینی وس وچ ناہی تھیں تاں ضرور
نکل ویسی ہا۔ حسن و اکر ول آیا ہے۔ اصلی مطلب۔ **ابو الصلت** آہدا ہے میں اپنے مولا امام
رضا علیہ السلام دا چہرہ انور جو ڈٹھا ہے۔ اثر زہر دی کنوں ساوا اتے پیلا تھی گیا ہا۔
میں عرض کیتا۔ یا ابن رسول اللہ کیا حال ہے۔ فرمیونے تھوڑی جیہیں دیر ہے۔ میکوں بجز پدی
انتظار ہے۔ مدینے دا خیال ہے۔ لخطے کنوں مسافر دا دنیا توں انتقال ہے۔ ایں اثنا وچ
ہک شہزادہ پاپیادہ خوبصورت ملائک سیرت جو آثار ولایت تے امامت دے اوندی پیشانی نورانی
کنوں چمکدی آہن وانگوں ماتمداراں دے حال نماں یا دروازے تے آ کر آکھیس السلام علیک
یا ابن رسول اللہ السلام علیک یا ابن امیر المومنین السلام علیک یا ابن
فاطمۃ الزہرا ول دوبارہ فرمایس السلام علیک یا مظلوم ابن المظلوم السلام
علیک یا معصوم ابن المعصوم السلام علیک مسموم ابن المسموم السلام
علیک یا شہید ابن الشہید ابو الصلت آہدا ہے۔ جھکے آواز دروازے کنوں باہر ہا۔

ھکے ڈٹھا ۔ جو شہزادہ صاحب حیا دا میڈے کول تشریف رکھدا ہے ۔ میں عرض کیتا ۔
یا جناب دروازے تمام بند آھن ۔ آپ اندر کیویں آئے ہو ۔ فرمائیس جیں اللہ مدینے کنوں خراسان
طرفۃ العین وچ آندے اوہیں کریم نال کرم عمیم اپنے دے ماریاں دروازیاں کنوں اندر پوہنچائے
میکوں خیال آیا ۔ جو میڈا آقا میڈا قبلہ امام رضا علیہ السّلام جو جھٹ جھٹ مدینو ڈو ڈیدے ہے
آھن ۔ اتی رو رو کیسے اپنے فرزند امام محمد تقی علیہ السّلام کوں سڈیندے آھن ۔ جا بدا ہو

شہزادہ آگئے بہتر کہہ قدماں تے عرض کیتم ای صفا شان قدر دا
ہیں توں بچڑا امام رضا دا جیرا مہماں ہے گھڑی پہر دا
نال مدینے دا شکے قبلہ میکوں ایہو خیال گذردا
تجہیز تکفین تے پڑھن جنازہ آئیں غریب پدر دا

فرمائیس ای ابو الصلت ہیں امام ہاں تیڈا نان میڈا محمد تقی ھے ۔ فرزند ھاں امام رضا
مظلوم معصوم مسموم دا جیڑھیو قت حضرت امام رضا علیہ السّلام الا ہنے بچڑے دا سینا

فرمیونے بابا آ دو آوو بچڑا اکیوں لاڈ توتی دیرئے
رب جانے کیویں ڈہیٹے این ذیر دسے چہ ہوڑ خیرے
ھک تیڈی تانگ ڈوجھا یار دی تانگ میکوں آھن سانگ فکر گھیرے
چنگے ویلے آئیں بچڑا میڈے امید آھن دم تکھیرے

جیڑھیو قت محمد تقی علیہ السّلام اوہیں حجرے وچ پہونتے ۔ جتھاں مظلوم مسموم بیٹھا ہا ۔ نور نظر کوں
ڈیکھ کے فرش توں اٹھ کے وانگ یعقوب علیہ السّلام دے اپنے یوسف کوں گل لایا ۔ اتی پیشانی نورانی
تے بوسہ ڈتا ۔ ابو الصلت آھدا ہے ۔ تو ڑے جو انہو قت حضرت دے ڈاڈھی نازک حالت
ھی ۔ مگر فرزند دلبند کوں سینے تے لٹیندے تی پیار کریندے آسرار امامت سمجھیندے ۔ علوم اولین
تے آخرین سمجھیندے آھن ۔ جنہو قت امامت سپرد فرزند دے کیتو نے ۔ میں سمجھیا ۔ جو میڈے
مرشد دا اخیرے وقت ھے ۔ فرمیوے بچڑا میڈیاں اکھیں ہتھ ڈے ۔ جو یکبار زبان مبارک تے
کلمہ جاری تھیا ۔ اتنے تائیں روح اقدس امام اقدس دا پرواز کر گیا ۔ اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُوْن
محمد تقی علیہ السّلام فرمایا ۔ ای ابو الصلت باہر نکل حویلی وچ پانی اتی تختہ پیا ھے ۔ گھن آ ۔
میں عرض کیتا ۔ یا ابن رسول اللہ پردیسیں دا موقع ہے ۔ نہ پانی ھے نہ تختہ ہے ۔ حضرت فرمایا ۔ جو

گجھ مین اگھان آوندی تعمیل کر۔ جیڑھے ویلے مین باہر گیا۔ پانی اتے تختہ حاضر کیتا۔ حضرت فرمایا۔
کفن اتے تابوت وی گھن آ۔ مین اوہی حاضر کیتے۔ مگر تابوت کون ڈیکھ کے مین حیران تھی گیا۔ آہم
جو امام صاحب فرمایا۔ حیران نہ تھی۔ ایہہ تابوت حق سبحانہ تعالیٰ اپنڑے قدرت نال چوب سدرۃ المنتہےٰ
کنون بنائی ہے کون فرمیونے۔ ابوالصلت ہن توں باہر ونج کھڑ۔ جیڑھے ویلے پاک میت کون
دھولگے۔ کفن تابوت وچ پا چکے۔ اوں وقت مین اندر گیا۔ ڈٹھم جو ہکلا شہزادہ کول تابوت
پیو بزرگوار دے بیٹھے۔ ہمیڈے ڈیدیاں تابوت امام پاک دا طرف آسمان دے اوڈ چلیا چھت
خود بخود شگافتہ ہو گئی۔ بعد لحظے دے تابوت واپس آیا۔ حضرت فرمایا۔ آی ابوالصلت
باہر ونج ڈیکھ۔ ڈیکھان کوئی تنبو لگا کھڑے۔ ابوالصلت آہدا ہے۔ مین عرض کیتا۔
یا ابن رسول اللہ ہک تنبو گول شے مکان دی وچ لگا کھڑے۔ حضرت فرمایا۔ اکھین بند کر۔
جیڑھے ویلے مین اکھیاں بند کیتیاں۔ میت امام مسموم دا اوہین تنبو وچ ڈٹھم۔ حضرت فرمایا۔ ابوالصلت
دروازے کھول ڈے۔ ابوالصلت آہدا ہے جیں وقت دروازہ کھلیا۔ ڈٹھا مین جو مامون
نال کتنے غلاماں دے دروازی تے کھڑے روندا پٹیندا اندر آیا۔ آکھن لگا۔ ابوالصلت جلدی
کر جو مین امام صاحب کون غسل ڈیوان۔ ہر ثمہ بیٹرا مین دا آہدا ہے۔ مین اوں وقت
قریب مامون دے کھڑا آہم۔ مین آکھیا اے مامون۔ توں امام رضا علیہ السلام کون عزت
نہ ڈیویں۔ مامون آکھیا کیوں۔ آکھن لگا۔ پہلے مین کنوں ہک قصہ سن اتی پچھے
امام پاک کون غسل ڈیویں۔ مین آکھیا۔ کل دی رات تیڈی مجلس کنوں اٹھی کے وچ خدمت
وافر البرکت امام رضا علیہ السلام دے حاضر تھیاں۔ حضرت دی ڈاڈھی نازک حالت آہی
میڈو ڈیکھ کے فرمیونے۔ اے ہرثمہ مین کل دنیا کنوں کوچ کر ویسیاں۔ جو مامون میکون
زہر ڈتی ہے۔ جیڑھے ویلے توں میڈا انتقال سنیں۔ توں مامون دے نال آنویں۔
جیڑھے ویلے ڈیکھسیں۔ جو مامون میڈی مسافر میت کون غسل ڈیون دا ارادہ کریندے

میڈی طرفوں ماموں کوں آکھیں جو توں ہتھ بخش میت پاک کوں نہ لا۔ جیکر ارادہ
ارادہ غسل دا ایں کیتا۔ تاں ذات اللہ دی جیڑھا عذاب آخرت والا تیڈے واسطے مقرر
فرمایا ہے۔ اُتھو عذاب وچ دنیا دے تیڈے اوتے نازل فرمیسی۔ جو توں داخل
جہنم تھیسیں۔ آیہ ہرثمہ جیڑھ ویلے توں ایہ پیغام مسافراللہ راہی دا ماموں کوں ڈیسیں
میڈے میت دی غسل کنوں دست بردار تھیویسی۔ آتے اپنے کوٹھے دے چھت
توں عجائب مشاہدہ کریسی۔ آیہ ہرثمہ وچ غسل دے تساں وی جرأت نہ کریائے۔
تساں ڈیکھو۔ جو گوشے مکاندے وچ ھک تنبو سفید تساکوں ڈسیسی میکوں
اوندے وچ غسل ملسی۔ تساں پردہ تنبو دا چاکے ہرگز نہ ڈیکھاں۔ نہ تاں عذاب الٰہی
وچ پکڑے تھیسو۔ اوں وقت تساکوں ماموں کوٹھے توں آکھیسی۔ آیہ ہرثمہ تساں
شیعہ لوک آھدے ہو۔ جو امام کوں سوا امام دے بیا کوئی نھیں غسل ڈیندا۔ آنیوقت امام
رضا علیہ السلام کوں کوں غسل بیا ڈیندا ائے۔ جو فرزند اوندا مدینے منورہ ہے۔ اتی امام
رضا وچ طوس دے۔ اوں وقت توں آکھیں۔ جیکر کوئی ظالم ظلم کرکے وچالے امام تے فرزند امام
دے جدائی چا گھتے۔ آ امامت امام دی ہرگز باطل نھیں تھیندی۔ ایہ ظالمان جے توں امام رضا کوں
وچ مدینے دی رھن ڈیوین ہا۔ تاں فرزند اوندا امام زمانے پیو اپنے ظاہر غسل ڈیوے ہا۔ ھن وی
محمد تقی پُتر اپنے کوں غسل بیا ڈیندا ائے جو اونکوں بیا کوئی نھیں ڈیا۔ آہی ہرثمہ بعد تھوڑی دیر
دے تساں ڈیکھو۔ جو تنبو دے پردے کھل ویسن میکوں غسل ڈتا ہویا کفن پاتا ہویا تابوت وچ
ڈیکھو۔ ایہ قصہ سُنکے ماموں وی آیا۔ آ کے غسل امام صاحب دے کنوں باز آیا۔ جو کجھ امام صاحب فرمایا
ہا اوں ملعون کوں تیں تی چڑھ کے سارا حال اونویں ڈٹھا۔ ہرثمہ آھدا ہے۔ آساں جنازہ امام
پاک دا چا کے شہر کنوں باہر آئے۔ اوں وقت یکبارگی آسمان کنوں آوازی روندے آئی۔ یے

آئے محمد تقی بچڑا جنازہ رکھ بابل دا

رسول خدا دا وچ خراسان تشریف گھن آئے کلدا

صدق بھیوان میڈا صابر بچڑا تیڈے بابلدی ہکلا — جنازہ اپنے بچڑیدا پڑھسی والی بن کربل دا

ہر شمہ آہدا ہے۔ آسمان حیران تھیکے جنازہ امام پاکدا رکھ کے کھڑوتے ہے۔ اچل حیت ہک ہٹے صدا آئی ہٹ ونجو اے لوگ خدا دے کرو پردہ ہٹ ونجو۔ آسمان پردہ کرکے کنڈ تیڑ ونجہ کھڑوتے۔ یا یک بیک ہک عماری نور دی آسمان کنوں ادتے تابوت میت امام دے لتھے آئے آواز روندی اتے وینا ندا نون لگے۔ ہک بی بی دردان ماری رد رو کے فرمیندی آہی

جلدی گھلا ہے میڈا بچڑا کھولڈے بند کفندے — کتوین ڈیہہ دے چہنتے آہم مسافر ہو وطن دے

تقییے کنوں آئی ہاں ڈسیطے بچڑے ہیدا ہو منہ ڈیکھندے — میڈی مسافر اللہ راسی بچڑے ناحق لایق ڈر پردیس ٹرندے

ول او ہاکوک دوبارہ آئی پر درد فراق اثر دی — گل لاکر میت امام رضا دا آہدی ہی ماری درد بجر دی

صدقے تھیواں زہر کنوں اے منہ سوہنے تے زردی — میڈیاں جگ پردیسیاں بچڑا ہاکیوں ایہی لکھی موت ازبر دی

سارے سجنا کنوں بچڑا تیڈی کون وڈی ڈکھ دیتے — وچ پردیس دے قبران کاں میکوں نہئی بینیدے ترنت نتے

ہائے ہائے ان یادھر یا کیتے میڈا او بچن بھیند جتھ گئے — تیڈی قبر دے سانگے بچڑا ہیتاں پھر دی رہساں اتھے

کنڈا ماں طوس گڈا ماں کربلا گڈا ماں شاہ مدینا نگران — کنڈا ماں بچڑا او بچڑ رو دان گل لاکر جھوٹاں قبران

اجڑ دا یا میکوں بچڑا بغداد بیدا ادا دیا جبران — میڈیاں اللہ راسی بچڑیاں کون ایہی موت لکھی وچ سفران

ہر کوئی جانے بچڑا تیڈا ہوندیں سانگیاں مندے لاگھے — ہئی بیند ہے شہر دے دور دے میکوں قبر تیڈے دے سانگے

ہر شمہ اتی ابو الصلت آہدا ہے۔ یا آواز روندی بلند آہمن۔ یا ہکے دفعہ عماری نور دی آسمان تے پرواز کر گئی۔ آسمان جنازہ پاک سبط لولاک دا چا کے بعد دفن تکہین لے گئے جو گوں حاجت بیاندی نہیں

یا رضا امام دھر دا ہک سید وڈ شانہ
لاریب عیب ہے آپ دا سائیں صابر پاک گہرانہ
منکے موت جنابدی قبلہ روندا اے اہل زمانہ
سید غریب دی لاج ہیسو سمجھکے دردا بھانہ

مخمس

سہرا مجرا سلطان جھاندا وطنوں ٹرندے ڈادا ہے | مالک حوض کوثر دا سید تسہ مرندا ڈادا ھا

باغ نبوی دے غنچے کھلے | ھکھک غنچہ دار لدا گل ئے
بے پرواہ ہے ذات خدائی | کھفیں ہرگز دم ماریندی جائے
جنہیکوں رسول ہوندا ہا سینے تے چاندے | لولی ڈیکر دی کھڑائے
امت رسول دی کم ادّھے | ساداتاں کوں ہندیں ہول شہے
حسین دے کیتے رہی گریبانے | جیندے مار ہیر جوانے
سید دردا امام مہاری دے | اون عاشق ذات غفاری دے

سہرا ب کجا وچہ سٹو در تے | ایہ باغ اوجڑ ندے ڈادا ہے
جین خیمے رسول کھڑی لائی | اوہ خیمہ سڑندی ڈادا ہے
اوہن سید دا ڈلیس ہرائے | سہر سانگ تے چڑھن ڈادا ہے
جین ذیر تیں لکھا قید ہی چھڑے | او قید کھیوندے ڈادا ہے۔
علی اکبر دا ودّار ماتے | این سینہ وچہ مرندے ڈادا ہے
ساہمنے تخت اون نارہی دے | اوہ شاہ کہرن دے ڈادا ہے

تقریر بیان طیاری امام پاک از مدینہ وحالات مہجوری فاطمہ صغراء

واہ کجیاں شبیر رکھیا ہا مرضی یار تے اسودا
ھک دینال دینج ھک تہیا او دکھ کم ہا عاشق سودا
آدم کنوں تا ایندم تائیں کئی صدیاں لنگھ گیاں
کل امتاں توں ست ابنی دیاں بے ادبیاں زدہ پیاں
جو نبی وچہ امت دے ونجے اولاد امانت چھوڑی
واہ واہ امت محمد دی نہ گھڑی اور رگ توڑے

ڈیکھ کے چپا عاشق دیاں تھیا کل عشاق دا سودا
کل عاشق بھن باز کہڑی وچہ عشق دی کر کے سودا
ظلم دی لکھاں کھیندے رہے ہاں لکھ عدالتاں تہیاں
این نبیاں دی امت کیتیاں قید نبی دی دھیاں
ادھیں اماندیاں امت کری تعظیماں لکھ کروڑی
پتر نبی دے امت نبی دی وطنوں رلوندی لوڑی

لکھدین جڈاں زمانہ حسین غریب توں پھر گیا۔ ہر کہیں نے ہر آدکھ واسطے کمران بدہیان امام زمانے دی کوں نال علم امامت دے معلوم تہیا۔ جو میکوں امت محمد علیہ السلام دے وچہ وطن وس بخین ڈیندے۔ ست ڈہاڑے تاریخ کوچ دی کنوں پہلے حاکم مدینے والے حسین علیہ السلام کوں عرض کیتا۔ قبلہ کونین دا شافع دارین دا متواتر حاکم شام دے کاغذ پئے آندے ھن۔ ھکے حسین بیعت منظور کرے یا چھوڑن۔ مدینے دا تے وسن پردیس دا اختیار

کرے۔ انھاں ڈوگھالیں وچوں حضور کوں جو منظور ہووے۔ فرما ڈیو۔ حضرت فرمایا۔
بیعت تاں مکوں ہرگز ہرگز منظور ہئیں باقی رہا چھوڑوں ڈیسدا اتے وساں پردیسدا او مکوں
منظور ھے۔ مگر ہک ہفتے دی مہلت ڈے جو میڈے چھوٹے چھوٹے بال ھن۔ موسم سخت ھے
سامان سفر دا مہیا کر گھناں۔ اوں عرض کیتا۔ یا ابن رسول اللہ اج کنوں بعد ستویں روز جیہڑے ویلے
مرضی مبارک ہووے روانہ ہو ونجناں۔ شاہنشاہ دو عالم دے طرفوں ظالم دے ایہ کلمات
سنے نواسہ سید المرسلین غمگین تھیا۔ زہرا دا لعل ڈاڈھی موجھہ ملال دیناں داخل دولت
سرائے ہویا۔ اوں ڈیہاڑے کنوں خانہ زہرائی بیت الحزن بن گیا۔ اوں زمانے کنوں
تاں فی زمانہ دستور ہے۔ جو کوئی سردار اتے مالک گھر دا جو موجھیا ہووے۔ سارا گھر دا گھر موجھیا
ہوندے لحاظ کنوں سبب ملال زہرا دے لعل کنوں کہیں نہ پچھیا۔ آوڑک تاب نہ ہے۔
درداں ماری ہمشیر کوں جیہڑی موجھیا ڈیکھ ناہی سہندی ویر کوں۔ ہک رات بھر جائی

کوں سڈ کے فرماون لگے۔ ے
سہرے بانویں بچڑیاں کوں رو رو رسولدے سائیں
نہ ڈیکھاں موجھیا ویرن کوں کہ میڈا دم گھٹدا ہے

اتر وی جیویں تے وارث جیوی خوش وسیں گھر زہرائی
خبر ہئیں اج کتویں ڈینہ دا میڈا موجھیا ودا ہے
آمڑی علی اکبر دی عرض کیتا۔ بچڑے تہو لدے

نواسے رسولدے حضور حسین نور عین رسول الثقلین کتویں ڈینہ دا موجھیا ودے۔ لحاظ اتے
رعب شاہنشاہ عالم دے کنوں میں بھی نہیں پچھیا۔ جو کئیوں موجھے ودے ہو۔ راوی آہدا
ھے سب خورد وکلاں وچ خدمت بابرکت ہوئے قرآن حاضر تھئے چپ کر کے بہہ گئے۔ جناب
زینب خاتون عرض کیتا۔ ویرنا گڈا ہاں موجھا نہ ڈیکھاں۔ تیکوں خیر ھے۔ جو اج کتویں
ڈینہ خدا دا ھے۔ جو موجھے ودے ہو۔ شبیر عاشق قدیر فرمایا۔ امڑ جائی ڈو ڈن ترے ڈیہاڑے
بعد سب موجھہ ملال ظاہر تھیسی۔ ولیسی بس فرمان امام دا فرمان رسولدا فرمان خدا دا ہے۔
سب چھوٹے وڈے سکوت کر گئے۔ تہر روز شبیر علیہ السلام بعد فراغت فریضہ سحری

روضے منور نالے رسول اتے امڑی سائین ہتولدے وچ اپنی بیکسی تے تتی رت کون
پردیسدا وبخن اتے سایہ وضیاندا چھوڑن عرض وبخ کرن ہا۔ کتاباں وچ ایں لکھدین۔
جڈاں ھکڈینہ کوچ دے ڈو چوں باقی رہگیا بچڑا زہرا دا صابر خدا دا حسب عادت پہلے
پہلے روضے نانے بزرگوار دے گیا۔ بعد فراغت مزار پرانوار رسول مقبول دے جنت البقیعہ وچ تے
قبر حسن بھرا دے کوں گل وبخ لایا۔ آئے کو کان بھر کے روناں تاں قبر مطہر امڑی دی
کنوں ھک کوک سنیں۔

بیت

جڈاں قبر بھراتوں فارغ تھیسوں ہیڈی آن قبر گل لائیں
اساں ہر کوئی تیڈی نال چلسوں قبراں چھوڑ کراہن
بھلا امیڈا پردیسی بچڑا سفر توں صدقے تھیواں
کیں کھوں دوں ویلاہ کریندا جیوں جگاں تائیں
بچڑا حسینا گل دا ڈینہ تیڈے کو چڑے

وچوں باقی ہی۔ صباہیں جو فجر کون آونیں۔ بھرا عباس ہمن نال گھدی آونیں۔
راوی آہدا ہے۔ علی الصباح ماہ زہرا عباس بھرا کوں نال گھن کے روانہ جنت البقیعہ تھیا۔
جناب زینب خاتون اتے ام کلثوم پوچھیا آیہ ماہ اکبر دی وارث ہتولدے گھر دے کجھ خبر ہے
جو اج ڈوہیں بھرا فجر دے کن تے گئے ھن۔ سین شہر بانو عرض کیتا۔ سردار عالم اتے ماہ بنی
ہاشم سویلے دے کناہیں تشریف گھن گئے ھن۔ آتنے تائیں ھک عورت محلے بنی ہاشم
دی جو اوندا معمول ہا۔ ہمیشہ وقت فجر دے جنت البقیعہ وچ زیارت کرے ہے۔ آئے
بعد اوندے وچ گھر زہرا صلواۃ اللہ علیہ دے آگر زیارت نائب زہرا دے کنوں مشرف
تھیوے۔ حسب معمول او بھلے نے بتول واسطے حصول زیارت وچ گھر شبیر دے آئی۔
لگے ایہو ذکر پیا تھیندا ہا۔ خدا جانے۔ ڈوہیں بھرا کیڑھی جا گئے ہوسن۔ اوں نانی
عرض کیتا۔ یا جناب چنتا نہ کرو۔ ڈوہیں بھرا قبر زہرا صلوۃ اللہ تے بیٹھے روندے آہن
جیں حکو خوف موہندے۔ جو ڈوہیں دلبند علی دے دردر سیدے تھیکے رو فنے سیندے
آہن۔ خدا خیر کرے جناب زینب خاتون دردان ماری سمجھ گئی۔ جو محمد ابن الدہ

راسی کنوں موکھ لوکان دا پہرا ہو یلھے - وتن حسینؑ دا وچ مدینے دے کہیں کون نھیں بھاندا - شاید بھرا میڈے کون تتی رت کون وطنوں ٹور یندے ھن - ساری بی بیاں کون سین علیحدہ سڈ کے اسباب سفر دی اجازت ڈتی - اہلبیت محمد علیہ السلام دا سبنھل گیا - جو اتنے تائیں ڈوہیں بھائی داخل خانہ زہرائی ہوئے - حضرت امام حسینؑ علیہ السلام فرمایا - امڑ سچائی سین فرمایا سجے میڈا بھائی - شبیر فرمایا - جو کجھ وچ وطندے وسنا ہا سے وس چکے ہائیں - امت رسول کون ہیڈا وسن وچ مدینے وطندے نھیں بھاندا - سفر اختیار کرو - تیں فرمایا - وتن وطندا تیڈے دم دے نال ہا - جتھ توں ہو سین - بھین دے کان اوہو وطن ھے - جیں حکم دی دیر آہی - یکلخت گھران کون جندرے چڑھ گئے - کچاوے اٹھان تے بیٹے گئے - در اقدس تے بھلاے گئے - جتھاں رہناں ہا رہ گئے - جتھاں دا ناں وچ صحیفے زہرا علیہ السلام دے مسافران عراق والیاں وچ ہا - اوہ کجاویاں تے چڑھا ہے گئے - سمجھ گئے ہوسو - ھک در داں ماری جیندے وچھوڑے دا ایہ مذکور ہمیشہ وچ مجلسیں دے تھیندے رہندے ھن - او ہا وچھڑی رہ گئی - ڈوروں لڈیندیاں سجناں کون گھڑی گھڑی ڈیکھے

دلو چ آکھے قسمت بھیڑی لڈ سجن ڈیندی نی رووَن	مرونجن جنگی بھین اکبر دی کیویں عن ہال کون
ھک تیں وچ چھوڑا لاھناں اماں اٹھی ہا بلیند گھرون	کر سلام ہر ھک کون صغرا رووے گھڑی گھڑی وچ بھل آہر
چوہنیاں کھلیاں گلو وچ باہاں آھن مٹھا بہیں وچ بھل	رو رو آکھے سجنو چھوڑی ویندے لگڑی گھر وچ - بھل

جیندیاں کون ہے جیندے ملسن ہکوں ڈیکھن قبر وچ بھل دید آہس اکبر وچ

ڈوستاں جتھیں طیاری گھر دی نور سفر دی مسافراں کون دیگر ویلا تھی گیا - پچھلی رات مسافراں کون باہر مدینے دے پے گئی - اوہو جتھے ڈینہ آیھے - جو مسافراں کون مدینے شہر دی گھر گھر دیاں بھاہیں بلدیاں نظر پیاں آؤن - ھک محلے بنی ہاشم دے وچ

گھران مسافر حسینؑ دے اندھارا اتے چپ آہی ۔ تاں ہن شہر بانو مدینے دو منہہ کرکے بیٹھی اگئے ہے ۔ بھین علی اکبر دی صدق بھیواہن ۔ اج بھیلی رات سفر دی ہے ۔ تیڈا کیا حال ہے ہیڈا کوئی چارہ نہیں لگدا بچڑا ۔ تاں تیڈی کول ضرور ٹک پواں ہا ۔ آتنے تائیں وقت عشا دا تھی گیا ۔ حضرت حسینؑ فرمایا ۔ اے بلبل باغ نبوت دا علی اکبر ہمشکل پیغمبر بچڑا اذان ڈے شہزادے علی اکبر جیڑھے وقت بانگ ڈتی ۔ دوست حسینؑ دے جناب فاطمہ صغرا گھر دے اودے ہا کھک دراد تے روندی ودی آہی ۔ جہاں دے سجن لڈویندین اوکھاں دیند آرام سنیدا

رہندے آپ وداع گھلے ہنے کین ہمارے دو نتی بانگ اکبر دی	بانگ سن دنیاں ہمارے دی وہ گئی تانگ ہجر دی
نال گوئی گہنکے ٹرپئے وارث او جرڑے گھر دی	اگہے سارا سجناں توں روٹھے کون گھدیندے ہی بانگ ہجر دی

راہ وچ ویندی اگئے نانی میتاں سبھناں تیڈیاں کیفن روٹھی ہاں ۔ کہیں کون ملساں ھک ڈیگر کون تانگ ویر صغیر دی گھدی ویندی ہے ۔ جو گھر وچ آرام نہیں آندا کتاباں دے لکھدین جیڑھے وقت دا اہلبیت محمد علیہ السّلام مدینے وچوں عازم کفر عراق دا تھیا ۔ آئی کچاوے تے مسافراں دے سفر دو ٹرے ۔ اوہن ویلے دا شہزادے علی اصغر گھر اماں ڈا چھوڑ ڈتا ۔ فاطمہ صغرا کون تانگ اصغر دی گھر وچ بہن نہ ڈیوے ۔ آتی علی اصغر کون تانگ بھین چھڑی دی وچ سفر دے آرام نہ ڈیوے ۔ راوی آہدا ہے ۔ جڈاں مسافراں عراق دی نماز ختم تھئی ۔ ہر کوئی آرام کرن لگا ۔ جناب شہر بانو دائی فضہ کون سڈ کے فرمایا ۔ اے دائی ذرا ہولے ہولے علی اکبر ہمشکل پیغمبر کون سڈ ڈے ۔ علی اکبر آیا ۔ اماں ڈی فرمایا ۔ بچڑا جیڑھے ویلے دے مدینے وچوں ٹرے ہائیں ۔ بہرا تیڈے تینج چھوڑ ڈتے ہے جیڑھے ویلے دا اوتھاں مقام تھیا ہے ۔ اوہیں ویلے دا بے آرام تھیا ہے ۔ روون بس ہی نہیں کریندا ۔ اے مدینے دو کھڑ کھڑ ویندے ۔ ہیں تیکوں بچڑا این واسطے سڈیا ہے ۔ جو رات دا موقعہ ہے ۔ چپ چپاتا خبر کہیں کون نہ پوے ۔ وچھڑی بہین کون گھن آ ۔ جو

ڈوہیں بھین بھرا ھک ہئے دی سک لہا گھدن۔ جیڑھے وقت علی اکبر تھوڑا جیہا تنبوان کنوں پریرے طرف مدینے شہر دے روانہ تھیا۔ ڈو دا پر نظر آئے۔ واگ گھوڑے دی ڈھلی۔ اتنے سنجا تس خدا نہ بھلائے تاں فاطمہ صغرا بھین میڈی آندی پئی ہے۔ گھوڑے تو ہن لگا۔ اوکوں وچھڑی دی سنجان گئی۔ جو بھرا میڈا علی اکبر میڈو آندا ہے روکرا کھیں

نہ ہیں گھوڑے توں ہمشکل نبی لو یوسف ثانی
نہ بھین ہماڈیاں اکھیں ویرن ڈیکھیں بار نیا دا
سار لئی یا ہکا گھن کھڑ یوگھر جھوں بیمار صغرا
تساں ڈیسو ہیں مر ویساں اہوں لکھیا زجرا دا
روندی تے کرلاندی صغرا گل لگی وبنج بھرا دے
غم کنوں بھی بند گئے آنڈن وچ بن ساہ دے
لیکھو جواکبر تے بیما صغرا دا آھن بیار علیحدہ
روندی بھین بھراواں کوں گئے ویلے گذر خدا دے

شہزادہ علی اکبر گھوڑا اتھ دا گ کیتا ہویا ہمراہ بھین دے ول علیا طرف تنبواندے راہ وچ ہولی ہولے نال بیمار صغرا کوں آکھیا۔ بجرا توں تاں آھدی ہائیں جو میں کہیں سجن کوں نہ ملساں۔ علی اکبر بھرا کوں ڈیکھ کے نکل گیاں ہنے۔ آتی آپے بھرا کوں گل وبنج لایا ہے۔ فاطمہ صغرا آکھیا نانی علی اکبر بھرا کوں نہ ملاں۔ روسن ویاں جاہیں بھوں ھن۔ علی اکبر بھرا کنوں بھین روہٹیا ویندا۔ ڈوہیں بھین بھرا روندی ہوئے قریب تنبواندے آئے۔ فاطمہ صغرا آکھیا۔ ویرنا وچھڑی تے وڈے احسان لائے ہنی ھن انہوں کر۔ امڑ یدا تنبو اہیکوں ڈیکھا کے تساں آرام کرو۔ میں ھک لحظہ بہہ کے اوجڑے گھراں وچ ول ویساں۔ جیڑھے وقت وچھڑی قریب تنبو غریب امڑ یدی آبیٹھی اوں وقت جناب شہر بانو علی صغر کوں جھولی وچ پاکے روکے آھدی بیٹھی ہئی

حبیب کبریا اللہ اصغرا آئی گے آئی ہے
خاطر تیڈی گھن گیا ہمشکل رسول خدائی ہے
اجل حبیبی نال اکبر دے کوک آئی بیماری ہے
کہیں دی آئی کھڑی تیڈی کیتے ہجر ستائی ہے
چھوٹے چھوٹے ہتھ اصغر دے اولاے طرف ہمشیر دے
صغیر کلن چا ہمشیر گھدا ہئی گل لگ گئے بہن بھرا ہے

ابن عباس کنوں روایت ہے او آہدا ہے۔ ترے وقت وچ مدینے دی اہو جیہا زلزلہ آئے

جو آثار قیامت دے نمودار تھی گئے۔ ہک تاں اوں ڈہاڑے جیڑھے ڈینہ رحلت سوہنے نبیؐ دی تھئی ھے۔ ڈوجھا اوں ڈہاڑے جیڑھے ڈینہ کوچ حسینؑ مسافر دا مدینے وچوں تھیا ہئی۔ جو ہر ہر محلے ہر ہر بوھے عورات مونہہ پلوں پائی ہوئی روندیاں آھن اتے ہر در و دیوار کنوں آواز روندی آندی آھن۔ تریجھا اوں ڈہاڑے جو ڈھوین محرم دے ڈینہ جمعہ دا وقت پیشین دا ہا۔ جو یک بیک آسمان کنوں خون دس شہر قرع ہو گیا۔ روضہ بنیؐ البریاں تائیں ہل ہل گیا۔ پکھی ہوا کنوں گرداہنیاں کھا کرے زمین تے ڈھٹھے۔ چھت مسجد نبوی کڑ کار ماریا۔ منبر نبوی خود بخود ولٹ گیا۔ چھوٹیاں چھوٹیاں بالاں ماواں کو گھیر چھوڑ ڈتے بعضے کتاباں والے لکھدین۔ جو اوں ڈینہ ادناں عورتاں دے جنھاں دے۔ چھوٹے بال تہنجے آھن۔ تہنج سک گئے آھے ھائے دو صغیر بے شیر کربلا دے جیکوں تریہہ لگی۔ قریب تھا داں دے آیا۔ تھاں ہے آھن پانی نہ پایا۔ اکثر مورخین اینکوں قیامت صغرےٰ لکھ گئے ھن۔ راوی آھدے۔ کو جدے سناریاں تائیں فاطمہ صغرا بھرا دے موہن تے موہن رکھ کے روندی رہی۔ جیڑھے وقت گھڑیال کو جدا و جیا۔ فاطمہ صغرا آکھیا۔ آمڑی اللہ بیلی ہووے

دل جھیندیاں کوں جیندے ہے ملن	۔
صغرا روندی گھر دو ٹری مسافر جے عراقی	جیویں طاق ولاڑے نہ موت لہائی طاقے
یا سبط نبیؐ داتوں ہن ملک وارث گھر جی پاکے	لاج پلیسیں ستیلا غربت دی سمجھ کے درداغا کے

تمت تمام شد مجموعہ مرثیہ و تقریرات

جناب سید علیشاہ صاحب ذاکر مشہور

بحر طویل از نذر

شکم عجب کھیڈاں کھیڈیندا او و یارو
بھر اوان آدی سانگے گھیڈیندا او و یارو

کیسے کیسے فتنی جگیندا او و یارو
طمع دے سنگت کھتیں چھوڑیندا او و یارو

محبت تے الفت وِنجیندا او و یارو
نہ ہرگز قدم کوں ڈِکیندا او و یارو
ایہ آدم توں جنت چھوڑیندا او و یارو
علیندی خلافت کھسیندا او و یارو
وزن نال کجھ کجھ نھیندا او و یارو
ایہ سے کوڑیاں قسماں چویندا او و یارو
وکیلاں کوں بھی جانہ ڈیندا او و یارو
دماغاں کوں چکر ڈویندا او و یارو
تے منطق دی تائیں چھوڑیندا او و یارو
او ساداتاں کوں بھی بھلیندا او و یارو
ساری رات گادی تے رہیندا او و یارو
ایھ چڑیاں تائیں ہکلویندا او و یارو
جان اپنے جسم کوں وہنیندا او و یارو
ائمہ اگے سر نویندا او و یارو
جے ملے تاں ہئے کھن اوڈیندا او و یارو
رہی تورے ہر کوئی پھریندا او و یارو
تے ہر ہک کوں عزتی بھونجیندا او و یارو
نذر بھی بیہا ہتھ بدھیندا او و یارو

کہیں دعوی جھوٹھے کریندا او و یارو
نہ انسان حیوان چھوڑیندا او و یارو
تے یوسف کوں چاہ وچ گریندا او و یارو
ایہ نبی کوں خالی ولیندا او و یارو
رجا نوں واللہ جے رجیندا او و یارو
حکم حاکماں تے کریندا او و یارو
پیران کوں طالب بنیندا او و یارو
کہیں کوں کتاباں پڑھیندا او و یارو
ایہ پیٹ اوچیاں بالکاں ڈوویندا او و یارو
تے جاہل توں سنہاں لویندا او و یارو
تتی ہاڑ دی دب چھگیندا او و یارو
ایہ چنگیاں بھلیاں کوں ڈنہیندا او و یارو
امیری ڈھوئے کریندا او و یارو
جو حیدر کوں بھا جو کھویندا او و یارو
او نوری آہا ہتھ جھڑیندا او و یارو
ایہ رزق دی کم ہن پلیندا او و یارو
بیا نہیں کوئی بار چیندا او و یارو
نہیں کائی زاری منیندا او و یارو

تورڑے سارے جگ کوں لٹیندا او و یارو
کھاون والیاں کوں کھاویندا او و یارو
بنی کوں بھی ھنڈیاں ڈسیندا او و یارو
اگر تھوڑی روٹی ایہ بنیندا او و یارو
شل خردو لتے کڈھیندا او و یارو
الکھ الیسے مقامے جتیندا او و یارو
شعری دے طریقے ڈسیندا او و یارو
صرف تے نحو بھی پچیندا او و یارو
شکایت تے گلے کریندا او و یارو
گناہاں کنوں ہل وہویندا او و یارو
اپانے نکوں سیانا بنیندا او و یارو
الکھ سب کہیں دی کنڈ لئیندا او و یارو
قلبے نکڑے نویندا او و یارو
ہانتے روزے فاقے ہنیندا او و یارو
ایہ خاکی تاں باقی جلیندا او و یارو
رنگو رنگ دے کھانے کھویندا او و یارو
سبہ کوئی گیا پھریندا او و یارو
ایہ ہکھڑ تے روڑی ڈکھیندا او و یارو

سے ملے تی اجاں ہتھ کریندا او وارو
تندرہین جھگایت بکیندا او دیارو

بحر حسب حال

توڑے گنڈیاں بھرپارا میڈا
پھر کیوں نہ ہو ول چاہ میڈا
او سید قبلہ گاہ میڈا
یعنے حد توں باہر گناہ میڈا
حسن جو تھیسی بدخواہ میڈا
سہ ڈیسی قرضہ لاہ میڈا

لجپر ور سمجھ شاہ میڈا
جاں نظر آوے او ماہ میڈا
جیندا سر تے نام کلاہ میڈا
اوہ حیدر مرشد واہ میڈا
کل دشمن جان فناہ میڈا
جو ہے صد نہ جانگاہ میڈا

جب ایسا پُشت پناہ میڈا
دل سمجھو لاپرواہ میڈا
مونھ عصیاں نال سیاہ میڈا
کل ڈھوتا جان گناہ میڈا
جیندی نام توں یارو سا میڈا
توں دور کریں اللہ میڈا

جو آوے جاوے ساہ میڈا ہوون نام تراہمراہ میڈا
حسن عرض ہے وچ درگاہ میڈا ہو جبڑا زیر نگاہ میڈا

بحر غمناک مصنفہ صفدر

جے وچ بن دے اکبر شہادت نہ پیندا
تھاں تے خوشی نال گانہ بدھیندا
پھر اوداون گھڑے تیں ٹوں بنھیندا
تے منتاں او روضہ منور تے ڈیندا
تاں فریاد تر بنہ دی نہ اکبر کریندا
کیوں شاہ پیر دا نور اکھیاں داویندا
جاوندا وچھوڑا نہ امڑی رویندا
تے تنہا نہ رہندا تے تاں کھر سڑیندا
سہارا ضعیفی دا کیوں بھئیں جر یندا
تاہے شاہ کہیں کوں قسم ہے ڈکھیندا

جاں وچ اوندی جنج سید ڈسن نہ نہیندا
سہرے پویندا او میندی لویندا
نونہہ اپنی خاب اپنے گھر بھی انیندا
جے اکبر کوں کوئی آ پانی پلیندا
جے برچھی نہ سینے تے ظالم مریندا
کیوں لاشہ اوندا شاہ بیکس اٹھیندا
نہ شاہ پیر نیرے ہزاراں وہیندا
جو آ اکبر اٹھیں رکاباں نبھیندا
ڈکھی پیو کوں ولداہیں دل تعن ڈیندا
زمانہ رہیا پر سید کوں ستیندا

فدا شاہ دی سر توں ہیں کر ستیندا جی صفدر ہوندا بس او کٹڑا ہے ڈکھیندا جو عمرہ بھی تلمیاں حشر تک ملیندا

مجموعہ مرثیہ مصنفہ جناب منشی گل محمد صاحب عاشق ملتانی تلمیذ جناب مضطر ملتانی

بسم اللہ الرحمن الرحیم

قصیدہ وحدت و تحمید باریتعالی جل جلالہ

خداوند عالم ہے لائق ثنا | جو ہے ذات واحد کبریا | توں اعلیٰ معلیٰ علی العلاء | صاحب قدر قادر لقا و قضا
ہے عالم دو عالم دا اہل عطا | کرے کون پوری ایہ حمد خدا

ہمہ صفت موصوف ہے ذوالجلال | مکرم کریم نال کامل کمال | سراسر ہے یکتا عدیم المثال | جلیل و جمیل و بجلوہ جمال
خفی و جلی ہے جلی برملا | کرے کون پوری ایہ حمد خدا

ہے عین العطایین عالی قدر | کرے عام انعام شام و سحر | کیتے پیدا حق پاک کل بحر و بر | عجب نور روشن ہے شمس و قمر
ہے حیران ہر آن طائر زکا | کرے کون پوری ایہ حمد خدا

مکرم معظم کرم ذوالکرم | ہے برہ منزہ ز خوف عدم | کرے لطف و احسان اوہ مبدام | عجب شان و شوکت ہے شان و حشم
الٰہی عالم دو عالم دا حاجت روا | کرے کون پوری ایہ حمد خدا

ای رزاق مطلق غفور الرحیم | تیڈی ہے ذات اعلیٰ العظیم | توں علام عالم بعلم قدیم | توں ستار غفار رب کریم
توں جا بخش عاشق دے جرم و خطا | کرے کون پوری ایہ حمد خدا

ہے سب اکبر ذی ذات عجب	سبحان اللہ سبحان اللہ	اون واحد دے درجات عجب	سبحان اللہ سبحان اللہ
کرے رحمت دی برسات عجب	سبحان اللہ سبحان اللہ	قرآن دی ہر آیات عجب	سبحان اللہ سبحان اللہ
دن رات کریندا دات عجب	سبحان اللہ سبحان اللہ	پر نور کیتی ڈینہ رات عجب	سبحان اللہ سبحان اللہ
قرآن کیتا اثبات عجب	سبحان اللہ سبحان اللہ	کونین وچ بوچھاں دات عجب	سبحان اللہ سبحان اللہ
سن عاشق دی فریاد عجب	سبحان اللہ سبحان اللہ	نت ڈیندا ہے امداد عجب	سبحان اللہ سبحان اللہ
مہربان ہر حال رحمان ہے	بے انداز خالق دا احسان ہے	جو عالم دو عالم ثنا خوان ہے	اور رزاق ہر دم کرے دان ہے
	ڈیوے رزق کافر کوں ایسا کریم	دلاں دے سمجھے راز ایسا علیم	

قصیدہ نعتیہ مبعوث رب الکونین ممدوح الثقلین صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

سن نام میڈا صلوات پڑھا ہو الیہہ حسن احکام محمد ۔ کل ملک مقرب قدسی رب دے کرن سلام محمد
تحقیق حقیق الحق حقی حق اسلام محمد ۔ ہے خود قیوم نے قائم کیتا قوی قوام محمد
خوش نام نقاش نقاشی کیتا کیا خوش نام محمد ۔ ہے عام انعام جو عالم تے کل ہے انعام محمد
چا امت سر تے شہید کیتا جان گل اندام محمد ۔ اتے بعد حسین اسیر ہوئے کل آل کرام محمد

کیا عاشق شان بیان کرے ہے عرش مکان محمد
قرآن ڈسے ہے وچ قرآن دے خود قرآن محمد

لاریب ہے یوسف دا حسن نثار محمد ۔ یوسف بھی ہیا طالب دیدار محمد ۔ ہے جلوہ نما طور تے انوار محمد
جبریل ملازم سر دربار محمد ۔ بیشک ہے بنیاں دا مددگار محمد ۔ ہے فخر رسولاں شہ ابرار محمد
آدم تون مقدم ہے نمودار محمد ۔ تحقیق دو عالم دا ہے سردار محمد ۔ غم دور کرو سید غمخوار محمد

عاشق دی کرو دلکون ذرا صاف محمد ۔ تقصیر کرو نام خدا معاف محمد

بیشک ہے کل نبیاں دا سردار مصطفےٰ ۔ خالق دا خاص محرم اسرار مصطفےٰ
ظاہر ظہور اظہر و اظہار مصطفےٰ ۔ خالق ہے جیندا ذاکر اذکار مصطفےٰ
اظہر ہے کل ز قدرت غفار مصطفےٰ ۔ پر نور حق دے نور تون انوار مصطفےٰ
لاریب ہے عجیب حسن دار مصطفےٰ ۔ حق پاک ہویا طالب دیدار مصطفےٰ
خالق دے کل خزانے دا مختار مصطفےٰ ۔ بعد از خدا ثنا دا سزاوار مصطفےٰ
ظاہر قرآن کیتا گفتار مصطفےٰ ۔ ظاہر ازل تون ہو گیا اظہار مصطفےٰ
انصاف و عدل کیتے ہے دربار مصطفےٰ ۔ امت غریب عاصی دا غمخوار مصطفےٰ

طالب خدا ہے جیندا او مطلوب مصطفےٰ
عاشق خدا ہے ساری دا محبوب مصطفےٰ

قصیدہ منقبت جناب امیر خیبر گیر علیہ السلام

نبی بعد ڈٹھا ہے عالم دو عالم ہیں مثل حیدر خدا کی قسم
یہ جن و ملک بشر اور غلمان ہے بھی برتر خدا کی قسم

قرآن القرآن ہے قرآن ہے قرآن کا ہے زیور خدا کی قسم
یہ اعلیٰ معلیٰ نہ عالم ہے علی اہنیں اسکا ہمسر خدا کی قسم

بشر توں ہے پر شر نہ کر شر کو اشہر ہے اہل منبر خدا کی قسم
کتب اہلسنت سے ہوتا ہے اظہر برادر پیمبر خدا کی قسم

عجب شان ذیشان کا شان ڈٹھا ملک خادم در خدا کی قسم
منور ہے انور ہے حمیدہ ہے انوار اکبر خدا کی قسم

نبیؐ پر تھا قربان سو جان سے ہر آن سمجھ ہے اپنا برادر خدا کی قسم
تولد بکعبہ بمسجد شہادت عجب ہے خوش مقدر خدا کی قسم

ہے جز عام اکبر نبیؐ کا برادر ملائک تے افسر جناب علیؑ
ہے عاشق کا رہبر محمدؐ کا دلبر نبیوں سے بہتر جناب علیؑ

فرمان ایہ احمد دا ہے امت دا ہے سرور علیؑ
قرآن با قرآن ہے قرآن دا جوہر علیؑ

خالق نے کیتا خلق توں بعد از نبیؐ برتر علی
شاہ زمن صاحب علم ہے عرش دا زیور علی

آدم توں پہلے ڈسدا انوار نور انور علیؑ
نور خدا شیر صمد ہے قاتل کفر علی

ہے مالک باغ جنان ہے قاسم کوثر علی
بعد از نبی حقدار ہے قسم ڈسدا ہیں ہمسر علی

جنگ احد وچ چھوڑ گئے گیا چھوڑ نہ حیدر علی
آکھی انت منی مصطفیٰ پایا کول جا دلبر علی

رضوان آکھے لافتیٰ کرے وار جان صفدر علی
عاشق کوں ڈیدا عشق ہے یا عاشق اکبر علیؑ

خدا ونی کوں ڈیکھاوے علی
طوفان نوح کوں بچاوے علی
جا قرآن پڑھکے سناوے علی
جا قاتل کوں شربت پلاوے علی

دو عالم دے مشکل وچ بچاوے علی
یعقوب یوسف ملاوے علی
لسان فصیحی سکھلاوے علی
صابر کوں صبر کراوے علی

مدد ہر نبی کیتے آوے علی
بحجت صفی کوں بچاوے علی
تے جبریل کوں بھی سکھاوے علی
محمدؐ دے دشمن بھجاوے علی

جا ماہی توں کن جھنجھ دی ڈالے علی
مسیح دا انگ مردے جلاوے علی
فلک تے سلامت تک ترے ہاو علی
تے شمشیر ہر سر تاوے علی

ہے عاشق بندہ ابر اور علیؑ
بہ عالم کیتا حق بہادر علی

اہے جو شدہ حق حقیقت طریقت شریعت دا کاشف لیے سر دا گول
ڈٹھا علم عالم کون عالم جلی نی علم خدا دا سزاوار گول
چنید نور انور توں شمس و قمر دچہ پہیا نور انوار گول
بقرآن ظاہر ہے قرآن ناطق او قرآن ناطق دا اذکار گول

بگلزار جنت گل ارتقا ہے گلستان احد دا گلزار گول
علی عالی کیتا ہے عالم تے سروران و سرور دو عالم دا سردار گول
ہے تحقیق حقیقت حقی حق جھے قادر اون قدرت دا حقیقی ہمدرد گول
دبیر زمانہ رفعت مرتبت نبیدا برادر وفادار گول

جے گولین نہ گولین تا عاشق ڈسا ہے نبی بعد سرور جناب علی
عجب شان ج شوکت ہے خیر الوصی نال گئے افسر جناب علی

ہے نائب نبیدا علی مرتضیٰ | بمیدان محشر ہے حامل لوا
وصی بالفضل بحر سخا | ہے عالم دو عالم دا ایہ پیشوا

کری مردے زندہ بحکم خدا | ہے دست الٰہی شہ اوصیا
ایہ ہے زینت زینب افق کبریا | ہے ابر کرم عین عین العطا

اگر مرض عصیاں توں ہن لا دوا
مریداں حیدر دا حافظ خدا

نبی مثل طیب تے اطہار ہے | بفردوس جنت ایہ مختار ہے
ایہ سر الٰہی دا اسرار ہے | عجب غیر فرار کرار ہے

ایہ عالم دو عالم دا سردار ہے | خلافت حقیقی دا حقدار ہے
نبی مثل حیدر دی گفتار ہے | وفا آکھے صاحب وفادار ہے

نہ مومن کرو خوف زیر بلا
مریداں حیدر دا ہے حافظ خدا

کیتا رب اکبر نبی اکبر علی | ہے خاصاں اکبر دا افسر علی
فتح کیتا بربر تے خیبر علی | ظفر آکھے ہے بیشک مظفر علی

نبی بعد ہر توں ہے برتر علی | تے ضرغام و ہے شہر دا علی
کھین کوئی ہے بھا در برابر علی | ہے نور ازل النور انور علی

اگر ہن بلا وچہ مومن مبتلا
مریداں حیدر دا حافظ خدا

عجب شان ذیشان دا شان ہے | نبی بعد حاکم حکمران ہے
علی شان شوکت نوشا دان ہے | بلطف ملا مہربان ہے

بقرآن یزدان ثنا خوان ہے | نبی جان جہان ہے علی جان ہے
نبی شہر علی شیر یزدان ہے | کیوں عاشق بیڑا دل بسیاں ہے

مدد گار ہیڈا ہی عقدہ کشا
مریداں حیدر دا حافظ خدا

ہے شہرہ عالم دو عالم تے روشن جو اسد اللہ غالب علی شیر القب
وچہ عالم خوشی دے ویلے جنگ خندق دے ایہ ارشاد کیتا ہے محبوب رب

علی عالی علے علی عالی کیتا ز عالم معلے ہے عالی نسب
عمر کون ضرب جو ہے ماری علی نے عبادت دو عالم توں افضل ضرب

مدحت جناب خاتون جنت علیہا السلام

دختر ہے خیر البشر فاطمہؓ
کرے ذرہ کون جا قدر فاطمہؓ
چلایا چا امت نے گھر فاطمہؓ

ہے خیر البشر دا جگر فاطمہؓ
ہے عرش بریں دا نشید فاطمہؓ
ڈٹھے ہر طرح صد جبر فاطمہؓ

محمد دا نور نصر فاطمہؓ
کرے حمد شام و سحر فاطمہؓ
صبر آکھے صبا حسب صبر فاطمہؓ

ہے ام الشبیر و شبر فاطمہؓ
باغ نبی دا شجر فاطمہؓ
سنجاتا نہ قدر ان قدر فاطمہؓ

نہیں بعد نبی نہ پایا امن ہے
او کون حق نہ ملیا جو مالک عدن ہے

آئی دربار خالق دی محتاج بی بی
تو بستر محمد دا اسرار بی بی
واہ صبر صبر کیتو ہزار بی بی
وچ بھٹے او نید مٹم نمودار بی بی
رہیا شاد دانا کوئی بدکار بی بی
رہیا باقی عابد بیمار بی بی
تیڈے بند مقدس دا حب دار بی بی

توں نور نبی نور انوار بی بی
امت جا نہ سیکون حقدار بی بی
عجب بیٹڑا دربار دربار بی بی
کیتی بعد تسلیم گفتار بی بی
ان ہار تیر نیزے تے تلوار بی بی
امت نے ابن کیتا گرفتار بی بی
ہے دلگیر عاشق دل افگار بی بی

آکھے ہے بنت عمران سردار بی بی
ولی روندی غالی زار و زار بی بی
کر انشاں شوکت کیا اظہار بی بی
مبارک ڈتی سکون غفار بی بی
شہید ہیا پتر جاں دلدار بی بی
ننگے سر پھری آل اطہار بی بی
گناہاں کنوں ان بخش مسار بی بی

فدا تیں تھیون ہووان لکھ وار بی بی
سند جاک کیتی ستمگار بی بی
رکھی سر جا احمد دی دستار بی بی
گیا کربلا جا شاہ ابرار بی بی
روایا سکون قوم بدکار بی بی
لکھا کیا ان ہیبت دشوار بی بی
تیڈے لطف دا ہاں طلبگار بی بی

نہ حالی ولا وین سوالی کون نبی بی
ڈکھا باغ رحمت ہوا کی کون بی بی

ہے بیٹی کنیز خدا فاطمہؓ
حرم پاک پیغمبر اللہ فاطمہؓ

ہے وارث نبی مصطفیٰ فاطمہؓ
ملائک خدا اور گدا فاطمہؓ

کرے حق دی حمد و ثنا فاطمہؓ
ہے دلبند خیر الوریٰ فاطمہؓ

جو حق دی رضا او رضا فاطمہؓ
نہ کیتا امت نے حیا فاطمہؓ

ایہ فرمان کیتا ہے خیر البشر
ہوئی فاطمہؓ یار و میڈی جگر

بیشک ہے دو جہاں توں ذیشان فاطمہؓ
جبرئیل خاص خادم و دربان فاطمہؓ
ڈیوے خدا نے نام تے اولاد فاطمہؓ

حضرت رسول پاک دی دلجان فاطمہؓ
ظاہر قرآن پاک توں ہے شان فاطمہؓ
ارض و سما دا باعث بنیاد فاطمہؓ

مدحت حضرت امام حسن علیہ السلام

ہے سر تاج عالم شہ اوصیاء	دو عالم دا رہبر حسن مجتبیٰ	نہ دنیا امن ہے جنید النقش پا	او احمد دا دلبر حسن مجتبیٰ
جوانان جنت دا ہے پیشوا	جنت دا زیور حسن مجتبیٰ	کرے حج پیادہ او خوف خدا	عجب عبد اکبر حسن مجتبیٰ
بلغ کہ ایت ہے شمس الضحیٰ	امامت دا خاور حسن مجتبیٰ	دو عالم دا ہادی امام ہدیٰ	ہدایت دا رہبر حسن مجتبیٰ
ارم دا چمن ہے ایندے ڈوبے ولا	ہے مختار کوثر حسن مجتبیٰ	نبی و علی مثل ہے مہتدا	کرامت دا مصدر حسن مجتبیٰ

کرو عالم عاشق تے مولا عطا	ہے عاشق سوالی حسن مجتبیٰ
ملائک مقرب کھڑے تیڈے در گداء	تیڈا در ہے عالی حسن مجتبیٰ

علی بعد حسن سا کرامات کون	حسن ہے حسن ہے حسن	ہے بزم امامت دا مشکات کون	حسن ہے حسن ہے حسن
ہے قرآن ناطق دی آیات کون	حسن ہے حسن ہے حسن	بعالم رحمت دی برسات کون	حسن ہے حسن ہے حسن
حسن قدر امکا سادات کون	حسن ہے حسن ہے حسن	رکھے پاک حیدر دی جات کون	حسن ہے حسن ہے حسن
عبادت کرے حق دی ذات کون	حسن ہے حسن ہے حسن	ہے ماہ منور بہ ظلمات کون	حسن ہے حسن ہے حسن
تے مثل محمد کرے بات کون	حسن ہے حسن ہے حسن	تے عاشق کوں دیدار ڈیوے دا کون	حسن ہے حسن ہے حسن

مناقب حضرت امام حسین علیہ السلام

ہے محبوب اکبر دا دلبر حسین	کیتا حق ملک تے افسر حسین	جوانان جنت دا سرور حسین	پایا خوب علم پیمبر حسین
بحر امامت دا شناور حسین	ہے فلک امامت دا خاور حسین	کیتا دین احمد دا شہپر حسین	ہے بیشک دو عالم دا رہبر حسین
ہے برج نبوت دا اختر حسین	دل عاشقان نو ہے رہبر حسین	ظفر آکھیے بیشک مظفر حسین	جھکی تیغ یارو جا خونتر حسین
بجھایا ہمیشہ آ کفر حسین	حسن دی ہے صدا ہی برادر حسین	صبر کر صبر کر جنگاور حسین	نہ کر زور امت تے اظہر حسین
جھولے چہ کہا پایا جان اصغر حسین	آکھیے ہا تف دا بہادر حسین	بنایا تون بیشک دلاور حسین	فدا کیتا اکبر تون اکبر حسین
صدا جان سنو یار صفدر حسین	چا تلوار روکی ہے صف ششدر حسین	قتل کیتا امت نبی لشکر حسین	جھکایا ظرف کعبہ جان سرور حسین

عجب کیتی عاشق عبادت حسین	پائی جد عبادت شہادت حسین

	جان نماز پڑھن شبیر لگا تکبیر تھیون جان پیر لگا	سر شمر کرن تکبیر لگا جبرئیل رون وچ ہیر لگا	
جبرئیل آکھے وا قدرت الٰہی او نو وقت کیا ہوسی شاہ دا جالے جان پاک حسین شہادت پائی جان خیمے امت لعین جلائے جلدی جھک بازار بہارے جان شمر دی شاہ سی گھتائے	ہے در تیرے وندی زہرا جائی جان پانی منگیا صاحب کمالے ظلم کیتا ہے قوم جفائی باہر آوی آل عبائی ابن زیاد دا آیا دربارے آکھی عابد پاک ستارے	ہڈ ہڈ ونجی زینب دائی ہتھ بنھے چا یا بالے ہتھوں نتی بارہ زہرا جائی آکھے رو دختر شیر خدائی وچ دربار ہوسی خوار ڈیکھ حرماں کوں نجا ابرار	جان ذبح ہوون ہائے ویر لگا جان بال کھن بار دے تیر لگا جان کنبہ ہوون اسیر لگا ہن بار ون عابد زنجیر لگا ایہ آکھن شمر شریر لگا ہون رون بار دلگیر لگا
	عاشق تکون کیہا وسواسے نام حسین دا کر قیاسے	مرشد یار رس شیر عباسے تیڈے ہتھ نسخہ اکسیر لگا	
	لاریب عجب جرار عباس فرزند حیدر کرار عباس	ہے مثل جعفر طیار عباس کل غازی دا سردار عباس	
آواز ڈتا او وقت الیاسے جان علم عباس دے یون جھلکے اے ملعون عباس فرمائی قرآن ناطق سید دے شناسا جان سیف حیدر سیف چلائی رو دریا دو آکھے غازی واہ دریا کیتو حق نہ ہی دریا توں تھنتو آئی صدائے	دریا تے اوہن آیا عباسے عمر شمر کون آکھیا ونگے باز آ دستاں قوم جفائی پاک رسول دا ہے نواسا ہنج گئی بار دی قوم جفائی پوری کیتو مہمان نوازی نہ ایہ طعنیاں تیڈے رہسی من چا خضر جنے ثنا فرمائے	ہٹ ونجو لوکو ہن الیاسے دل ہیڈا ہن گیا ہلکے لعبہ جو رہی جند یکو ڈائی تریہ ڈینہ لستان رکھیا پیاسا ڈیکھ دریا کون شیر آکھی بے آب کھڑوتا پاک نمازی آل نبی دی کھڑی پیاسی پیا آندیکوں شرم حیائے	او آیا علمبردار عباس ہے ثانی غیر فرار عباس ہے دا سہارا خدمتگار عباس کیا حال کریسی اظہار عباس ہون رووے زار و زار عباس قربان تھیوے لکھ وار عباس ہون ہو یا ہے لاچار عباس گیا سک سار اگلدار عباس

اکھے عابد شان عیان میڈا
ہووے دل ٹھیکوں یار گھر میڈا

ہے شاہد خود قرآن میڈا
ہے سانگ اونتے سلطان میڈا

کیوین شہ رووان نت ویرنے
دا صف ساڈا خود حق آکھے
جان رحلت سیل زمانے
کیا ڈساوا غمدے حالے
ہے من بہتر تن کہایا
شان جنیدا قرآن ڈساوے

کینہ میڈا ہویا اسیرے
حد میڈا ہی صنا لولاک دے
پھر گیا یارو کل جھلنے
شہید کیتونے شہ لجپالے
نان کہیں ہیکوں آ پرچایا
احمد جینکوں موہڈھیاں چاتے

نہ شرم کیتا لجھ امت شریر نے
تاں بہر ساڈے زمین افلاک دے
اہل امت شریر کیتا احسان ہم
امت لعین ظلم دے نالے
امت بدین نے ظلم وسایا
او تکوں سانگ نتے امت چڑھاوے

چا کٹھا ویر جوان میڈا
ھاک امت بجایا شان میڈا
کیتا گھر سا ویران میڈا
ویران کیتا بستان میڈا
نہ کیتا کہیں ارمان میڈا
کیتا امت دل حیران میڈا

عاشق میڈے ورد دا بردا
ہم خطرہ رہندا اتے حشر دا

مدد کون تیجے ہووے اکبر دا
سائیں دھیار کھو ہرآن میڈا

ٹر آ چھیو جان دلشان اکبر
جانڑ چڑھ پیو لجڑا عین جوانی
جا لنگھن اجازت ہتھیار ہی
آواز امر بدا چھیو نن آیا
سن آواز جان شیر الٰہی
جان بن تجن اکبر زین تے آیا
عاشق غربت دی ایہا مراد ہے

چم قدم تھیوے قربان اکبر
اجازت مونگدی گھر وچ جانی
واہ شیر دلیر نے تیغ چلائی
ھن تا ہیں اکبر سر کیوایا
جا تلوار سیاں وچ پانی
اگے بدو کون نجھے زہر چایا
مضطر میڈا لجوا سادے

اگے سروری ارمان اکبر
جانثار وانگ اسماعیل حسین قربانی
ہجر گئی ساری قوم جفا دی
من آکھیا توں اللہ وسایا
جھک گئی اکبر تے قوم جفا دی
سن آواز اے شاہ فرمایا
دنیا عقبےٰ رکھو شادے

بدھ ہووے سہرا نا یکھان اکبر
کر سان شکر ہن جان اکبر
کیتا ھالی کل میدان اکبر
ھن تھیا فدیہ یزدان اکبر
چا تیر اندا جوڑ بانستان اکبر
کہیں ظالم ماری شان اکبر
آہی نور ناطق قرآن اکبر

مقطع نام تخلص خالص ہے عاشق ارشاد میڈا
ہن عاشق گل محمد ہن ہی باغ سخن آباد میڈا
ہے شعر وزن وچ فضل ہویا افضل ہن استاد عجب

بحر وزن موزون مزین شعر اندر ایجاد میڈا
جو سید علی دادنے خادم مضطر ہے استاد میڈا
اشعار اندر شاداب ہویا استاد کیتی آباد عجب

تمت

بحر مصنفه صفدر

ہہ نال ادب تعظیم دہی جیکر مجلس پاک وچ ہہندا ہیں — جے سمجھ تماشا مجلس کون آہیندا ہیں کیا ہہندا ہین
ہر رونون کیتے ہے آندا ہیں تے کھل کھل کے ول جاندا ہین — روح سایان پاکاندا کریندا للولٹا ماندا ہین

پس دشمن آل رسول دا ہیں اون ذات کون تون بھاندا ہیں

یا امت تھین محمد دہی یا تیڈا دین اسلام بیا — یا حیدری جعفری حسنی تھین یا تیڈا کوئی امام بیا
یا جھ قرآن شریف دے دہہین بدا ہور کلام بیا — شبیر کون کاہی لوڑ تھین تین جیہا ہزار غلام بیا
ایہ مجلس او مجلس ہے جتھ آندا پاک رسول میان — حیدر صفدر آن کھڑوندا ہے واللہ منقول بیان
ہر ویر اپنے کون رونون آندا پاک حسن مقبول بیان — تون بھی رکھ دستور اتھو رہ رونون وچ مشغول بیان

تان ہنجہ بدلے گنجہ کرین لکھ محشر وچہ وصول بیان

جان مجلس وچ آبیٹھا کر سبہ غیر خیال کون چھوڑیا کر — جیوین مرشد توڑیا ہی تون این دی مدی خاطر توڑیا کر
ہن بس گالھین شے بکیدیاں دل غیر انتون بہہ موڑیا کر — جے صحبت چاہین غیر اندی تان نفس شریر کون موڑیا کر
جے رونون آوہی رہ تان کرنہ مائی بہہ وندا جوڑیا کر — پر اصل کنشغل داجب اہنوین اکھیاں کون بہہ لوڑیا کر
قسمت نال ہے فقہ جڑیا مجلس ہے ہی حسینڈی ہے — کھلدیاں عمر گذاری ہے ساری جاہ تھین اٹھ چیندی ہے
جہ وندی آن کھڑوندی القان دہی احمد تقلیندی ہے — تون بھی رکھ دستور اتھو رہ رونون وچ دن رینیدی ہے
ہن بانہ کھیوے جیندیا تا مین بند جو جیندین دی ہے — آوہی پانہ اتے واللہ رت دل شور کشین دی ہے
ان پیر دے تک احسان بھائی جین جوڑ لیا جا کوہ بیاز ھن — جین جاب تون امت گھولی قربان جا چھوڑیا ہین
جن سوہنے دیاں سوہنیاں اکھین لوکاں جر روایان ھن — جین سوہنے نی بن کربلدیا سختیان سر تے چایان ھن

کیا ہو یا تین مجلس پاک وچ اکھیان آن وہایان ھن
تین نیڑے پاک رسول ہے ہول دی عزتاں وڈیان پایان ھن

تمت تمام شد

فہرست کتب مرثیہ بزبان ملتانی موجودہ کتبخانہ صاحب ملتانی

ہزار شکر خدا کا کہ اس سال ۱۳۲۶ھ میں بھی عمدہ مضامین تقریرات مرثیہ جمع ہو کر بکفایت خوشخط عمدہ کاغذ پر چھپوائے گئے ہیں کتبخانہ ہذا میں ہر قسم کی مرثیے اور کتابیں حضرات مذہب امامیہ موجود ہیں جو کتاب شائقین کو مطلوب ہو اپنا پتہ خوشخط معہ ڈاکخانہ لکھ کر بذریعہ ویلو طلب کریں۔

- یاس غم حصہ اول غلام ۔ ۴/
- بحر ماتم حصہ دوم غلام معہ تقریر ۔ ۱/
- ذائقہ ماتمی حصہ ۳ سوم غلام ۔ ۸/
- بیابان غم حصہ پنجم غلام ۔ ۳/
- ماتم حسین حصہ ۶ غلام ۔ ۲/
- محزون ماتم حصہ ۹ غلام معہ تقریرات ۔ ۸/
- طوفان غم جزو اول حصہ دہم غلام ۔ ۸/
- سامان ماتم جزو اول حصہ ۱۱ غلام ۔ ۶/
- فغان ماتم جزو دوم حصہ ۱۱ غلام ۔ ۹/
- روضہ ماتم جزو اول حصہ ۱۲ غلام ۔ ۸/
- واعدہ ماتم جزو دوم حصہ ۱۲ غلام ۔ ۹/
- خنجر غم جزو اول حصہ ۱۳ غلام ۔ ۸/
- نشتر غم جزو دوم حصہ ۱۳ مجموعہ غلام ۔ ۸/
- میزان غم جزو اول حصہ ۱۴ مجموعہ غلام ۔ ۸/
- میدان غم حصہ ۱۴ مجموعہ غلام ۔ ۸/
- تنقیح ماتم حصہ ۱۵ مجموعہ غلام مرثیہ و تقریرات ۔ ۸/
- خروش غم جزو اول حصہ ۱۶ مجموعہ مرثیہ غلام جدید ۔ ۶/
- [illegible] غم جزو دوم حصہ ۱۶ مجموعہ غلام جدید ۔ ۶/
- [illegible] غم حصہ ۱۷ مجموعہ غلام جدید ۔ ۶/
- مجموعہ مرثیہ مولوی فیروز حصہ اول ۔ ۴/
- [illegible] حصہ دوم فیروز ۔ ۸/
- صحیفہ ماتم حصہ سوم فیروز ۔ ۴/
- سفینہ غم حصہ چہارم فیروز ۔ ۸/
- گلزار ماتم حصہ ۵ فیروز ۔ ۸/
- اسرار ماتم جزو اول حصہ ۶ فیروز ۔ ۹/
- انوار ماتم جزو دوم حصہ ۶ فیروز ۔ ۸/
- فرش ماتم حصہ ہشتم مجموعہ فیروز ۔ ۵/
- شمع ماتم حصہ ۹ مجموعہ فیروز ۔ ۸/
- توضیح ماتم حصہ دہم مجموعہ مرثیہ و تقریرات ۔ ۸/
- حوض کوثر حصہ ۱۱ مرثیہ و تقریرات مولوی فیروز ۔ ۶/
- مہتاب غم حصہ ۱۲ مولوی فیروز جدید ۔ ۴/
- شمع المجالس مجموعہ محمد جلال خان ۔ ۳/
- تابوت غم حصہ اول مجموعہ مرثیہ زایر ۔ ۴/
- مقتل الحسین مجموعہ مرثیہ جدید ۔ ۴/
- واقعہ کربلائے مجموعہ مرثیہ گدائی ۔ ۲/

- شور ماتم حصہ اول سید بخاری ۔ ۳/
- شعلہ غم دوم حصہ سید بخاری ۔ ۴/
- چشمہ فیض مجموعہ تقریرات فیض ۔ ۲/
- واقعات غم حصہ دوم سید علی ۔ ۳/
- انیس الذاکرین حصہ ۳ سید علی ۔ ۲/
- تحفۃ الذاکرین حصہ ۴ سید علی ۔ ۴/
- مقصود الذاکرین حصہ ۵ سید علی ۔ ۳/
- محبوب الذاکرین حصہ ۶ سید علی ۔ ۴/
- واقعات جلی حصہ مجموعہ تقریرات سید علی اسمیں ۲۵ عدد مضامین نو تصنیف [illegible] ۔ ۱/
- معراج المصائب حصہ ۸ مجموعہ تقریرات
- سلطان الذاکرین جناب سید علی شاہ صاحب معہ مجموعہ مرثیہ و تقریرات فیض و گدائی ۔ ۸/
- مرغوب الذاکرین تقریرات سید علی ۔ ۳/
- نگار جدید مجموعہ تقریرات سید علی شاہ صاحب ۔ ۴/
- تفریح ماتم حصہ اول شرف حسین ۔ ۳/
- بزم ماتم حصہ سوم شرف حسین ۔ ۴/
- رہنمائے ماتم حصہ ۴ شرف حسین ۔ ۴/
- خزینہ ماتم حصہ ۵ شرف حسین ۔ ۱/
- [illegible] داعیین مجموعہ تقریرات جناب سید شرف حسین جناب شرف ملتانی ۔ ۵/
- مجموعہ نوحجات محمد خان خوشابی حصہ اول ۔ ۴/
- معدن ماتم حصہ دوم محمد خان ۔ ۳/
- گنج شایگان حصہ سوم محمد خان اسمیں ۲ عدد مرثیے قصیدہ درج ہیں ۔ ۴/
- معراج المصائب حصہ ۴ نوحجات محمد خان
- نوشابی معہ گلستان غم حصہ ۵ مشہدی ۔ ۱/
- درد عدان حصہ پنجم محمد خان ۔ ۳/
- تقاریر بے نظیر معہ مرثیہ ہائے غمگیر تصنیف انتخاب الشعرا پنجاب جناب مضطر ملتانی ۔ ۵/
- یاقوت احمر مجموعہ تقریرات مضطر اسمیں قصیدہ عید مبارک نوروز وغیرہ ۔ ۴/
- ضیاء البصر مجموعہ تقریرات مضطر ۔ ۵/
- شق القمر مجموعہ تقریرات مضطر معہ فضائل و مناقب و تقریرات دردناک نہایت نادر ۲۳ عدد مضامین ۔ ۵/

- روضۂ اخضر مجموعہ شرف و صفدر ۔ ۳/
- گلدستہ تقاریر سید علی صاحب ۔ ۲/
- مجموعہ تقریرات سید صاحب علی ۔ ۵/
- در نجف مجموعہ تقریرات شرف جدید التصنیف ۔ ۱/
- مجموعہ مشہدی حصہ اول ۔ ۴/
- طوفان البکا حصہ دوم مشہدی ۔ ۲/
- عیون البکا حصہ سوم مشہدی ۔ ۴/
- مشحون البکا حصہ ۴ مشہدی ۔ ۲/
- فیض ماتم واقعہ جہلم حصہ اول فیض ۔ ۳/
- مصائب الحسین حصہ [illegible] فیض و محزون ۔ ۲/
- مجموعہ کمال خان حصہ اول معہ تقریرات ۔ ۲/
- نشان ماتم حصہ دوم کمال ۔ ۱/
- پنجہ حسینی پانچ شاعروں کا مجموعہ ۔ ۱/
- گلدستہ مرثیہ پندرہ شاعروں کا مجموعہ ۔ ۵/
- امواج البحرین مجموعہ سید علی و نذر حسین ۔ ۲/
- ریاض ماتم مجموعہ شرف و صفدر مضطر ۔ ۳/
- گلدستہ غم بارہ شاعروں کا مجموعہ معہ تقریرات ۔ ۲/

[illegible] مطابق [illegible] سنہ [illegible]

- جامع المصائب حصہ مجموعہ مرثیہ غلام معہ تقریرات معہ مجموعہ مرثیہ مشہدی حصہ ششم ۔ ۵/
- خسوف القمرین مجموعہ سید علی و نذر حسین معہ مجموعہ مرثیہ عاشق ملتانی ۔ ۴/
- ذریعۃ البکا مجموعہ سید علی نائب فدا ۔ ۳/
- عقد الجواہر مجموعہ مرثیہ و تقریرات مصنفہ حسین فضائل و مناقب مرثیے نوحے و تقریرات جدید عمدہ بیشمار درج ہیں ۔ ۴/
- ذخیرۃ المصائب حسین نالہ دلسوز مجموعہ فیروز و بیاض المصائب محمد خان و ضیاء العیون ۔ ۱/
- مجموعہ فیض و محزون و انوار الثقلین مجموعہ آصف و وصف حسین یہ سب یکجا جمع ہیں ۔ ۵/
- کامن شہزادہ قاسم نہایت دردناک نظم سہرے مہندی وغیرہ ۔ ۴/
- نعرہ حیدری حالات جنگ حضرت علی بہ شہنشاد کافر منظوم بزبان ملتانی ۔ ۵/

المشتہر محمد خیر الدین صاحب برادر محمد فخر الدین تاجران کتب و مہتمم مرثیہ شہر ملتان لوہاری دروازہ